

แนวทางปฏิบัติ เรื่อง การตรวจสอบเพื่อทราบข้อเท็จจริงเกี่ยวกับลูกค้า
สำหรับผู้ประกอบธุรกิจเกี่ยวกับปัจจัยชำระเงินตราต่างประเทศ
ตามกฎหมายว่าด้วยการควบคุมการแลกเปลี่ยนเงิน
(ธุรกิจรับแลกเปลี่ยนเงิน)

มิถุนายน 2566

สารบัญ

	หน้า
บทนำ.....	1
อภิธานศัพท์.....	4
หัวข้อที่ 1 การกำหนดนโยบายด้านการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินและการป้องกันและ ปราบปรามการสนับสนุนทางการเงินแก่การก่อการร้ายและการแพร่ขยายอาวุธที่มีอานุภาพ ทำลายล้างสูง.....	6
1.1 การกำหนดนโยบายและระเบียบวิธีการสำหรับการประเมิน บริหาร และบรรเทาความเสี่ยง ด้านการฟอกเงินและการสนับสนุนทางการเงินแก่การก่อการร้ายและการแพร่ขยายอาวุธ ที่มีอานุภาพทำลายล้างสูงภายในองค์กร.....	6
1.2 ระเบียบวิธีการสำหรับการประเมิน บริหาร และบรรเทาความเสี่ยงด้านการฟอกเงินและ การสนับสนุนทางการเงินแก่การก่อการร้ายและการแพร่ขยายอาวุธที่มีอานุภาพทำลายล้างสูง ภายในองค์กร.....	9
1.3 แนวปฏิบัติ วิธีปฏิบัติ หรือคู่มือปฏิบัติ เพื่อสนับสนุนการปฏิบัติตามกฎหมายว่าด้วยการป้องกัน และปราบปรามการฟอกเงิน.....	9
หัวข้อที่ 2 การบริหารความเสี่ยงด้านการฟอกเงินและการสนับสนุนทางการเงินแก่การก่อการร้าย และการแพร่ขยายอาวุธที่มีอานุภาพทำลายล้างสูง.....	18
2.1 การบริหารความเสี่ยงด้านการฟอกเงินและการสนับสนุนทางการเงินแก่การก่อการร้าย และการแพร่ขยายอาวุธที่มีอานุภาพทำลายล้างสูงภายในองค์กร.....	18
2.2 การประเมินความเสี่ยงของลูกค้าแต่ละรายก่อนการอนุมัติรับลูกค้า.....	25
2.3 การบริหารและบรรเทาความเสี่ยง.....	29
หัวข้อที่ 3 การตรวจสอบเพื่อทราบข้อเท็จจริงเกี่ยวกับลูกค้าก่อนการอนุมัติรับลูกค้า.....	32
3.1 แนวทางในการระบุตัวตนของลูกค้า.....	32
3.2 แนวทางการระบุผู้ได้รับผลประโยชน์ที่แท้จริง.....	48
3.3 การตรวจสอบรายชื่อลูกค้าและผู้ได้รับผลประโยชน์ที่แท้จริงของลูกค้า กับรายชื่อบุคคล ที่ถูกกำหนดตามกฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการสนับสนุนทางการเงิน แก่การก่อการร้ายและการแพร่ขยายอาวุธที่มีอานุภาพทำลายล้างสูง.....	51

3.4 การขอข้อมูลเกี่ยวกับวัตถุประสงค์ในการทำธุรกรรมจากลูกค้า เพื่อนำมาพิจารณาความสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ในการสร้างความสัมพันธ์ทางธุรกิจหรือการทำธุรกรรมเป็นครั้งคราวกับลูกค้า.....	51
3.5 วิธีปฏิบัติในการอนุมัติรับลูกค้า.....	52
หัวข้อที่ 4 การทบทวนข้อมูลและตรวจสอบความเคลื่อนไหวทางการเงินหรือการทำธุรกรรมของลูกค้า.....	54
4.1 การทบทวนข้อมูลของลูกค้าให้เป็นปัจจุบัน.....	54
4.2 ตรวจสอบความเคลื่อนไหวทางการเงินหรือการทำธุรกรรมของลูกค้า.....	55
หัวข้อที่ 5 การตรวจสอบเพื่อทราบข้อเท็จจริงเกี่ยวกับลูกค้าสำหรับลูกค้าความเสี่ยงสูง (Enhanced CDD) และมาตรการตอบโต้กับลูกค้า หรือผู้ได้รับผลประโยชน์ที่แท้จริงของลูกค้าที่มาจากพื้นที่หรือประเทศที่มีความเสี่ยงสูง.....	60
5.1 ลูกค้าที่มีความเสี่ยงสูง.....	60
5.2 ขั้นตอนการตรวจสอบเพื่อทราบข้อเท็จจริงเกี่ยวกับลูกค้าสำหรับลูกค้าความเสี่ยงสูง (Enhanced CDD).....	60
5.3 มาตรการตอบโต้ (Countermeasures).....	64
หัวข้อที่ 6 การพึ่งพาบุคคลที่สาม การควบคุมภายในและนโยบายสำหรับสาขาและบริษัทในเครือ.....	66
6.1 การพึ่งพาบุคคลที่สาม.....	66
6.2 นโยบายและมาตรการควบคุมภายใน.....	67
6.3 นโยบายและมาตรการสำหรับสาขาและบริษัทในเครือ.....	68
หัวข้อที่ 7 การรายงานธุรกรรมที่มีเหตุอันควรสงสัย กรณีที่ไม่สามารถดำเนินการตรวจสอบเพื่อทราบข้อเท็จจริงเกี่ยวกับลูกค้า.....	74

บทนำ

แนวทางปฏิบัติ เรื่อง การตรวจสอบเพื่อทราบข้อเท็จจริงเกี่ยวกับลูกค้า

เหตุผลการดำเนินการ

ตามที่คณะทำงานเฉพาะกิจเพื่อดำเนินมาตรการทางการเงินเกี่ยวกับการฟอกเงิน (Financial Action Task Force: FATF) ได้ออกข้อแนะนำมาตรฐานเพื่อการต่อต้านการฟอกเงินและการสนับสนุนทางการเงินแก่การก่อการร้ายตลอดจนการแพร่ขยายอาวุธที่มีอานุภาพทำลายล้างสูง (FATF Recommendations) ให้แต่ละประเทศนำไปปรับใช้ให้สอดคล้องกับสภาพการณ์ของแต่ละประเทศ และประเทศไทยในฐานะที่เป็นประเทศสมาชิกของกลุ่มเอเชียแปซิฟิก (Asia-Pacific Group: APG) ได้ออกกฎกระทรวงการตรวจสอบเพื่อทราบข้อเท็จจริงเกี่ยวกับลูกค้า พ.ศ. 2563 ซึ่งประกาศในราชกิจจานุเบกษา เมื่อวันที่ 14 พฤษภาคม 2563 และมีผลบังคับใช้เมื่อวันที่ 12 สิงหาคม 2563 เพื่ออนุวัติการตามข้อแนะนำ 10 เรื่อง มาตรการในการตรวจสอบเพื่อทราบข้อเท็จจริงเกี่ยวกับลูกค้า ไปจนถึงข้อแนะนำที่ 23 เรื่อง การกำหนดมาตรการอื่น ๆ สำหรับกลุ่มที่ไม่ใช่สถาบันการเงิน (Designated Non-Financial Businesses and Professions (DNFBP) นั้น

เนื่องจากผู้มีหน้าที่รายงานการทำธุรกรรมตามกฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน ปัจจุบันมีอยู่หลายกลุ่มทั้งที่เป็นสถาบันการเงินและผู้ประกอบอาชีพ ซึ่งมีความรู้ ความเข้าใจในการปฏิบัติตามกฎหมายที่แตกต่างกัน ซึ่งตามข้อแนะนำของ FATF ข้อ 34 ได้แนะนำให้หน่วยงานที่มีอำนาจหน้าที่ในการกำกับดูแลบริหารจัดการแนวทางปฏิบัติเพื่อช่วยสถาบันการเงินและผู้ประกอบอาชีพให้สามารถดำเนินการตามมาตรการด้านการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินและการต่อต้านการสนับสนุนทางการเงินแก่การก่อการร้ายได้ ประกอบกับ มาตรา 40 (3/1) แห่งพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม ได้กำหนดให้สำนักงานป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน (สำนักงาน ปปง.) มีอำนาจหน้าที่ในการกำหนดแนวทางปฏิบัติ กำกับ ตรวจสอบ และประเมินผลการปฏิบัติตามพระราชบัญญัตินี้ของผู้มีหน้าที่รายงานการทำธุรกรรม สำนักงาน ปปง. โดยกองกำกับและตรวจสอบ จึงได้ออกแนวทางปฏิบัติฉบับนี้ โดยให้ยกเลิกแนวทางปฏิบัติ เรื่อง การตรวจสอบเพื่อทราบข้อเท็จจริงเกี่ยวกับลูกค้าที่ออกตามกฎกระทรวงการตรวจสอบเพื่อทราบข้อเท็จจริงเกี่ยวกับลูกค้าฉบับเดิมทั้งหมด

วัตถุประสงค์

- 1) เพื่อให้ผู้มีหน้าที่รายงานการทำธุรกรรมแต่ละกลุ่มธุรกิจมีความรู้ความเข้าใจ และสามารถปฏิบัติตามกฎหมายและอนุบัญญัติที่เกี่ยวข้องได้อย่างถูกต้องครบถ้วน และมีประสิทธิภาพ
- 2) เพื่อเป็นแนวทางให้ผู้มีหน้าที่รายงานการทำธุรกรรมแต่ละกลุ่มนำไปปรับใช้ในการกำหนดและดำเนินการตามนโยบาย แนวทางปฏิบัติ หรือคู่มือปฏิบัติภายในองค์กรให้เหมาะสมและสอดคล้องกับธุรกิจและเป็นไปตามที่กฎหมายกำหนดต่อไป

บททั่วไป

การตรวจสอบเพื่อทราบข้อเท็จจริงเกี่ยวกับลูกค้า (Customer Due Diligence : CDD) เป็นมาตรการหนึ่งที่มีความสำคัญในการคัดกรองลูกค้าของผู้มีหน้าที่รายงานการทำธุรกรรมเพื่อป้องกันไม่ให้คนร้ายนำเงินหรือทรัพย์สินที่ได้จากการกระทำผิดเข้าสู่ระบบผ่านการทำธุรกรรม โดยใช้สถาบันการเงินและผู้ประกอบอาชีพตามมาตรา 16 เป็นเครื่องมือในการฟอกเงินหรือการสนับสนุนทางการเงินแก่การก่อการร้ายและการแพร่ขยายอาวุธที่มีอานุภาพทำลายล้างสูง ดังนั้น กฎกระทรวงการตรวจสอบเพื่อทราบข้อเท็จจริงเกี่ยวกับลูกค้า พ.ศ. 2563 จึงได้กำหนดมาตรการต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องโดยเริ่มตั้งแต่การกำหนดนโยบายด้านการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินและการป้องกันและปราบปรามการสนับสนุนทางการเงินแก่การก่อการร้ายและการแพร่ขยายอาวุธที่มีอานุภาพทำลายล้างสูง (AML/CTPF) ที่ต้องผ่านความเห็นชอบและได้รับอนุมัติจากคณะกรรมการหรือผู้บริหารระดับสูง เพื่อต้องการให้ผู้มีหน้าที่รายงานการทำธุรกรรมให้ความสำคัญกับการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินฯ โดยนโยบายดังกล่าวจะต้องจัดทำให้สอดคล้องและเป็นไปตามความเสี่ยงภายในองค์กรของตนเอง ซึ่งสถาบันการเงินและผู้ประกอบอาชีพตามมาตรา 16 ต้องรู้ถึงความเสี่ยงภายในดังกล่าวจากการประเมินความเสี่ยงภายในองค์กร พร้อมทั้งต้องกำหนดมาตรการที่เหมาะสมในการบริหารและบรรเทาความเสี่ยงขององค์กร รวมทั้งต้องกำหนดให้มีมาตรการ แนวทาง หรือวิธีปฏิบัติที่เกี่ยวข้องเพื่อรองรับการปฏิบัติงานให้เป็นไปตามกฎหมายด้วย

นอกจากนี้ เพื่อให้เป็นไปตามกฎหมาย และเป้าหมายในการบริหารและบรรเทาความเสี่ยงภายในองค์กรในทางปฏิบัติ ธุรกิจรับแลกเปลี่ยนเงินต้องมีกระบวนการในการระบุและพิสูจน์ทราบตัวตนของลูกค้าและประเมินและบริหารความเสี่ยงลูกค้าของตนทุกรายตั้งแต่การรับลูกค้า โดยมีข้อควรคำนึงในเรื่อง การห้ามสร้างความสัมพันธ์ทางธุรกิจหรือทำธุรกรรมเป็นครั้งคราวกับลูกค้าที่ปกปิดชื่อจริงหรือใช้ชื่อแฝง¹ และการห้ามให้ลูกค้าทราบถึงกระบวนการตรวจสอบเพื่อทราบข้อเท็จจริงเกี่ยวกับลูกค้าตามกฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินกำหนด² โดยเป็นไปตามมาตรฐานสากลในเรื่อง Tipping-off³ อย่างไรก็ตาม เมื่อพิจารณาว่าเป็นลูกค้าแล้วก็ต้องตรวจสอบธุรกรรมที่ลูกค้าได้ทำขึ้นเพื่อบริหารและบรรเทาความเสี่ยงในกรณีที่สงสัยว่าเป็นธุรกรรมที่เกี่ยวข้องหรืออาจเกี่ยวข้องกับความผิดมูลฐาน การฟอกเงิน หรือการสนับสนุนทางการเงินแก่การก่อการร้ายหรือการแพร่ขยายอาวุธที่มีอานุภาพทำลายล้างสูง และหากพบธุรกรรมที่มีเหตุอันควรสงสัยให้รายงานมายังสำนักงานตามแบบและหลักเกณฑ์ที่กฎหมายกำหนด นอกจากนี้ ระหว่างที่ยังคงความสัมพันธ์ทางธุรกิจหรือธุรกรรมอยู่นั้นต้องมีการทบทวนและปรับปรุงข้อมูลต่าง ๆ ของลูกค้าที่ใช้

¹ ข้อ 4 แห่งกฎกระทรวงการตรวจสอบเพื่อทราบข้อเท็จจริงเกี่ยวกับลูกค้า พ.ศ. 2563

² พระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน มาตรา 21/1 ห้ามมิให้ผู้มีหน้าที่รายงาน ตามมาตรา 13 และมาตรา 16 หรือบุคคลใดเปิดเผยข้อมูลหรือกระทำด้วยประการใด ๆ อันอาจทำให้ลูกค้าหรือบุคคลภายนอกทราบเกี่ยวกับการตรวจสอบเพื่อทราบข้อเท็จจริงเกี่ยวกับลูกค้า การรายงานธุรกรรมหรือการส่งข้อมูลอื่นใดไปยังสำนักงาน เว้นแต่เป็นการปฏิบัติตามกฎหมายหรือตามคำสั่งศาลหรือเป็นการเปิดเผยข้อมูลระหว่างสำนักงานใหญ่กับสาขาของผู้มีหน้าที่รายงานตามมาตรา 13 และมาตรา 16 ที่ตั้งอยู่ในหรือต่างประเทศเพื่อดำเนินการอันเกี่ยวเนื่องกับการปฏิบัติตามพระราชบัญญัตินี้

³ Recommendation 10.20 CDD and Tipping – off : In cases where financial institutions form a suspicion of money laundering or terrorist financing, and they reasonably believe that performing the CDD process will tip-off the customer, they should be permitted not to pursue the CDD process, and instead should be required to file an STR

ในการแสดงตน การระบุตัวตน เพื่อนำมาพิจารณาในการประเมิน บริหาร และบรรเทาความเสี่ยงให้เป็นปัจจุบัน และต้องดำเนินการอย่างต่อเนื่องจนกว่าจะยุติความสัมพันธ์ทางธุรกิจกับลูกค้า (ไม่รวมถึงข้อมูลของลูกค้าที่ทำธุรกรรมเป็นครั้งคราว) และเมื่อยุติความสัมพันธ์แล้วก็ต้องเก็บรักษารายละเอียดเกี่ยวกับการตรวจสอบเพื่อทราบข้อเท็จจริงเกี่ยวกับลูกค้าไว้เป็นเวลา 10 ปี นับแต่วันที่ที่มีการปิดบัญชีหรือยุติความสัมพันธ์กับลูกค้าดังกล่าว ทั้งนี้ กระบวนการหรือวิธีการปฏิบัติที่สำคัญจะได้กล่าวโดยละเอียดในแนวทางปฏิบัติฉบับนี้ต่อไป

อภิธานศัพท์

นิยามศัพท์ตามกฎหมายกระทรวงการตรวจสอบเพื่อทราบข้อเท็จจริงเกี่ยวกับลูกค้ำ พ.ศ. 2563 มีดังต่อไปนี้

“ลูกค้ำ” หมายความว่า บุคคลธรรมดา นิติบุคคล หรือบุคคลที่มีการตกลงกันทางกฎหมาย ซึ่งสร้างความสัมพันธ์ทางธุรกิจหรือทำธุรกรรมกับสถาบันการเงินหรือผู้ประกอบการอาชีพตามมาตรา 16

“ความสัมพันธ์ทางธุรกิจ” หมายความว่า การทำธุรกรรมระหว่างลูกค้ำฝ่ายหนึ่งกับสถาบันการเงินหรือผู้ประกอบการอาชีพตามมาตรา 16 อีกฝ่ายหนึ่ง โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อใช้บริการทางการเงิน ทางธุรกิจทางการค้า หรือทางวิชาชีพของสถาบันการเงินหรือผู้ประกอบการอาชีพตามมาตรา 16 อย่างต่อเนื่องหรือในช่วงระยะเวลาที่ตกลงกัน

“ธุรกรรมเป็นครั้งคราว” หมายความว่า การทำธุรกรรมระหว่างลูกค้ำฝ่ายหนึ่งกับสถาบันการเงินหรือผู้ประกอบการอาชีพตามมาตรา 16 อีกฝ่ายหนึ่ง โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อใช้บริการทางการเงิน ทางธุรกิจ ทางการค้า หรือทางวิชาชีพของสถาบันการเงินหรือผู้ประกอบการอาชีพตามมาตรา 16 เป็นรายครั้งโดยไม่ได้มุ่งหมายที่จะสร้างความสัมพันธ์ทางธุรกิจ

“บุคคลที่มีการตกลงกันทางกฎหมาย” หมายความว่า บุคคลธรรมดาหรือนิติบุคคลฝ่ายหนึ่งซึ่งตกลงกันทางกฎหมายให้เป็นผู้ครอบครอง ใช้ จำหน่าย หรือบริหารจัดการทรัพย์สินไม่ว่าด้วยวิธีใด ๆ เพื่อประโยชน์ของบุคคลธรรมดาหรือนิติบุคคลอีกฝ่ายหนึ่ง

“ผู้ได้รับผลประโยชน์ที่แท้จริง” หมายความว่า บุคคลธรรมดาผู้เป็นเจ้าของที่แท้จริงหรือ มีอำนาจควบคุมความสัมพันธ์ทางธุรกิจของลูกค้ำกับสถาบันการเงินหรือผู้ประกอบการอาชีพตามมาตรา 16 หรือบุคคลที่ลูกค้ำทำธุรกรรมแทน รวมถึงบุคคลผู้ใช้อำนาจควบคุมนิติบุคคลหรือบุคคลที่มีการตกลงกันทางกฎหมาย

“บุคคลที่มีสถานภาพทางการเมือง” หมายความว่า ผู้ดำรงตำแหน่งสำคัญหรือเคยดำรงตำแหน่งดังกล่าวในประเทศหรือต่างประเทศ ได้แก่ ประมุขแห่งรัฐหรือรัฐบาล รัฐมนตรี เจ้าหน้าที่ระดับสูง ของรัฐ ศาลองค์กรอิสระ องค์กรอัยการ หรือทหาร ผู้ดำรงตำแหน่งระดับสูงของรัฐวิสาหกิจ หรือหน่วยงานอื่นของรัฐ ผู้มีบทบาทสำคัญในพรรคการเมือง ผู้ดำรงตำแหน่งสำคัญหรือเคยดำรงตำแหน่งดังกล่าวในองค์การระหว่างประเทศ และผู้ที่ดำรงตำแหน่งเทียบเท่าระดับดังกล่าว ทั้งนี้ ตามที่ เลขาธิการ ปปง. ประกาศกำหนด โดยความเห็นชอบของคณะกรรมการ ปปง.

“สมาชิกในครอบครัว” หมายความว่า

- (1) บิดา มารดา บุตร ผู้รับบุตรบุญธรรม หรือบุตรบุญธรรมของบุคคลที่มีสถานภาพทางการเมือง
- (2) พี่น้องร่วมบิดามารดาเดียวกันหรือพี่น้องร่วมบิดาหรือร่วมมารดาเดียวกันของบุคคลที่มีสถานภาพทางการเมือง
- (3) คู่สมรสหรือผู้ที่อยู่กินด้วยกันฉันท์สามีภรรยาโดยมิได้จดทะเบียนสมรสของบุคคลที่มีสถานภาพทางการเมืองหรือของบุคคลตาม (1) หรือ (2)

“ผู้ใกล้ชิด” หมายความว่า

(1) บุคคลซึ่งเป็นผู้ครอบครองหรือดูแลทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใดของบุคคลที่มีสถานภาพทางการเมือง

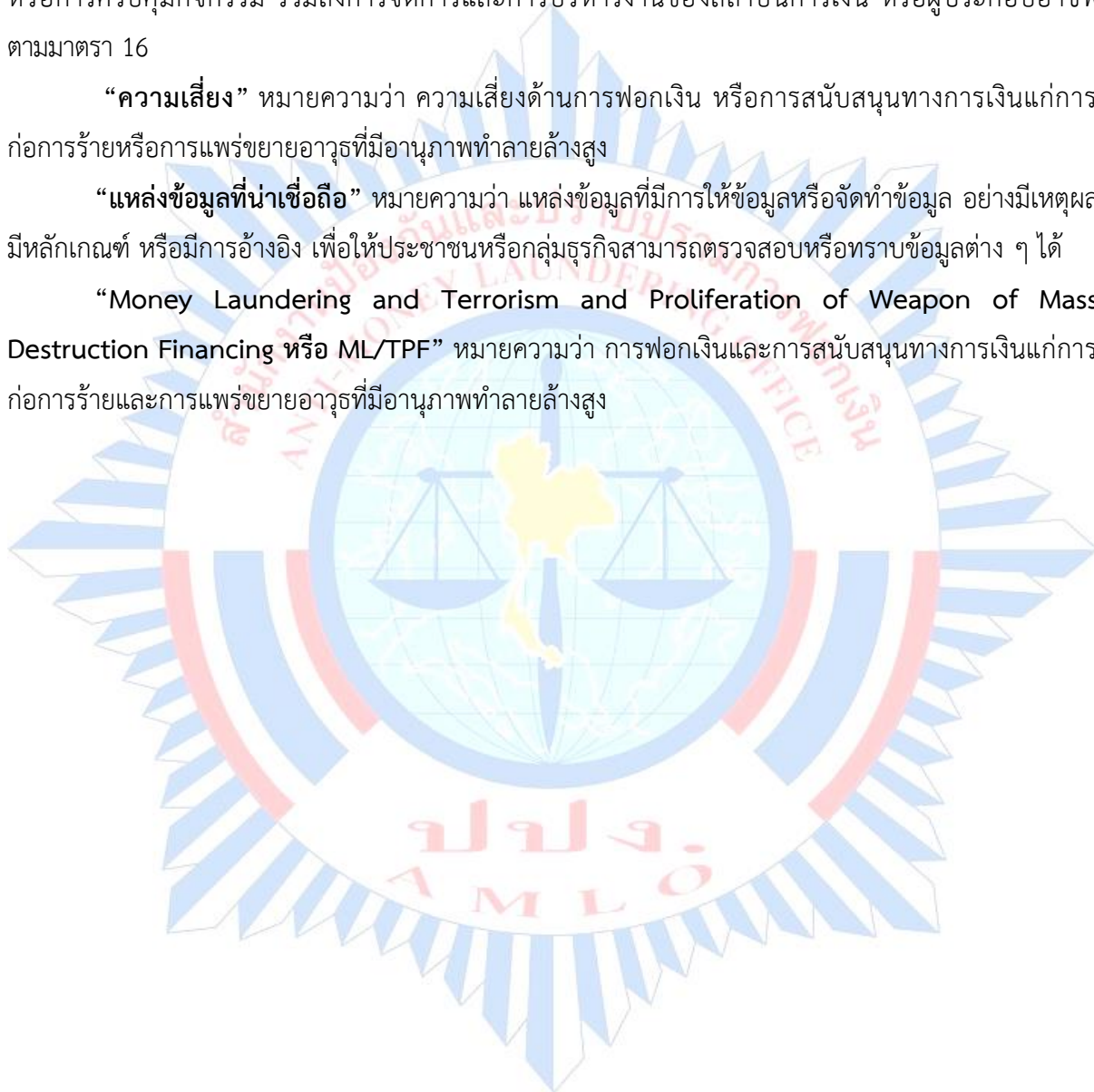
(2) บุคคลซึ่งมีความสัมพันธ์ใกล้ชิดอันเนื่องมาจากการสร้างหรือดำเนินความสัมพันธ์ทางธุรกิจของบุคคลที่มีสถานภาพทางการเมือง

“ผู้บริหารระดับสูง” หมายความว่า บุคคลซึ่งมีอำนาจและความรับผิดชอบในการวางแผน การกำกับหรือการควบคุมกิจกรรม รวมถึงการจัดการและการบริหารงานของสถาบันการเงิน หรือผู้ประกอบการอาชีพตามมาตรา 16

“ความเสี่ยง” หมายความว่า ความเสี่ยงด้านการฟอกเงิน หรือการสนับสนุนทางการเงินแก่การก่อการร้ายหรือการแพร่ขยายอาวุธที่มีอานุภาพทำลายล้างสูง

“แหล่งข้อมูลที่น่าเชื่อถือ” หมายความว่า แหล่งข้อมูลที่มีการให้ข้อมูลหรือจัดทำข้อมูล อย่างมีเหตุผล มีหลักเกณฑ์ หรือมีการอ้างอิง เพื่อให้ประชาชนหรือกลุ่มธุรกิจสามารถตรวจสอบหรือทราบข้อมูลต่าง ๆ ได้

“Money Laundering and Terrorism and Proliferation of Weapon of Mass Destruction Financing หรือ ML/TPF” หมายความว่า การฟอกเงินและการสนับสนุนทางการเงินแก่การก่อการร้ายและการแพร่ขยายอาวุธที่มีอานุภาพทำลายล้างสูง

หัวข้อที่ 1

การกำหนดนโยบายด้านการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน และการป้องกันและปราบปรามการสนับสนุนทางการเงินแก่การก่อการร้าย และการแพร่ขยายอาวุธที่มีอานุภาพทำลายล้างสูง

ผู้ประกอบการธุรกิจเกี่ยวกับปัจจัยชำระเงินตราต่างประเทศ ตามกฎหมายว่าด้วยการควบคุมการแลกเปลี่ยนเงิน (ธุรกิจรับแลกเปลี่ยนเงิน) เป็นผู้มีหน้าที่รายงานตามมาตรา 3 และมาตรา 16 แห่งพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน จึงมีหน้าที่ในการกำหนดและดำเนินการตามนโยบายและระเบียบวิธีการที่เป็นลายลักษณ์อักษรสำหรับการประเมิน บริหาร และบรรเทาความเสี่ยงด้านการฟอกเงินและการสนับสนุนทางการเงินแก่การก่อการร้ายและการแพร่ขยายอาวุธที่มีอานุภาพทำลายล้างสูงภายในองค์กรของธุรกิจรับแลกเปลี่ยนเงิน โดยควรจัดทำเป็นภาษาไทย และมีเนื้อหาประกอบด้วย⁴ (1) นโยบายหลักภายในองค์กรด้านการประเมิน บริหาร และบรรเทาความเสี่ยงด้าน ML/TPF ซึ่งเป็นนโยบายภาพรวมทั้งหมดขององค์กร (2) นโยบายและระเบียบวิธีการประเมิน บริหาร และบรรเทาความเสี่ยงภายในองค์กร (3) ระเบียบวิธีการในรายละเอียดของเรื่องต่าง ๆ โดยจัดทำในรูปแบบของแนวปฏิบัติ วิธีปฏิบัติ หรือคู่มือปฏิบัติ ทั้งนี้ นโยบายและระเบียบวิธีการดังกล่าวต้องผ่านการเห็นชอบและอนุมัติจากคณะกรรมการหรือผู้บริหารที่มีอำนาจระดับสูงและมีความสำคัญในระดับสูงสุด โดยกำหนดเป็นเป้าหมายที่ต้องได้รับการปฏิบัติอย่างเคร่งครัด⁵

1.1 การกำหนดนโยบายและระเบียบวิธีการสำหรับการประเมิน บริหาร และบรรเทาความเสี่ยงด้านการฟอกเงินและการสนับสนุนทางการเงินแก่การก่อการร้ายและการแพร่ขยายอาวุธที่มีอานุภาพทำลายล้างสูงภายในองค์กรต้องมีลักษณะ ดังต่อไปนี้

การกำหนดนโยบายหลักของธุรกิจรับแลกเปลี่ยนเงิน ต้องพิจารณาสาระสำคัญในประกาศสำนักงานป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน เรื่อง แนวทางในการกำหนดนโยบายและระเบียบวิธีการสำหรับการประเมิน บริหาร และบรรเทาความเสี่ยงด้านการฟอกเงินหรือการสนับสนุนทางการเงินแก่การก่อการร้ายหรือการแพร่ขยายอาวุธที่มีอานุภาพทำลายล้างสูงภายในองค์กรของสถาบันการเงินและผู้ประกอบอาชีพตามมาตรา 16 ประกอบกับแนวทางปฏิบัติฯ ฉบับนี้ โดยนโยบายดังกล่าวต้องมีสาระสำคัญอย่างน้อยต่อไปนี้

(1) ธุรกิจรับแลกเปลี่ยนเงิน จะต้องกำหนดและดำเนินการตามนโยบายและระเบียบวิธีการที่เป็นลายลักษณ์อักษรสำหรับการประเมิน บริหาร และบรรเทาความเสี่ยงด้านการฟอกเงินและการสนับสนุนทางการเงินแก่การก่อการร้ายและการแพร่ขยายอาวุธที่มีอานุภาพทำลายล้างสูงภายในองค์กร โดยให้เจ้าหน้าที่ภายในองค์กรปฏิบัติตามอย่างเคร่งครัด โดยต้องนำปัจจัยความเสี่ยงเกี่ยวกับลูกค้า พื้นที่หรือประเทศ ผลิตภัณฑ์หรือบริการ หรือช่องทางบริการมาใช้ประกอบการพิจารณาประเมินความเสี่ยง

⁴ ประกาศสำนักงาน ป.ง. เรื่องแนวทางในการกำหนดนโยบายและระเบียบวิธีการสำหรับการประเมิน บริหาร และบรรเทาความเสี่ยงด้านการฟอกเงิน หรือการสนับสนุนทางการเงินแก่การก่อการร้ายหรือการแพร่ขยายอาวุธที่มีอานุภาพทำลายล้างสูงภายในองค์กรของสถาบันการเงินและผู้ประกอบอาชีพตามมาตรา 16 ข้อ 3 ข้อ 4 และข้อ 5

⁵ กฎกระทรวงการตรวจสอบเพื่อทราบข้อเท็จจริงเกี่ยวกับลูกค้า พ.ศ. 2563 ข้อ 8

(2) ธุรกิจรับแลกเปลี่ยนเงิน ต้องให้การสนับสนุนและพร้อมปฏิบัติตามกฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินและกฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการสนับสนุนทางการเงินแก่การก่อการร้ายและการแพร่ขยายอาวุธที่มีอานุภาพทำลายล้างสูง และดำเนินกระบวนการตรวจสอบเพื่อทราบข้อเท็จจริงเกี่ยวกับลูกค้าอย่างเคร่งครัด รวมถึงการรายงานธุรกรรม และปฏิบัติหน้าที่อื่น ๆ ตามกฎหมายดังกล่าวอย่างครบถ้วน

(3) ธุรกิจรับแลกเปลี่ยนเงิน จะต้องกำหนดแนวปฏิบัติ หรือวิธีปฏิบัติ หรือคู่มือปฏิบัติในการรับลูกค้า โดยกำหนดกระบวนการเพื่ออนุมัติการสร้างความสัมพันธ์ทางธุรกิจ หรือการทำธุรกรรม หรือปฏิเสธการสร้างความสัมพันธ์ทางธุรกิจ หรือปฏิเสธการทำธุรกรรมกับลูกค้านับแต่เมื่อได้รับความประสงค์หรือการแจ้งจากลูกค้าเพื่อขอเริ่มความสัมพันธ์ทางธุรกิจหรือการทำธุรกรรมสำหรับความสัมพันธ์ทางธุรกิจหรือการทำธุรกรรมที่ธุรกิจรับแลกเปลี่ยนเงินให้บริการทุกประเภทตามหลักเกณฑ์ที่กฎหมายกำหนด เพื่อให้บรรลุนโยบายและระเบียบวิธีการรับลูกค้าโดยให้บุคลากรดำเนินการตามขั้นตอนการขอหรือการแสวงหาข้อมูลการแสดงตนของลูกค้า ขั้นตอนการขอหรือแสวงหาข้อมูลเพื่อระบุตัวตนของลูกค้า ขั้นตอนการระบุผู้ได้รับผลประโยชน์ที่แท้จริงของลูกค้า ขั้นตอนการพิสูจน์ทราบตัวตนของลูกค้า และผู้ได้รับผลประโยชน์ที่แท้จริงของลูกค้า ขั้นตอนการตรวจสอบข้อมูลของลูกค้าและผู้ได้รับผลประโยชน์ที่แท้จริงของลูกค้ากับข้อมูลรายชื่อบุคคลที่ถูกกำหนดตามกฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการสนับสนุนทางการเงินแก่การก่อการร้ายและการแพร่ขยายอาวุธที่มีอานุภาพทำลายล้างสูง และขั้นตอนการอนุมัติหรือปฏิเสธการสร้างความสัมพันธ์ทางธุรกิจหรือการทำธุรกรรม

(4) ธุรกิจรับแลกเปลี่ยนเงิน จะต้องกำหนดแนวปฏิบัติ หรือวิธีปฏิบัติหรือคู่มือปฏิบัติ ที่กำหนดมาตรการและวางหลักเกณฑ์เพื่อบริหารความเสี่ยงด้านการฟอกเงินและการสนับสนุนทางการเงินแก่การก่อการร้ายและการแพร่ขยายอาวุธที่มีอานุภาพทำลายล้างสูงของลูกค้า ทั้งนี้ ต้องกำหนดหลักการบริหารความเสี่ยงสำหรับลูกค้าทั้งหมด โดยต้องพิจารณาปัจจัยความเสี่ยงไม่น้อยกว่าที่กฎหมายกำหนด และต้องดำเนินการบริหารความเสี่ยงตลอดระยะเวลาที่ยังดำเนินความสัมพันธ์ทางธุรกิจกับลูกค้าและสิ้นสุดลงเมื่อยุติความสัมพันธ์ทางธุรกิจกับลูกค้า

การบริหารความเสี่ยง เริ่มตั้งแต่ขั้นตอนการประเมินเพื่อระบุตัวตนและพิสูจน์ทราบตัวตนของลูกค้า ขั้นตอนการกำหนดระดับความเสี่ยงสำหรับลูกค้าแต่ละราย ขั้นตอนการตรวจทานความเคลื่อนไหวในการทำธุรกรรมซึ่งสอดคล้องกับระดับความเสี่ยงของลูกค้า ขั้นตอนการตรวจทานข้อมูลการพิสูจน์ทราบลูกค้า ต้องสอดคล้องกับระดับความเสี่ยงของลูกค้า ขั้นตอนการทบทวนการประเมินความเสี่ยง จนถึงขั้นตอนการยุติความสัมพันธ์ทางธุรกิจกับลูกค้าแต่ละราย และต้องเก็บรักษาข้อมูลการแสดงตนการระบุตัวตนและพิสูจน์ทราบตัวตน การตรวจสอบความเคลื่อนไหวในการทำธุรกรรม และการประเมินความเสี่ยงของลูกค้าตามหลักเกณฑ์ที่กฎหมายกำหนดเพื่อให้บรรลุนโยบายและระเบียบวิธีการในการบริหารความเสี่ยง

(5) ธุรกิจรับแลกเปลี่ยนเงิน จะต้องกำหนดนโยบายและระเบียบวิธีการในการประเมินความเสี่ยงสำหรับผลิตภัณฑ์ บริการ และช่องทางในการให้บริการ โดยจะต้องดำเนินการกำหนดหลักเกณฑ์และปัจจัยความเสี่ยงในการประเมินความเสี่ยงสำหรับผลิตภัณฑ์ บริการ และช่องทางในการให้บริการ ให้สอดคล้องกับที่กฎหมายกำหนด และในกรณีที่ธุรกิจรับแลกเปลี่ยนเงินจะมีการดำเนินการพัฒนาผลิตภัณฑ์ใหม่ มีการให้บริการใหม่ หรือกำหนดรูปแบบใหม่ในการดำเนินธุรกิจหรือช่องทางหรือกลไกใหม่ในการให้บริการ

หรือกรณีที่จะมีการนำเทคโนโลยีใหม่หรือเทคโนโลยีที่กำลังพัฒนามาใช้กับผลิตภัณฑ์หรือบริการที่มีอยู่เดิมและที่จะมีขึ้นใหม่ ธุรกิจรับแลกเปลี่ยนเงินจะต้องกำหนดมาตรการในการระบุและประเมินความเสี่ยงด้านการฟอกเงินและการสนับสนุนทางการเงินแก่การก่อการร้ายและการแพร่ขยายอาวุธที่มีอานุภาพทำลายล้างสูง ให้แล้วเสร็จก่อนการออกผลิตภัณฑ์ใหม่ การให้บริการใหม่ หรือการกำหนดรูปแบบใหม่ในการดำเนินธุรกิจ หรือช่องทางหรือกลไกใหม่ในการให้บริการหรือการใช้เทคโนโลยีใหม่ในการออกผลิตภัณฑ์และบริการ และกำหนดมาตรการที่เหมาะสมสำหรับการบริหารและบรรเทาความเสี่ยงดังกล่าวให้สอดคล้องกับระดับความเสี่ยง โดยให้คำนึงถึงลักษณะการดำเนินธุรกิจ ปริมาณธุรกรรม และความซับซ้อนของเทคโนโลยีด้วย

(6) ธุรกิจรับแลกเปลี่ยนเงิน จะต้องกำหนดแนวปฏิบัติ หรือวิธีปฏิบัติ หรือคู่มือปฏิบัติเกี่ยวกับการรายงานการทำธุรกรรม ให้เป็นไปตามแบบ ระยะเวลา หลักเกณฑ์ และวิธีการที่กฎหมายกำหนด

(7) ธุรกิจรับแลกเปลี่ยนเงิน จะต้องกำหนดให้มีการเก็บรักษารายละเอียดเกี่ยวกับการแสดงตนการทำธุรกรรมและบันทึกข้อเท็จจริงเกี่ยวกับธุรกรรมที่ต้องรายงาน การตรวจสอบเพื่อทราบข้อเท็จจริงเกี่ยวกับลูกค้าและลูกค้าที่ทำธุรกรรมเป็นครั้งคราว ให้เป็นไปตามที่กฎหมายกำหนด ทั้งนี้ หากสำนักงาน ป.ง. ขอตรวจสอบข้อมูล ธุรกิจรับแลกเปลี่ยนเงินต้องมีข้อมูลให้ตรวจสอบได้ และสามารถจัดส่งข้อมูลตามที่สำนักงาน ป.ง. ร้องขอได้ตามกำหนดเวลา รวมถึงจัดทำแนวปฏิบัติ หรือวิธีปฏิบัติ หรือคู่มือปฏิบัติเกี่ยวกับวิธีการในการจัดเก็บรักษารายละเอียดดังกล่าว

(8) ธุรกิจรับแลกเปลี่ยนเงิน ต้องกำหนดให้มีมาตรการควบคุมภายในที่เหมาะสมกับความเสี่ยงภายในองค์กร และขนาดธุรกิจ

(9) ธุรกิจรับแลกเปลี่ยนเงิน จะต้องกำหนดมาตรการในการดำเนินงานเกี่ยวกับการร่วมใช้ข้อมูลระหว่างสาขา หรือบริษัทในเครือทั้งในประเทศและต่างประเทศ และบริษัทที่อยู่ในกลุ่มธุรกิจเดียวกัน รวมถึงจัดทำแนวปฏิบัติ หรือวิธีปฏิบัติ หรือคู่มือปฏิบัติเกี่ยวกับวิธีการในการดำเนินการดังกล่าวและวิธีการในการรักษาความลับจากการร่วมใช้ข้อมูล

(10) ธุรกิจรับแลกเปลี่ยนเงิน จะต้องกำหนดกระบวนการในการพิจารณาเพื่อปรับปรุงนโยบายหลักและแนวปฏิบัติ หรือวิธีปฏิบัติ หรือคู่มือปฏิบัติ ให้เป็นปัจจุบันและสอดคล้องกับผลิตภัณฑ์ บริการ หรือช่องทางบริการใหม่ ๆ โดยเฉพาะที่เกี่ยวข้องกับการใช้เทคโนโลยีหรือเครือข่ายอิเล็กทรอนิกส์อยู่เสมอ

นโยบายดังกล่าวข้างต้น จะระบุรายละเอียดอย่างน้อยเพียงใดมิใช่สาระสำคัญในขั้นตอนนี้ เพราะการระบุรายละเอียดขั้นตอน มักจะปรากฏอยู่ในแนวปฏิบัติ หรือวิธีปฏิบัติ หรือคู่มือปฏิบัติ

1.2 ระเบียบวิธีการสำหรับการประเมิน บริหาร และบรรเทาความเสี่ยงด้านการฟอกเงินและการสนับสนุนทางการเงินแก่การก่อการร้ายและการแพร่ขยายอาวุธที่มีอานุภาพทำลายล้างสูงภายในองค์กร

ธุรกิจรับแลกเปลี่ยนเงิน จะต้องดำเนินการประเมิน บริหาร และบรรเทาความเสี่ยงด้านการฟอกเงินและการสนับสนุนทางการเงินแก่การก่อการร้ายและการแพร่ขยายอาวุธที่มีอานุภาพทำลายล้างสูงภายในองค์กร เพื่อให้เข้าใจและรู้จุดที่เป็นความเสี่ยงด้านการฟอกเงินและการสนับสนุนทางการเงินแก่การก่อการร้ายและการแพร่ขยายอาวุธที่มีอานุภาพทำลายล้างสูงภายในองค์กรของตน และต้องกำหนดมาตรการในการบริหารและบรรเทาความเสี่ยง พร้อมทั้งกำหนดขั้นตอนการดำเนินการ ดังต่อไปนี้

(1) จัดทำเอกสารการประเมิน บริหาร และบรรเทาความเสี่ยงด้านการฟอกเงินและการสนับสนุนทางการเงินแก่การก่อการร้ายและการแพร่ขยายอาวุธที่มีอานุภาพทำลายล้างสูงภายในองค์กร

(2) ดำเนินการประเมิน บริหาร และบรรเทาความเสี่ยงด้านการฟอกเงินและการสนับสนุนทางการเงินแก่การก่อการร้ายและการแพร่ขยายอาวุธที่มีอานุภาพทำลายล้างสูงอย่างสม่ำเสมอ โดยพิจารณาจากปัจจัยความเสี่ยงด้านการฟอกเงินและการสนับสนุนทางการเงินแก่การก่อการร้ายและการแพร่ขยายอาวุธที่มีอานุภาพทำลายล้างสูง ดังต่อไปนี้ **ปัจจัยความเสี่ยงเกี่ยวกับลูกค้า พื้นที่หรือประเทศ ผลิตภัณฑ์หรือบริการ หรือช่องทางในการให้บริการ** (สำหรับวิธีการประเมินความเสี่ยงภายในองค์กรและตัวอย่างสามารถศึกษาได้ในหัวข้อที่ 2 การบริหารความเสี่ยงด้านการฟอกเงินและการสนับสนุนทางการเงินแก่การก่อการร้ายและการแพร่ขยายอาวุธที่มีอานุภาพทำลายล้างสูง)

(3) กำหนดมาตรการและวิธีการในการบรรเทาความเสี่ยงด้านการฟอกเงินและการสนับสนุนทางการเงินแก่การก่อการร้ายและการแพร่ขยายอาวุธที่มีอานุภาพทำลายล้างสูงให้เหมาะสมกับผลการประเมินความเสี่ยงดังกล่าว

(4) ปรับปรุงข้อมูลที่ใช้ในการประเมิน บริหาร และบรรเทาความเสี่ยงด้านการฟอกเงินและการสนับสนุนทางการเงินแก่การก่อการร้ายและการแพร่ขยายอาวุธที่มีอานุภาพทำลายล้างสูงภายในองค์กรให้เป็นข้อมูลที่ปัจจุบันที่สุด เพื่อให้ผลการประเมิน บริหาร และบรรเทาความเสี่ยงมีความถูกต้องและครบถ้วน

(5) ให้ธุรกิจรับแลกเปลี่ยนเงิน นำผลการประเมินและบริหารความเสี่ยงตามรายงานการประเมินความเสี่ยงระดับชาติที่สำนักงาน ปง. กำหนดขึ้นมาใช้พิจารณาประกอบการประเมิน บริหาร และบรรเทาความเสี่ยงด้านการฟอกเงินและการสนับสนุนทางการเงินแก่การก่อการร้ายและการแพร่ขยายอาวุธที่มีอานุภาพทำลายล้างสูงภายในองค์กรด้วย

1.3 แนวปฏิบัติ วิธีปฏิบัติ หรือคู่มือปฏิบัติ เพื่อสนับสนุนการปฏิบัติตามกฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน

ธุรกิจรับแลกเปลี่ยนเงิน จะต้องจัดทำแนวปฏิบัติ หรือวิธีปฏิบัติ หรือคู่มือปฏิบัติ เพื่อให้บุคลากรสามารถปฏิบัติตามกฎหมายได้อย่างถูกต้อง โดยการกำหนดให้มีความสอดคล้องกับผลการประเมินและบริหารความเสี่ยงด้านการฟอกเงินและการสนับสนุนทางการเงินแก่การก่อการร้ายและการแพร่ขยายอาวุธที่มีอานุภาพทำลายล้างสูงภายในองค์กรด้วย

ธุรกิจรับแลกเปลี่ยนเงิน ต้องกำหนดแนวปฏิบัติ หรือวิธีปฏิบัติ หรือคู่มือปฏิบัติในเรื่องดังต่อไปนี้

1.3.1 แนวปฏิบัติ หรือวิธีปฏิบัติ หรือคู่มือปฏิบัติ ในการรับลูกค้า

การรับลูกค้า เป็นส่วนหนึ่งของการดำเนินการตามนโยบายหลัก เรื่อง การป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินและการป้องกันและปราบปรามการสนับสนุนทางการเงินแก่การก่อการร้ายและการแพร่ขยายอาวุธที่มีอานุภาพทำลายล้างสูง สำคัญในแนวปฏิบัติ วิธีปฏิบัติ หรือคู่มือปฏิบัติ ในการรับลูกค้า ต้องกำหนดกระบวนการเพื่ออนุมัติการสร้างความสัมพันธ์ทางธุรกิจหรือการทำธุรกรรม หรือปฏิเสธการสร้างความสัมพันธ์ทางธุรกิจหรือการทำธุรกรรมกับลูกค้า โดยปฏิบัติตามหลักเกณฑ์การจัดให้ลูกค้า แสดงตน การระบุตัวตนและพิสูจน์ทราบตัวตนของลูกค้า ตามกฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน โดยธุรกิจรับแลกเปลี่ยนเงิน ต้องกำหนดวิธีการให้บุคลากรดำเนินการตามขั้นตอนการขอหรือ

การแสวงหาข้อมูลการแสดงตนของลูกค้า ขั้นตอนการขอหรือแสวงหาข้อมูลเพื่อระบุตัวตนของลูกค้า ขั้นตอนการหาผู้ได้รับผลประโยชน์ที่แท้จริงของลูกค้า ขั้นตอนการตรวจสอบข้อมูลของลูกค้าและผู้ได้รับผลประโยชน์ที่แท้จริงของลูกค้ากับฐานข้อมูลรายชื่อบุคคลที่ถูกกำหนดตามกฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการสนับสนุนทางการเงินแก่การก่อการร้ายและการแพร่ขยายอาวุธที่มีอานุภาพทำลายล้างสูง ขั้นตอนการพิสูจน์ทราบตัวตนของลูกค้า ขั้นตอนการอนุมัติหรือปฏิเสธการสร้างความสัมพันธ์ทางธุรกิจหรือการทำธุรกรรมนับแต่เมื่อได้รับความประสงค์หรือการแจ้งจากลูกค้าเพื่อขอเริ่มความสัมพันธ์ทางธุรกิจสำหรับความสัมพันธ์ทางธุรกิจหรือทำธุรกรรมที่ธุรกิจรับแลกเปลี่ยนเงินให้บริการทุกประเภท ตามหลักเกณฑ์ที่กฎหมายกำหนด เช่น

1) วิธีปฏิบัติในการจัดให้ลูกค้าแสดงตน โดยระบุประเภทข้อมูล เอกสารหรือหลักฐานที่ลูกค้าต้องแสดงหรือให้แก่ธุรกิจรับแลกเปลี่ยนเงิน ประเภทแบบสอบถาม ข้อมูลที่ต้องกรอก วิธีการกรอก และแนะนำวิธีการปฏิบัติต่อลูกค้าในกรณีต่าง ๆ เช่น

- ลูกค้าที่เคยสร้างความสัมพันธ์ทางธุรกิจกับธุรกิจรับแลกเปลี่ยนเงินมาก่อน
- ลูกค้าที่เป็นบุคคลที่พหุผลภาพหรือพิการ
- ลูกค้าที่ให้ข้อมูล เอกสาร หรือหลักฐานไม่ครบถ้วน

ธุรกิจรับแลกเปลี่ยนเงิน ต้องกำหนดหลักการที่ไม่ขัดต่อประกาศสำนักนายกรัฐมนตรี เรื่อง วิธีการแสดงตนของลูกค้าสถาบันการเงินและผู้ประกอบอาชีพตามมาตรา 16 ฉบับที่ประกาศราชกิจจานุเบกษา ลงวันที่ 25 กรกฎาคม พ.ศ. 2562 ดังนั้น จึงควรพิจารณาประกาศดังกล่าวอย่างเคร่งครัด ประกอบกับแนวปฏิบัติฯ ฉบับนี้

2) วิธีปฏิบัติในการขอหรือแสวงหาข้อมูลเพื่อระบุตัวตนของลูกค้า โดยระบุถึง วิธีการตรวจสอบข้อมูลประเมินผลเบื้องต้นเพื่อพิจารณาการขอข้อมูลเพิ่มเติม วิธีการตรวจสอบกับข้อมูลรายชื่อตามกฎหมายกำหนด และวิธีปฏิบัติในกรณีต่าง ๆ เช่น

- กรณีที่ประเมินได้ว่า ต้องขอข้อมูลลูกค้าเพิ่มเติม เนื่องจากพบปัจจัยความเสี่ยงบางประการ
- กรณีที่พบว่า ลูกค้าไม่ยินยอมให้ข้อมูล
- กรณีที่พบว่า ลูกค้าให้ข้อมูลเท็จ
- กรณีที่พบว่า ลูกค้ามีข้อมูลที่เกี่ยวข้องหรือตรงกับรายชื่อที่กฎหมายกำหนด
- วิธีการปฏิเสธลูกค้า
- วิธีการขอขยายระยะเวลาในการอนุมัติรับลูกค้า

3) วิธีปฏิบัติเกี่ยวกับวิธีการและขั้นตอนในการหาผู้ได้รับผลประโยชน์ที่แท้จริงของลูกค้า

4) วิธีปฏิบัติในการตรวจสอบข้อมูลของลูกค้าและการพิสูจน์ทราบตัวตนลูกค้าและผู้ได้รับผลประโยชน์ที่แท้จริงของลูกค้ากับฐานข้อมูลรายชื่อบุคคลที่ถูกกำหนดตามกฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการสนับสนุนทางการเงินแก่การก่อการร้ายและการแพร่ขยายอาวุธที่มีอานุภาพทำลายล้างสูง อาจะระบุวิธีการตรวจสอบข้อมูลและพิสูจน์ทราบตัวตนของลูกค้า จากข้อมูลหรือหลักฐานต่าง ๆ วิธีและขั้นตอนในการดำเนินการ รวมถึงวิธีการปฏิบัติต่อลูกค้าในกรณีต่าง ๆ

5) วิธีปฏิบัติในการอนุมัติหรือปฏิเสธการสร้างความสัมพันธ์ทางธุรกิจหรือการทำธุรกรรม ควรกำหนดขั้นตอนและวิธีการในการอนุมัติหรือปฏิเสธการสร้างความสัมพันธ์ทางธุรกิจหรือการทำธุรกรรมในกรณีต่าง ๆ กับลูกค้าให้ชัดเจน อย่างน้อยควรกำหนดขั้นตอนดังต่อไปนี้

- วิธีและขั้นตอนในการอนุมัติรับลูกค้าหรือการทำธุรกรรม ในแต่ละระดับความเสี่ยง
- วิธีการปฏิเสธการสร้างความสัมพันธ์ทางธุรกิจหรือการทำธุรกรรมกับลูกค้าที่มีระดับ

ความเสี่ยงสูงหรือลูกค้าที่ไม่สามารถตรวจสอบเพื่อทราบข้อเท็จจริงเกี่ยวกับลูกค้าได้ เป็นต้น

1.3.2 แนวปฏิบัติ หรือวิธีปฏิบัติ หรือคู่มือปฏิบัติ ในการบริหารความเสี่ยงด้านการฟอกเงินและการสนับสนุนทางการเงินแก่การก่อการร้ายและการแพร่ขยายอาวุธที่มีอานุภาพทำลายล้างสูงสำหรับลูกค้า

ธุรกิจรับแลกเปลี่ยนเงิน ต้องกำหนดหลักการบริหารความเสี่ยงด้านการฟอกเงินและการสนับสนุนทางการเงินแก่การก่อการร้ายและการแพร่ขยายอาวุธที่มีอานุภาพทำลายล้างสูง สำหรับลูกค้าทั้งหมด โดยต้องพิจารณาปัจจัยในการกำหนดความเสี่ยงไม่น้อยกว่าที่กฎหมายกำหนด และต้องดำเนินการบริหารความเสี่ยงตลอดระยะเวลาที่ยังดำเนินความสัมพันธ์ทางธุรกิจกับลูกค้าและสิ้นสุดลงเมื่อยุติความสัมพันธ์ทางธุรกิจกับลูกค้า

การบริหารความเสี่ยง เริ่มตั้งแต่ขั้นตอนการประเมินเพื่อระบุตัวตนและพิสูจน์ทราบตัวตนของลูกค้า ขั้นตอนการกำหนดระดับความเสี่ยงสำหรับลูกค้าแต่ละราย ขั้นตอนการตรวจทานข้อมูลการพิสูจน์ทราบตัวตนของลูกค้า ขั้นตอนการตรวจสอบความเคลื่อนไหวในการทำธุรกรรมซึ่งสอดคล้องกับระดับความเสี่ยงของลูกค้า ขั้นตอนการทบทวนการประเมินความเสี่ยง จนถึงขั้นตอนการยุติความสัมพันธ์ทางธุรกิจกับลูกค้าแต่ละราย

สาระสำคัญในการกำหนดนโยบายบริหารความเสี่ยง ควรประกอบด้วย

- หลักเกณฑ์และการกำหนดปัจจัยความเสี่ยงเพื่อประเมินความเสี่ยง
- แนวทางในการใช้ดุลยพินิจในการวิเคราะห์และประเมินความเสี่ยง
- วิธีการสรุปผลการประเมินความเสี่ยง
- หลักเกณฑ์และกระบวนการปรับปรุงความเสี่ยงภายหลังการอนุมัติรับลูกค้า (ที่มีใช้การทำธุรกรรมครั้งคราว)

- การเก็บบันทึกข้อมูลการประเมินความเสี่ยง

1.3.3 แนวทางปฏิบัติ หรือวิธีปฏิบัติ หรือคู่มือปฏิบัติเกี่ยวกับการประเมินและบริหารความเสี่ยงสำหรับผลิตภัณฑ์ บริการ และช่องทางในการให้บริการทั้งหมด ที่ธุรกิจรับแลกเปลี่ยนเงิน ให้บริการแก่ลูกค้า และมาตรการในการบริหารความเสี่ยงด้านการฟอกเงินและการสนับสนุนทางการเงินแก่การก่อการร้ายและการแพร่ขยายอาวุธที่มีอานุภาพทำลายล้างสูงที่อาจเกิดขึ้นก่อนการออกผลิตภัณฑ์ใหม่ การให้บริการใหม่ หรือการใช้เทคโนโลยีใหม่ที่เกี่ยวข้องกับการออกผลิตภัณฑ์และบริการ

ธุรกิจรับแลกเปลี่ยนเงิน จะต้องกำหนดหลักเกณฑ์ เพื่อตรวจสอบและประเมินความเสี่ยงด้านการฟอกเงินและการสนับสนุนทางการเงินแก่การก่อการร้ายและการแพร่ขยายอาวุธที่มีอานุภาพทำลายล้างสูงสำหรับผลิตภัณฑ์ บริการ และช่องทางในการให้บริการทั้งหมด ที่ธุรกิจรับแลกเปลี่ยนเงิน ให้บริการแก่ลูกค้า โดยจะต้องกำหนดแนวทางปฏิบัติ หรือวิธีปฏิบัติ หรือคู่มือปฏิบัติซึ่งระบุปัจจัยที่ใช้ในการประเมินความเสี่ยงให้ครบถ้วนตามกฎหมาย โดยต้องแสดงถึงวิธีการ รายละเอียด และผลการประเมินความเสี่ยงสำหรับผลิตภัณฑ์ บริการ และช่องทางในการให้บริการทั้งหมด รวมถึงต้องกำหนดมาตรการบรรเทาความเสี่ยงด้านการฟอกเงินและการสนับสนุนทางการเงินแก่การก่อการร้ายและการแพร่ขยายอาวุธที่มีอานุภาพทำลายล้างสูง (ตัวอย่างวิธีการในการประเมินความเสี่ยงผลิตภัณฑ์มีรายละเอียดปรากฏอยู่ในหัวข้อที่ 2 การบริหารความเสี่ยงด้านการฟอกเงินและการสนับสนุนทางการเงินแก่การก่อการร้ายและการแพร่ขยายอาวุธที่มีอานุภาพทำลายล้างสูง)

นอกจากนี้ในกรณีที่ธุรกิจรับแลกเปลี่ยนเงิน มีการพัฒนาผลิตภัณฑ์ใหม่ การให้บริการใหม่ รูปแบบใหม่ในการดำเนินธุรกิจ หรือช่องทางหรือกลไกใหม่ในการให้บริการ หรือการนำเทคโนโลยีใหม่หรือเทคโนโลยีที่กำลังพัฒนามาใช้กับผลิตภัณฑ์และบริการที่มีอยู่เดิมและที่จะมีขึ้นใหม่ ธุรกิจรับแลกเปลี่ยนเงิน จะต้องกำหนดหลักเกณฑ์เพื่อตรวจสอบและประเมินความเสี่ยงด้านการฟอกเงินและการสนับสนุนทางการเงินแก่การก่อการร้ายและการแพร่ขยายอาวุธที่มีอานุภาพทำลายล้างสูง โดยจะต้องดำเนินการให้แล้วเสร็จก่อนการออกผลิตภัณฑ์ใหม่ การให้บริการใหม่ รูปแบบใหม่ในการดำเนินธุรกิจ ช่องทางหรือกลไกใหม่ในการให้บริการ หรือการใช้เทคโนโลยีใหม่ที่เกี่ยวข้องกับการออกผลิตภัณฑ์และบริการ เช่น

1) ระบบเทคโนโลยีสารสนเทศหรืออุปกรณ์ที่เกี่ยวข้องกับการใช้เป็นช่องทางในการให้บริการหรือผลิตภัณฑ์ทางการเงินที่มีลักษณะหรือข้อมูลเกี่ยวกับระบบอิเล็กทรอนิกส์ใหม่ ที่ธุรกิจรับแลกเปลี่ยนเงินใช้เพื่อเชื่อมโยง ติดต่อ เข้าถึง การสร้างความสัมพันธ์ทางธุรกิจหรือการทำธุรกรรมหรือการดำเนินความสัมพันธ์ทางธุรกิจกับลูกค้า ซึ่งใช้อยู่ในปัจจุบัน

2) ระบบเทคโนโลยีสารสนเทศหรืออุปกรณ์ที่เกี่ยวข้องกับการใช้เป็นช่องทางในการให้บริการหรือผลิตภัณฑ์ทางการเงินที่มีลักษณะหรือข้อมูลเกี่ยวกับระบบอิเล็กทรอนิกส์ ที่ผู้หน้าที่รายงานใช้เพื่อเชื่อมโยง ติดต่อ เข้าถึง การสร้างความสัมพันธ์ทางธุรกิจ หรือการทำธุรกรรมหรือการดำเนินความสัมพันธ์ทางธุรกิจกับลูกค้า ซึ่งจัดทำหรือพัฒนาขึ้นใหม่ และจะเริ่มปฏิบัติการขาย หรือให้บริการในอนาคต

โดยผลของการประเมินความเสี่ยงนั้น ธุรกิจรับแลกเปลี่ยนเงินต้องทราบว่าการใช้ระบบเทคโนโลยีสารสนเทศหรืออุปกรณ์จะมีความเสี่ยงต่อการฟอกเงินและการสนับสนุนทางการเงินแก่การก่อการร้ายและการแพร่ขยายอาวุธที่มีอานุภาพทำลายล้างสูงมากน้อยเพียงใด และการใช้ระบบเทคโนโลยีสารสนเทศหรืออุปกรณ์นั้น จะมีความเสี่ยงต่อการฝ่าฝืนหรือไม่สามารถปฏิบัติตามกฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน และกฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการสนับสนุนทางการเงินแก่การก่อการร้ายและการแพร่ขยายอาวุธที่มีอานุภาพทำลายล้างสูง รวมถึงกฎกระทรวง ระเบียบ และประกาศที่เกี่ยวข้อง หรือไม่

การระบุและประเมินความเสี่ยงดังกล่าวให้คำนึงถึงลักษณะการดำเนินธุรกิจ ปริมาณธุรกรรม และความซับซ้อนของเทคโนโลยี โดยต้องกำหนดเงื่อนไขในการให้บริการหรือการทำธุรกรรม เช่น จำกัดจำนวนครั้งของการทำธุรกรรม จำกัดประเภทของการทำธุรกรรม หรือจำกัดจำนวนเงินของการทำธุรกรรมที่สามารถทำได้ และควรกำหนดวิธีการหรือขั้นตอนในการรับลูกค้าหรือรับทำธุรกรรม หรือวิธีการบริหารความเสี่ยงของลูกค้าและติดตามความเคลื่อนไหวทางการเงินของลูกค้า

3) ธุรกิจรับแลกเปลี่ยนเงิน ต้องกำหนดแผนในการตรวจทาน ทบทวน และพัฒนามาตรการบรรเทาความเสี่ยงสำหรับการใช้ระบบเทคโนโลยี สารสนเทศหรืออุปกรณ์ให้มีประสิทธิภาพและทันสมัยอยู่เสมอ

4) ในกรณีที่พบว่าการใช้ระบบเทคโนโลยีสารสนเทศหรืออุปกรณ์ มีความเสี่ยงต่อการฟอกเงินและการสนับสนุนทางการเงินแก่การก่อการร้ายและการแพร่ขยายอาวุธที่มีอานุภาพทำลายล้างสูงหรือการฝ่าฝืนหรือไม่สามารถปฏิบัติตามกฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน และกฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการสนับสนุนทางการเงินแก่การก่อการร้ายและการแพร่ขยายอาวุธที่มีอานุภาพทำลายล้างสูง รวมถึงกฎกระทรวง ระเบียบและประกาศที่เกี่ยวข้อง และไม่สามารถบรรเทาความเสี่ยงที่เหมาะสมตามหลักการข้างต้นได้ ธุรกิจรับแลกเปลี่ยนเงินต้องไม่ออกผลิตภัณฑ์ใหม่ การให้บริการใหม่ รูปแบบใหม่ในการ

ดำเนินธุรกิจ ช่องทางหรือกลไกใหม่ในการให้บริการ หรือการใช้เทคโนโลยีใหม่เกี่ยวข้องกับการออกผลิตภัณฑ์และบริการ หรือยุติการใช้ผลิตภัณฑ์ใหม่ การให้บริการใหม่ รูปแบบใหม่ในการดำเนินธุรกิจ ช่องทางหรือกลไกใหม่ในการให้บริการ หรือการใช้เทคโนโลยีใหม่เกี่ยวข้องกับการออกผลิตภัณฑ์และบริการทันที

1.3.4 แนวปฏิบัติ หรือวิธีปฏิบัติ หรือคู่มือปฏิบัติเกี่ยวกับการรายงานการทำธุรกรรม

(ให้นำรายละเอียดในแนวทางปฏิบัติ เรื่อง การรายงานธุรกรรม ที่สำนักงาน ป.ป.ช. ได้เผยแพร่มาใช้เป็นข้อมูลในการทำแนวปฏิบัติ หรือวิธีปฏิบัติ หรือคู่มือปฏิบัติเกี่ยวกับเรื่องรายงานธุรกรรม ของสถาบันการเงินและผู้ประกอบอาชีพตามมาตรา 16 ซึ่งให้ครอบคลุมในเรื่องของแบบ ระยะเวลา หลักเกณฑ์ และวิธีการที่กฎหมายกำหนด)

1.3.5 แนวปฏิบัติ หรือวิธีปฏิบัติ หรือคู่มือปฏิบัติเกี่ยวกับวิธีการในการจัดเก็บรายละเอียดของข้อมูลและเอกสาร

ธุรกิจรับแลกเปลี่ยนเงิน ต้องดำเนินการจัดเก็บรายละเอียดของลูกค้าเกี่ยวกับการแสดงตน การทำธุรกรรม และการตรวจสอบเพื่อทราบข้อเท็จจริงเกี่ยวกับลูกค้า รวมถึงรายงานการทำธุรกรรม เพื่อให้เป็นไปตามมาตรา 22 และมาตรา 22/1 แห่งพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม ประกอบระเบียบคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการเก็บรักษารายละเอียดเกี่ยวกับการตรวจสอบเพื่อทราบข้อเท็จจริงเกี่ยวกับลูกค้า พ.ศ. 2559 ดังนี้

1) รายละเอียดเกี่ยวกับการแสดงตน ต้องเก็บรักษาเอกสารเป็นเวลา 5 ปี นับแต่วันที่มีการปิดบัญชีหรือยุติความสัมพันธ์กับลูกค้า หรือนับแต่วันที่ได้มีการทำธุรกรรมสำหรับกรณีลูกค้าที่ทำธุรกรรมเป็นครั้งคราว

2) รายละเอียดเกี่ยวกับการทำธุรกรรมและบันทึกข้อเท็จจริง ต้องเก็บรักษาเอกสารเป็นเวลา 5 ปี นับแต่ได้มีการทำธุรกรรมหรือบันทึกข้อเท็จจริงนั้น

3) รายละเอียดเกี่ยวกับการตรวจสอบเพื่อทราบข้อเท็จจริงเกี่ยวกับลูกค้า ต้องเก็บรักษาเอกสารเป็นเวลา 10 ปี นับแต่วันที่มีการปิดบัญชีหรือยุติความสัมพันธ์กับลูกค้า หรือนับแต่วันที่ได้มีการทำธุรกรรมสำหรับกรณีลูกค้าที่ทำธุรกรรมเป็นครั้งคราว อย่างน้อยดังต่อไปนี้

3.1) นโยบายและระเบียบวิธีการสำหรับการประเมินและบริหารความเสี่ยงด้านการฟอกเงินและการสนับสนุนทางการเงินแก่การก่อการร้ายและการแพร่ขยายอาวุธที่มีอานุภาพทำลายล้างสูง รวมถึงแนวปฏิบัติ หรือวิธีปฏิบัติ หรือคู่มือปฏิบัติต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องทั้งหมด

3.2) ผลการประเมินและบริหารความเสี่ยงด้านการฟอกเงินและการสนับสนุนทางการเงินแก่การก่อการร้ายและการแพร่ขยายอาวุธที่มีอานุภาพทำลายล้างสูง

3.3) หลักเกณฑ์ภายในองค์กรและมาตรการบรรเทาความเสี่ยงด้านการฟอกเงินและการสนับสนุนทางการเงินแก่การก่อการร้ายและการแพร่ขยายอาวุธที่มีอานุภาพทำลายล้างสูงที่อาจเกิดขึ้นก่อนการออกผลิตภัณฑ์ใหม่ การให้บริการใหม่ หรือการใช้เทคโนโลยีใหม่ที่เกี่ยวข้องกับการออกผลิตภัณฑ์และบริการ

3.4) การทำธุรกรรมของลูกค้าและลูกค้าที่ทำธุรกรรมเป็นครั้งคราว รวมถึง การตรวจสอบธุรกรรมที่ลูกค้าและลูกค้าที่ทำธุรกรรมเป็นครั้งคราว ได้ทำขึ้นเพื่อบริหารความเสี่ยงสำหรับธุรกรรมที่สงสัยว่าอาจเกี่ยวข้องกับการฟอกเงินหรือการสนับสนุนทางการเงินแก่การก่อการร้ายและการแพร่ขยายอาวุธที่มีอานุภาพทำลายล้างสูง

3.5) การปรับปรุงข้อมูลต่าง ๆ ของลูกค้าที่ใช้ในการแสดงตน การระบุตัวตน และ ข้อมูลที่นำมาพิจารณาในการบริหารความเสี่ยงด้านการฟอกเงินและการสนับสนุนทางการเงินแก่การก่อการร้าย และการแพร่ขยายอาวุธที่มีอานุภาพทำลายล้างสูงให้เป็นปัจจุบัน

3.6) การบริหารความเสี่ยงและการจัดระดับความเสี่ยงลูกค้าและลูกค้าที่ทำธุรกรรม เป็นครั้งคราว

3.7) การดำเนินการตรวจสอบเพื่อทราบข้อเท็จจริงเกี่ยวกับลูกค้าและลูกค้าที่ทำ ธุรกรรมเป็นครั้งคราว ได้แก่

(ก) การระบุตัวตนและการพิสูจน์ทราบตัวตนของลูกค้าและลูกค้าที่ทำธุรกรรม เป็นครั้งคราว บุคคลที่มีการตกลงกันทางกฎหมาย และผู้ได้รับผลประโยชน์ที่แท้จริง

(ข) การตรวจสอบข้อมูลของลูกค้าและลูกค้าที่ทำธุรกรรมเป็นครั้งคราว บุคคลที่มี การตกลงกันทางกฎหมายและผู้ได้รับผลประโยชน์ที่แท้จริงของลูกค้ากับข้อมูลรายชื่อบุคคลที่ถูกกำหนด ตามกฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการสนับสนุนทางการเงินแก่การก่อการร้ายและการแพร่ขยาย อาวุธที่มีอานุภาพทำลายล้างสูง

(ค) วัตถุประสงค์ในการสร้างความสัมพันธ์ทางธุรกิจหรือการทำธุรกรรม เป็นครั้งคราวกับลูกค้า

(ง) ผลการตรวจสอบความเคลื่อนไหวทางการเงิน หรือผลการตรวจสอบ ความเคลื่อนไหวในการทำธุรกรรมตลอดระยะเวลาการสร้างความสัมพันธ์ของลูกค้า และผลการตรวจสอบ ข้อเท็จจริงเกี่ยวกับการทำธุรกรรมเพื่อพิจารณาถึงความสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ในการทำธุรกรรมของลูกค้า ที่ทำธุรกรรมเป็นครั้งคราว

3.8) การตรวจสอบการมอบอำนาจสร้างความสัมพันธ์ทางธุรกิจหรือทำธุรกรรม ในนามของลูกค้า

3.9) ผลการดำเนินการตรวจสอบเพื่อทราบข้อเท็จจริงเกี่ยวกับลูกค้าของลูกค้าปัจจุบัน

3.10) ผลการตรวจสอบธุรกรรมที่มีเหตุอันควรสงสัย

3.11) การดำเนินการตรวจสอบเพื่อทราบข้อเท็จจริงเกี่ยวกับลูกค้าที่ทำธุรกรรมเป็นครั้งคราว

3.12) รายละเอียดเกี่ยวกับการตรวจสอบเพื่อทราบข้อเท็จจริงเกี่ยวกับลูกค้าอื่น ตามที่เลขาธิการ ปปง. ประกาศกำหนด

เว้นแต่ จะได้รับแจ้งเป็นหนังสือจากเลขาธิการ ปปง. ให้ปฏิบัติเป็นอย่างอื่น

สำหรับวิธีการเก็บรักษารายละเอียดเกี่ยวกับการแสดงตน การทำธุรกรรมและบันทึก ข้อเท็จจริง และการตรวจสอบเพื่อทราบข้อเท็จจริงเกี่ยวกับลูกค้า ธุรกิจรับแลกเปลี่ยนเงินสามารถจัดเก็บไว้ เป็นเอกสารหรือข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์ โดยเก็บรักษาไว้อย่างถูกต้องครบถ้วน ตามวิธีการที่ปลอดภัย น่าเชื่อถือ รักษาให้อยู่ในสภาพที่พร้อมใช้ในการตรวจสอบและเพื่อเป็นหลักฐานอ้างอิงตามกฎหมาย รวมทั้งสามารถ เรียกดูหรือส่งมอบรายละเอียดดังกล่าวได้ตามที่สำนักงาน ปปง. กำหนด

1.3.6 แนวปฏิบัติ หรือวิธีปฏิบัติ หรือคู่มือปฏิบัติเกี่ยวกับมาตรการควบคุมภายในที่เหมาะสมกับความเสี่ยงภายในองค์กร และขนาดธุรกิจของธุรกิจรับแลกเปลี่ยนเงิน

ธุรกิจรับแลกเปลี่ยนเงิน ต้องกำหนดและดำเนินนโยบายและระเบียบวิธีการเกี่ยวกับการควบคุมภายในให้เหมาะสมกับความเสี่ยงภายในองค์กรและขนาดธุรกิจตามที่กำหนดไว้ในกฎกระทรวง การตรวจสอบเพื่อทราบข้อเท็จจริงเกี่ยวกับลูกค้า พ.ศ. 2563 ข้อ 49 และประกาศสำนักงานป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน เรื่อง การกำหนดและดำเนินการตามนโยบายและระเบียบวิธีการเกี่ยวกับการควบคุมภายในของสถาบันการเงินและผู้ประกอบอาชีพตามมาตรา 16 โดยมีรายละเอียดของนโยบายและระเบียบวิธีการเกี่ยวกับการควบคุมภายใน ดังต่อไปนี้

1) กำหนดโครงสร้างในการกำกับดูแลโดยให้มีส่วนงานหรือพนักงานผู้รับผิดชอบที่ทำหน้าที่ในการกำกับดูแลการปฏิบัติงานให้เป็นไปตามกฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน และกฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการสนับสนุนทางการเงินแก่การก่อการร้ายและการแพร่ขยายอาวุธที่มีอานุภาพทำลายล้างสูง และมีพนักงานระดับผู้บริหารเป็นผู้รับผิดชอบในการกำกับดูแลการปฏิบัติงานนั้น ๆ ทั้งนี้ ธุรกิจรับแลกเปลี่ยนเงิน ควรจัดสรรทรัพยากรอย่างเหมาะสมเพื่อดำเนินการกำกับดูแลการปฏิบัติงานให้เป็นไปตามกฎหมายดังกล่าว

2) ธุรกิจรับแลกเปลี่ยนเงิน ต้องกำหนดกระบวนการคัดเลือกพนักงานก่อนการว่าจ้าง ให้ปฏิบัติงานด้านการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน และการป้องกันและปราบปรามการสนับสนุนทางการเงินแก่การก่อการร้ายและการแพร่ขยายอาวุธที่มีอานุภาพทำลายล้างสูง โดยมีขั้นตอนและวิธีการมีมาตรฐานระดับสูงในการคัดเลือกบุคคล เช่น จะต้องมีการตรวจสอบเพื่อให้แน่ใจว่าบุคคลที่จะว่าจ้างให้เป็นพนักงานนั้นไม่เป็นบุคคลที่ถูกกำหนด หรืออาจตรวจสอบประวัติอาชญากรรมว่าบุคคลที่จะว่าจ้างให้เป็นพนักงานนั้นไม่เป็นบุคคลที่ต้องคำพิพากษาถึงที่สุดว่ากระทำความผิดฐานฟอกเงินตามกฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน และฐานสนับสนุนทางการเงินแก่การก่อการร้ายหรือการแพร่ขยายอาวุธที่มีอานุภาพทำลายล้างสูงตามกฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการสนับสนุนทางการเงินแก่การก่อการร้ายและการแพร่ขยายอาวุธที่มีอานุภาพทำลายล้างสูง

3) ธุรกิจรับแลกเปลี่ยนเงิน ต้องจัดให้พนักงานของธุรกิจรับแลกเปลี่ยนเงินที่เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติงานด้านการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินและการป้องกันและปราบปรามการสนับสนุนทางการเงินแก่การก่อการร้ายและการแพร่ขยายอาวุธที่มีอานุภาพทำลายล้างสูงเข้ารับการอบรมให้มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินและการป้องกันและปราบปรามการสนับสนุนทางการเงินแก่การก่อการร้ายและการแพร่ขยายอาวุธที่มีอานุภาพทำลายล้างสูงตั้งแต่ออกเริ่มปฏิบัติงานและอย่างต่อเนื่องตลอดระยะเวลาที่ปฏิบัติงานนั้น โดยกำหนดให้มีการอบรมทบทวนความรู้ความเข้าใจดังกล่าว และการกำหนดระยะเวลาไว้อย่างชัดเจน เช่น ทุก ๆ 1 ปี หรือกรณีที่กฎหมายมีการแก้ไขเปลี่ยนแปลงอันส่งผลกระทบต่อการทำงานของธุรกิจรับแลกเปลี่ยนเงิน เพื่อให้ปฏิบัติหน้าที่ตามกฎหมายได้อย่างถูกต้อง ทั้งนี้ ในการอบรมนั้นธุรกิจรับแลกเปลี่ยนเงิน ควรจัดให้มีการจัดเก็บหลักฐานการฝึกอบรม เช่น ทะเบียนรายชื่อพนักงานผู้เข้ารับการอบรม วัน เวลา และสถานที่อบรม พร้อมลายมือชื่อรับรองของวิทยากรหรือเจ้าของหลักสูตรฝึกอบรม รวมทั้งหลักฐานที่แสดงว่าพนักงานดังกล่าวได้เข้ารับการฝึกอบรมทบทวนความรู้ (พนักงานในความหมายของข้อนี้หมายถึงพนักงานที่ได้รับการบรรจุโดยผ่านขั้นตอนของการทดลองงานเรียบร้อยแล้ว)

4) ธุรกิจรับแลกเปลี่ยนเงิน ต้องกำหนดให้มีกลไกในการตรวจสอบภายในที่เป็นอิสระ โดยมีส่วนงานหรือพนักงานผู้รับผิดชอบในการตรวจสอบภายในที่เป็นอิสระจากการปฏิบัติงานด้านการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินและการป้องกันและปราบปรามการสนับสนุนทางการเงินแก่การก่อการร้ายและการแพร่ขยายอาวุธที่มีอานุภาพทำลายล้างสูงภายในองค์กร มีหน้าที่ตรวจสอบการดำเนินงานและการปฏิบัติตามกฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน และกฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการสนับสนุนทางการเงินแก่การก่อการร้ายและการแพร่ขยายอาวุธที่มีอานุภาพทำลายล้างสูงภายในองค์กร โดยส่วนงานหรือพนักงานผู้รับผิดชอบที่ทำหน้าที่ตรวจสอบภายในนั้นอาจเป็นบุคลากรภายในหรือภายนอกองค์กรก็ได้ แต่ต้องขึ้นตรงต่อผู้บริหารระดับสูงของธุรกิจรับแลกเปลี่ยนเงิน และจัดให้มีรายงานผลการตรวจสอบภายในนั้นต่อพนักงานระดับผู้บริหารที่มีหน้าที่ในการพิจารณาตัดสินใจในการดำเนินธุรกิจทราบด้วย ทั้งนี้ การตรวจสอบภายในดังกล่าว ควรกำหนดรอบและหัวข้อในการตรวจสอบภายในให้สอดคล้องกับความเสี่ยงภายในองค์กรและบทบัญญัติแห่งกฎหมาย เช่น หัวข้อเกี่ยวกับนโยบายและระเบียบวิธีการ แนวปฏิบัติ หรือวิธีปฏิบัติ หรือคู่มือปฏิบัติต่าง ๆ ต้องสอดคล้องกับกฎหมายหรือกฎเกณฑ์ของทางการที่มีผลบังคับใช้ ในปัจจุบัน หัวข้อการจัดให้ลูกค้าและลูกค้านำทำธุรกรรมเป็นครั้งคราวแสดงตน โดยแสดงข้อมูลและหลักฐานประกอบการแสดงตนครบถ้วนตามที่กำหนดในนโยบายหรือแนวปฏิบัติของธุรกิจรับแลกเปลี่ยนเงิน ทั้งนี้ อาจกำหนดวิธีการสุ่มตรวจการปฏิบัติงานของบุคลากรด้วย และจะต้องจัดทำรายงานผลการตรวจสอบภายในและจัดให้มีรายงานผลการตรวจสอบภายในเพื่อเสนอต่อพนักงานระดับผู้บริหารที่มีหน้าที่ในการพิจารณาตัดสินใจในการดำเนินธุรกิจทราบด้วย (การตรวจสอบภายในตามนโยบายนี้ หมายรวมถึง การตรวจสอบการปฏิบัติงานของสำนักงานใหญ่ สาขาและบริษัทในเครือทั้งในประเทศและต่างประเทศ)

การกำหนดนโยบายและระเบียบวิธีการเกี่ยวกับการควบคุมภายในข้างต้นนั้น ธุรกิจรับแลกเปลี่ยนเงิน ต้องมีกระบวนการในการทบทวนและปรับปรุงนโยบายและระเบียบวิธีการควบคุมภายในที่เหมาะสมกับความเสี่ยงภายในองค์กรและขนาดธุรกิจของธุรกิจรับแลกเปลี่ยนเงิน อย่างสม่ำเสมอ

1.3.7 แนวปฏิบัติ หรือวิธีปฏิบัติ หรือคู่มือปฏิบัติ มาตรการในการดำเนินงานเกี่ยวกับการร่วมใช้ข้อมูลระหว่างสาขาหรือบริษัทในเครือทั้งในประเทศและต่างประเทศ และบริษัทที่อยู่ในกลุ่มธุรกิจเดียวกัน

เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ในการตรวจสอบเพื่อทราบข้อเท็จจริงเกี่ยวกับลูกค้าและการบริหารความเสี่ยง ธุรกิจรับแลกเปลี่ยนเงินต้องกำหนดให้มียุทธศาสตร์และขั้นตอนในการดำเนินงานเกี่ยวกับการร่วมใช้ข้อมูลระหว่างสาขาหรือบริษัทในเครือที่ตั้งอยู่ในประเทศหรือต่างประเทศและบริษัทที่อยู่ในกลุ่มธุรกิจเดียวกัน โดยต้องกำหนดให้มีมาตรการในการรักษาความลับจากการร่วมใช้ข้อมูลอย่างเคร่งครัด และห้ามเปิดเผยข้อเท็จจริงหรือกระทำด้วยประการใด ๆ อันอาจทำให้ลูกค้าทราบเกี่ยวกับการร่วมใช้ข้อมูลดังกล่าว ทั้งนี้ เว้นแต่มีกฎหมายภายในประเทศหรือต่างประเทศกำหนดเกี่ยวกับการใช้ การเปิดเผย หรือการร่วมใช้ข้อมูลของลูกค้าไว้แล้วก็ให้ถือปฏิบัติตามนั้น โดยข้อมูลที่ร่วมใช้ระหว่างสาขาหรือบริษัทในเครือ⁶ ได้แก่

⁶ ศึกษาเพิ่มเติมได้ที่ FATF Guidance - Private Sector Information Sharing : <https://www.fatf-gafi.org/publications/fatfgeneral/documents/guidance-information-sharing.html>

1) ข้อมูลการติดต่อของลูกค้า
 2) ข้อมูลการทำธุรกรรมของลูกค้า ในส่วนที่จำเป็นต้องใช้ในการบริหารความเสี่ยงของลูกค้า เช่น ลักษณะการทำธุรกรรม บันทึกรายการทำธุรกรรม ข้อมูลความเคลื่อนไหวทางการเงิน ที่อยู่ สถานที่ที่เกี่ยวข้องในการทำธุรกรรม ข้อมูลการพยายามทำธุรกรรมหรือการทำธุรกรรมที่ล้มเหลว สกิลเงิน ข้อมูลเกี่ยวกับการยุติความสัมพันธ์ทางธุรกิจเนื่องจากเหตุอันควรสงสัย ฯลฯ

3) ข้อมูลหรือผลการวิเคราะห์การทำธุรกรรมหรือกิจกรรมที่มีเหตุอันควรสงสัยว่าเกี่ยวข้องกับหรืออาจเกี่ยวข้องกับความเสี่ยงด้านความผิดฐานการฟอกเงิน หรือการสนับสนุนทางการเงินแก่การก่อการร้ายหรือการแพร่ขยายอาวุธที่มีอานุภาพทำลายล้างสูง⁷ ทั้งนี้ ธุรกิจรับแลกเปลี่ยนเงินสามารถร่วมใช้ข้อมูลผลวิเคราะห์ธุรกรรมที่ผิดปกติที่เป็นข้อมูลธุรกิจรับแลกเปลี่ยนเงิน โดยข้อมูลดังกล่าวข้างต้นไม่รวมถึงแบบรายงานการทำธุรกรรม

4) ข้อมูลอื่นเพื่อประโยชน์ในการดำเนินการตามนโยบายด้านการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินและการสนับสนุนทางการเงินแก่การก่อการร้ายและการแพร่ขยายอาวุธที่มีอานุภาพทำลายล้างสูง โดยอาจกำหนดให้มีการร่วมใช้ข้อมูลของลูกค้าหรือผู้รับประโยชน์ที่แท้จริงของลูกค้า เช่น ข้อมูลการระบุตัวตนของลูกค้า ข้อมูลการติดต่อ ลักษณะของการประกอบธุรกิจ โครงสร้างองค์กร ที่อยู่ หลักฐานที่ยืนยันได้ว่าลูกค้ามีตัวตนและที่อยู่จริง หลักฐานที่ใช้ในการแสดงตนและระบุตัวตน สินทรัพย์ทางการเงิน บันทึกรายการ การถือครอง อสังหาริมทรัพย์ ข้อมูลแหล่งที่มาของเงินทุนและความมั่งคั่ง กิจกรรมทางเศรษฐกิจ/วิชาชีพ ข้อมูลที่เกี่ยวข้องจากเอกสารที่รวบรวมจากการทบทวนข้อมูลของลูกค้า ข้อมูลการถูกดำเนินคดีที่เกี่ยวข้องกับความผิดฐานการฟอกเงิน เป็นต้นโดยต้องไม่ขัดกับกฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน และกฎหมายอื่นใดที่เกี่ยวข้อง

บทสรุป ธุรกิจรับแลกเปลี่ยนเงิน ต้องกำหนดให้นโยบายหลัก และแนวปฏิบัติ วิธีปฏิบัติ หรือคู่มือปฏิบัติที่เกี่ยวข้อง ได้รับการทบทวนอย่างสม่ำเสมอ และอาจดำเนินการปรับปรุงหรือพัฒนาให้สอดคล้องกับกฎหมาย หรือหลักเกณฑ์สากลที่ออกมาใหม่ โดยเฉพาะเมื่อมีนโยบายในการออกผลิตภัณฑ์ บริการ หรือใช้ช่องทางการทำธุรกรรมใหม่ ที่เกี่ยวข้องกับการใช้เทคโนโลยีหรือความเสี่ยงอื่นใดที่อาจก่อให้เกิดความเสี่ยงด้านการฟอกเงิน ธุรกิจรับแลกเปลี่ยนเงินควรกำหนดระยะเวลาที่แน่นอนในการตรวจสอบว่า นโยบายหลัก และแนวปฏิบัติ หรือวิธีปฏิบัติ หรือคู่มือปฏิบัติที่เกี่ยวข้องว่ายังได้รับการปฏิบัติอย่างเคร่งครัด และเกิดปัญหาหรืออุปสรรคต่อการปฏิบัติหรือไม่อย่างไร ซึ่งอาจพบได้จากผลการตรวจสอบภายใน และควรกำหนดให้ผู้บริหารหรือคณะผู้บริหารระดับสูงมีส่วนสำคัญในกระบวนการพิจารณาปรับปรุงแก้ไขหรือพัฒนานโยบายหลัก และแนวปฏิบัติ วิธีปฏิบัติ หรือคู่มือปฏิบัติที่เกี่ยวข้อง ตลอดจนการกำหนดกระบวนการแก้ไข พัฒนา เปลี่ยนแปลง (ในกรณีที่ต้องดำเนินการเมื่อพบปัญหา) และกระบวนการได้รับอนุมัติจากผู้บริหารระดับสูงหรือคณะผู้บริหารระดับสูง ทั้งนี้ ธุรกิจรับแลกเปลี่ยนเงิน อาจพิจารณากำหนด นโยบาย มาตรการ หลักเกณฑ์ หรือแนวทางปฏิบัติ ภายในองค์กรอื่น ๆ เพื่อรองรับการปฏิบัติตามนโยบายหลัก เพื่อให้สอดคล้องกับรูปแบบธุรกิจ โครงสร้างผลิตภัณฑ์ บริการ และลูกค้า แต่ต้องไม่ขัดต่อบทบัญญัติแห่งกฎหมายที่เกี่ยวข้อง

หมายเหตุ : การกำหนดนโยบายข้างต้นให้รวมถึงการดำเนินการที่เกี่ยวข้องกับลูกค้าที่ทำธุรกรรมเป็นครั้งคราวด้วย

⁷ ระเบียบวิธีเพื่อการประเมินการปฏิบัติตามข้อแนะนำของ FATF และการประเมินประสิทธิภาพของระบบ AML/CFT (ข้อแนะนำที่ 18.2 (b))

หัวข้อที่ 2

การบริหารความเสี่ยงด้านการฟอกเงิน

และการสนับสนุนทางการเงินแก่การก่อการร้ายและการแพร่ขยายอาวุธที่มีอานุภาพทำลายล้างสูง

2.1 การบริหารความเสี่ยงด้านการฟอกเงินและการสนับสนุนทางการเงินแก่การก่อการร้ายและการแพร่ขยายอาวุธที่มีอานุภาพทำลายล้างสูงภายในองค์กร

การบริหารความเสี่ยงประกอบด้วยขั้นตอนการประเมินความเสี่ยง การบริหารและการบรรเทาความเสี่ยง ทั้งนี้ การบริหารความเสี่ยงภายในองค์กรนั้น คือการประเมินและบริหารความเสี่ยงในภาพรวมขององค์กร โดยธุรกิจรับแลกเปลี่ยนเงินต้องกำหนดมาตรการที่เหมาะสมในการประเมินความเสี่ยงภายในองค์กร ดังต่อไปนี้

1) นำความเสี่ยงเกี่ยวกับลูกค้า พื้นที่หรือประเทศ ผลิตภัณฑ์หรือบริการ หรือช่องทางในการให้บริการ ที่ได้ดำเนินการประเมินความเสี่ยงโดยใช้ปัจจัยตามประกาศสำนักงานป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน เรื่อง แนวทางในการพิจารณาปัจจัยความเสี่ยงด้านการฟอกเงิน หรือการสนับสนุนทางการเงินแก่การก่อการร้าย หรือการแพร่ขยายอาวุธที่มีอานุภาพทำลายล้างสูง และประกาศสำนักงานป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน เรื่อง แนวทางในการกำหนดนโยบายและระเบียบวิธีการสำหรับการประเมิน บริหารและบรรเทาความเสี่ยงด้านการฟอกเงินหรือการสนับสนุนทางการเงินแก่การก่อการร้าย หรือการแพร่ขยายอาวุธที่มีอานุภาพทำลายล้างสูงภายในองค์กร ของสถาบันการเงินและผู้ประกอบอาชีพตามมาตรา 16⁸ มาประกอบการพิจารณาประเมินความเสี่ยงภายในองค์กร

2) นำผลการประเมินความเสี่ยงด้านการฟอกเงินและการสนับสนุนทางการเงินแก่การก่อการร้ายและการแพร่ขยายอาวุธที่มีอานุภาพทำลายล้างสูงกรณีที่มีการพัฒนาผลิตภัณฑ์ใหม่ มีการให้บริการใหม่ หรือกำหนดรูปแบบใหม่ในการดำเนินธุรกิจหรือช่องทางหรือกลไกใหม่ในการให้บริการ หรือกรณีที่จะมีการนำเทคโนโลยีใหม่หรือเทคโนโลยีที่กำลังพัฒนามาใช้กับผลิตภัณฑ์หรือบริการที่มีอยู่เดิมและที่จะมีขึ้นใหม่ที่ได้ประเมินความเสี่ยงโดยใช้ปัจจัยตามประกาศสำนักงานป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน เรื่อง แนวทางในการกำหนดมาตรการในการบริหารและบรรเทาความเสี่ยงด้านการฟอกเงินและการสนับสนุนทางการเงินแก่การก่อการร้ายและการแพร่ขยายอาวุธที่มีอานุภาพทำลายล้างสูง ที่อาจเกิดขึ้นก่อนการออกผลิตภัณฑ์ใหม่ การให้บริการใหม่ หรือการใช้เทคโนโลยีใหม่ที่เกี่ยวข้องกับการออกผลิตภัณฑ์และบริการ มาประกอบการพิจารณาประเมินความเสี่ยงภายในองค์กร⁹ และ

⁸ ตามข้อ 9 แห่งกฎกระทรวงการตรวจสอบเพื่อทราบข้อเท็จจริงเกี่ยวกับลูกค้า พ.ศ. 2563 และประกาศสำนักงานป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน เรื่อง แนวทางในการกำหนดนโยบายและระเบียบวิธีการสำหรับการประเมิน บริหารและบรรเทาความเสี่ยงด้านการฟอกเงินหรือการสนับสนุนทางการเงินแก่การก่อการร้ายหรือการแพร่ขยายอาวุธที่มีอานุภาพทำลายล้างสูงภายในองค์กร ของสถาบันการเงินและผู้ประกอบอาชีพตามมาตรา 16

⁹ ตามข้อ 5 แห่งประกาศสำนักงานป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน เรื่อง แนวทางในการกำหนดมาตรการในการบริหารและบรรเทาความเสี่ยงด้านการฟอกเงินและการสนับสนุนทางการเงินแก่การก่อการร้ายและการแพร่ขยายอาวุธที่มีอานุภาพทำลายล้างสูง ที่อาจเกิดขึ้นก่อนการออกผลิตภัณฑ์ใหม่ การให้บริการใหม่ หรือการใช้เทคโนโลยีใหม่ที่เกี่ยวข้องกับการออกผลิตภัณฑ์และบริการ

3) นำรายงานผลการประเมินความเสี่ยงระดับชาติที่สำนักงาน ปง. จัดทำขึ้น มาประกอบการพิจารณาประเมินความเสี่ยงภายในองค์กรด้วย

โดยการประเมินและบริหารความเสี่ยงภายในองค์กรมีแนวทางในการพิจารณา ดังต่อไปนี้

2.1.1 ความเสี่ยงเกี่ยวกับลูกค้าในบริบทของความเสี่ยงภายในองค์กร

การพิจารณาความเสี่ยงภาพรวมภายในองค์กรให้พิจารณาจากผลการประเมินความเสี่ยงของลูกค้าทั้งหมดภายในองค์กรที่ได้ดำเนินการประเมินความเสี่ยงไว้ตามปัจจัยความเสี่ยงที่กำหนดในประกาศสำนักงานป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน เรื่อง แนวทางในการพิจารณาปัจจัยความเสี่ยงด้านการฟอกเงิน หรือการสนับสนุนทางการเงินแก่การก่อการร้าย หรือการแพร่ขยายอาวุธที่มีอานุภาพทำลายล้างสูง โดยการพิจารณาปัจจัยที่อาจทำให้เกิดความเสี่ยงสูงภายในองค์กร

ทั้งนี้ การดำเนินการประเมินความเสี่ยงลูกค้าในภาพรวมองค์กร ต้องพิจารณาจากสัดส่วนจำนวนลูกค้าในแต่ละความเสี่ยงที่ได้ทำการจัดลำดับไว้ในการประเมินความเสี่ยงลูกค้าทุกรายในขั้นตอนการรับลูกค้า โดยหากปริมาณสัดส่วนของลูกค้าเสี่ยงสูงมีจำนวนมาก จะทำให้ความเสี่ยงขององค์กรในด้านลูกค้าสูงขึ้น ทั้งนี้ การกำหนดเกณฑ์การพิจารณาสัดส่วนที่เหมาะสมควรพิจารณาถึงความเสี่ยงที่องค์กรสามารถรับได้ ซึ่งส่วนใหญ่หากองค์กรมีความเข้มแข็งในการปฏิบัติตามกฎหมายสูง (Level of Control) จะมีการรองรับลูกค้าความเสี่ยงสูงได้มากกว่า

ตัวอย่างการประเมินความเสี่ยงภายในองค์กรที่เกี่ยวกับลูกค้า¹⁰

1) ลูกค้ามีระดับความเสี่ยงด้านการฟอกเงินและการสนับสนุนทางการเงินแก่การก่อการร้ายและการแพร่ขยายอาวุธที่มีอานุภาพทำลายล้างสูง (ML/TPF) อยู่ในระดับความเสี่ยงต่ำ มีจำนวนมากกว่าร้อยละ 80 ของจำนวนลูกค้าทั้งหมด และมีจำนวนลูกค้าเสี่ยงสูงไม่เกินร้อยละ 5 อาจพิจารณาว่าปัจจัยความเสี่ยงภายในองค์กรเกี่ยวกับลูกค้า มีความเสี่ยงต่ำ

ตัวอย่างกรณีที่ผลการประเมินความเสี่ยงด้าน ML/TPF ในด้านลูกค้าความเสี่ยงต่ำ

ประเภท	ระดับความเสี่ยงด้าน ML/TPF				สรุปผล ความเสี่ยง
	จำนวนทั้งหมด (คน)	สูง	ปานกลาง	ต่ำ	
1. ลูกค้าสร้างความสัมพันธ์	100	5	10	85	ต่ำ
2. ลูกค้าที่ทำธุรกรรมเป็นครั้งคราว	50	-	-	50	ต่ำ
รวมทั้งสิ้น	150 (100%)	5 (3.33%)	10 (6.66%)	135 (90%)	ต่ำ

2) ลูกค้ามีระดับความเสี่ยงด้าน ML/TPF อยู่ในระดับความเสี่ยงสูง มีจำนวนมากกว่าร้อยละ 10 ของจำนวนลูกค้าทั้งหมด อาจพิจารณาว่าปัจจัยความเสี่ยงภายในองค์กรเกี่ยวกับลูกค้า มีความเสี่ยงสูง โดยอาจไม่ต้องพิจารณาลูกค้าความเสี่ยงอื่น

¹⁰ จำนวนตัวเลขที่ระบุในตัวอย่างเป็นเพียงการยกตัวเลขข้างต้นเป็นเพียงตัวอย่างเท่านั้น ผู้มีหน้าที่รายงานควรกำหนดแนวทางในการบริหารความเสี่ยงให้เหมาะสมกับความเสี่ยงภายในองค์กรของตนเอง

ตัวอย่างกรณีที่ผลการประเมินความเสี่ยงด้าน ML/TPF ในด้านลูกค้าความเสี่ยงสูง

ประเภท	ระดับความเสี่ยงด้าน ML/TPF				สรุปผล ความเสี่ยง
	จำนวนทั้งหมด (คน)	สูง	ปานกลาง	ต่ำ	
1. ลูกค้าสร้างความสัมพันธ์	100	30	5	65	สูง
2. ลูกค้าที่ทำธุรกรรมเป็นครั้งคราว	50	15	5	30	สูง
รวมทั้งสิ้น	150 (100%)	45 (30%)	10 (6.67%)	95 (63.33%)	สูง

2.1.2 ความเสี่ยงเกี่ยวกับพื้นที่หรือประเทศในบริบทของความเสี่ยงภายในองค์กร

ให้พิจารณาจากสถานที่ตั้ง สาขา พื้นที่ให้บริการ หรือแหล่งที่มาของรายได้ขององค์กร ซึ่งอยู่ในพื้นที่เชิงภูมิศาสตร์หรือประเทศในข้อใดข้อหนึ่งที่สามารถทำให้เกิดความเสี่ยงสูง โดยพื้นที่ที่มีความเสี่ยงที่อาจส่งผลให้องค์กรมีความเสี่ยงสูงขึ้น มีดังนี้

1) พื้นที่หรือประเทศตามประกาศสำนักงานป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน เรื่อง แนวทางในการพิจารณาปัจจัยความเสี่ยงด้านการฟอกเงิน หรือการสนับสนุนทางการเงินแก่การก่อการร้าย หรือการแพร่ขยายอาวุธที่มีอานุภาพทำลายล้างสูง ได้แก่ พื้นที่หรือประเทศที่ได้รับการประเมินหรือกำหนดจากองค์การระหว่างประเทศ หรือองค์การระหว่างประเทศ เช่น คณะทำงานเฉพาะกิจเพื่อดำเนินมาตรการทางการเงินเกี่ยวกับการฟอกเงิน (Financial Action Task Force : FATF) ว่าเป็นพื้นที่หรือประเทศที่ไม่มีมาตรการ หรือไม่มีการใช้หรือประยุกต์ใช้มาตรฐานสากลด้านการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินและต่อต้านการสนับสนุนทางการเงินแก่การก่อการร้ายอย่างเพียงพอ

2) พื้นที่หรือประเทศตามประกาศสำนักงานป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน เรื่อง พื้นที่หรือประเทศที่มีความเสี่ยงสูง ที่ต้องดำเนินการตรวจสอบเพื่อทราบข้อเท็จจริงเกี่ยวกับลูกค้าในระดับเข้มข้นและใช้มาตรการตอบโต้ ได้แก่ พื้นที่ที่สำนักงานพิจารณาให้เป็นพื้นที่ที่มีความเสี่ยงสูงด้านการฟอกเงิน หรือการสนับสนุนทางการเงินแก่การก่อการร้ายตามที่สำนักงานประกาศกำหนด

นอกจากพื้นที่หรือประเทศตามที่กำหนดข้างต้นแล้ว ธุรกิจรับแลกเปลี่ยนเงินอาจกำหนดให้พื้นที่หรือประเทศอื่น ๆ ดังต่อไปนี้ เป็นลักษณะที่ทำให้เกิดความเสี่ยงสำหรับปัจจัยพื้นที่หรือประเทศอีกด้วยก็ได้

(ก) พื้นที่หรือประเทศที่ถูกกีดกัน หรือใช้มาตรการบังคับ หรือห้ามค้าขายระหว่างประเทศ โดยองค์การระหว่างประเทศ

(ข) พื้นที่หรือประเทศที่ได้รับการประเมินจากองค์การระหว่างประเทศ หรือองค์การระหว่างประเทศ หรือแหล่งข้อมูลที่น่าเชื่อถือว่ามีอัตราการทุจริตคอร์รัปชันหรือการประกอบอาชญากรรมร้ายแรงในระดับสูงมาก

(ค) พื้นที่หรือประเทศที่ได้รับการประเมินจากองค์การระหว่างประเทศ หรือองค์การระหว่างประเทศหรือแหล่งข้อมูลที่น่าเชื่อถือว่าเป็นแหล่งสนับสนุนทางการเงินแก่การก่อการร้าย แหล่งก่อการร้าย หรือมีองค์กรผู้ก่อการร้ายปฏิบัติการอยู่

ตัวอย่างการกำหนดค่าความเสี่ยงเชิงพื้นที่

พื้นที่	ค่าความเสี่ยง
- พื้นที่ในประเทศที่ไม่ใช่พื้นที่เสี่ยงสูงที่สำนักงานประกาศ และไม่ใช้พื้นที่ที่มีสถิติการเกิดอาชญากรรมที่เกี่ยวกับความผิดมูลฐาน ค่อนข้างสูง เช่น ไม่ใช่พื้นที่ชายแดน หรือพื้นที่เมืองเศรษฐกิจต่าง ๆ	1
- ประเทศที่มีมาตรการด้าน AML/CFT ที่เข้มแข็ง	2
- พื้นที่ในประเทศที่มีสถิติการเกิดอาชญากรรมที่เกี่ยวกับความผิดมูลฐานค่อนข้างสูง เช่น ตามจังหวัดชายแดนที่มีจุดผ่อนปรน เป็นต้น - พื้นที่หรือประเทศที่ถูกกีดกัน หรือใช้มาตรการบังคับ หรือห้ามค้าขายระหว่างประเทศโดยองค์การระหว่างประเทศ - พื้นที่หรือประเทศที่ได้รับการประเมินจากองค์การระหว่างประเทศ หรือองค์การระหว่างประเทศหรือแหล่งข้อมูลที่น่าเชื่อถือว่ามีอัตราการทำธุรกรรมที่ผิดปกติหรือการประกอบอาชญากรรมร้ายแรงในระดับสูงมาก - พื้นที่หรือประเทศที่ได้รับการประเมินจากองค์การระหว่างประเทศ หรือองค์การระหว่างประเทศหรือแหล่งข้อมูลที่น่าเชื่อถือว่าเป็นแหล่งสนับสนุนทางการเงินแก่การก่อการร้าย แหล่งก่อการร้ายหรือมีองค์กรผู้ก่อการร้ายปฏิบัติการอยู่ (นอกเหนือจากที่สำนักงานประกาศกำหนด)	3
- พื้นที่ในประเทศที่สำนักงาน ป.ป.ง. พิจารณาให้มีความเสี่ยงสูงด้านการฟอกเงินหรือการสนับสนุนทางการเงินแก่การก่อการร้าย ภายใต้ประกาศสถานการณ์ฉุกเฉินที่มีความร้ายแรง - พื้นที่หรือประเทศที่ FATF เรียกร้องให้ประเทศสมาชิกและประเทศอื่น ๆ ใช้มาตรการให้สอดคล้องกับความเสี่ยง	4

*หมายเหตุ : ตัวอย่างการประเมินความเสี่ยงเชิงพื้นที่ตามตารางนี้ สามารถนำไปใช้กับการประเมินความเสี่ยงของลูกค้าในปัจจุบันเชิงพื้นที่ได้

2.1.3 ความเสี่ยงเกี่ยวกับผลิตภัณฑ์หรือบริการ

การประเมินความเสี่ยงเกี่ยวกับผลิตภัณฑ์หรือบริการ ใช้ทั้งในบริบทการจัดทำนโยบาย และระเบียบวิธีการสำหรับการประเมินความเสี่ยงภายในองค์กร และบริบทของการจัดทำนโยบายและระเบียบวิธีการในการประเมินความเสี่ยงผลิตภัณฑ์ ทั้งนี้ ในการกำหนดนโยบายและระเบียบวิธีการในการประเมินความเสี่ยงผลิตภัณฑ์ บริการ และช่องทางในการให้บริการ มีหลักการพิจารณา ดังนี้

1) การประเมินความเสี่ยงต้องพิจารณาจากลักษณะผลิตภัณฑ์หรือบริการอย่างน้อยดังต่อไปนี้

(ก) ผลิตภัณฑ์หรือบริการที่สามารถให้ รับ หรือเปลี่ยนเป็นเงินสดได้ ซึ่งความเสี่ยงจะเพิ่มขึ้นตามจำนวนเงินสดที่ผลิตภัณฑ์หรือบริการนั้นสามารถรองรับได้

(ข) ผลิตภัณฑ์หรือบริการที่สามารถโอนหรือเปลี่ยนมือให้แก่บุคคลอื่นได้ ซึ่งความเสี่ยงจะเพิ่มขึ้นตามมูลค่า ความถี่ ความรวดเร็ว หรือความสะดวก ในการโอนหรือเปลี่ยนมือ

(ค) ผลิตภัณฑ์หรือบริการที่สามารถใช้หรือนำไปใช้ได้ต่างประเทศ ซึ่งความเสี่ยงจะเพิ่มขึ้นหากผลิตภัณฑ์หรือบริการนั้นสามารถเข้าข้ามประเทศได้

2) ความเสี่ยงเกี่ยวกับผลิตภัณฑ์หรือบริการที่อาจมีความเสี่ยงสูง

(ก) ผลิตภัณฑ์หรือบริการที่สามารถให้ รับ หรือเปลี่ยนเป็นเงินสดได้ในมูลค่าสูง

(ข) ผลิตภัณฑ์หรือบริการที่มีลักษณะเป็นการรับโอนมูลค่าเงินที่ไม่จำเป็นต้องระบุ

ผู้โอนหรือผู้รับโอน

(ค) ผลิตภัณฑ์หรือบริการที่มีการทำธุรกรรมแบบไม่เปิดเผยชื่อ

(ง) ธุรกิจธนาคารลูกค้าบุคคลรายใหญ่ (Private banking)

หมายเหตุ : ปัจจัยของผลิตภัณฑ์ตามข้อ (ง) นั้น สำหรับธุรกิจรับแลกเปลี่ยนเงินไม่มีลักษณะผลิตภัณฑ์หรือบริการดังกล่าว

3) ธุรกิจรับแลกเปลี่ยนเงิน อาจพิจารณากำหนดให้ผลิตภัณฑ์หรือบริการดังต่อไปนี้ เป็นผลิตภัณฑ์หรือบริการที่มีความเสี่ยงต่ำ

ผลิตภัณฑ์หรือบริการทางการเงินที่มีลักษณะ ดังต่อไปนี้

(ก) ผลิตภัณฑ์หรือบริการที่ไม่สามารถแลกเปลี่ยนเป็นเงินสดหรือถอนหรือคืนเป็นเงินสดได้ในระยะเวลาอันสั้น หรือแลกเปลี่ยนเป็นเงินสดหรือถอนหรือคืนเป็นเงินสดได้ในมูลค่าต่ำ

(ข) ผลิตภัณฑ์หรือบริการที่ไม่ใช่บริการข้ามประเทศและไม่เกิดมูลค่าในต่างประเทศ หรือเป็นผลิตภัณฑ์หรือบริการข้ามประเทศหรือเกิดมูลค่าในต่างประเทศเฉพาะกรณีที่เป็นการชำระหนี้ หรือค่าสินค้าหรือบริการที่มีมูลค่าต่ำ

(ค) ผลิตภัณฑ์หรือบริการที่ไม่สามารถสะสมมูลค่าเงินได้ในจำนวนมาก และไม่สามารถโอนมูลค่าให้แก่ผู้อื่นได้หรือโอนได้ในมูลค่าต่ำ

ทั้งนี้ มูลค่าในการทำธุรกรรมตาม (ก) (ข) และ (ค) เมื่อรวมกันแล้วต้องไม่เกิน 50,000 บาท ต่อเดือน กล่าวคือ ผลิตภัณฑ์นั้นต้องมีกำหนดให้รองรับการทำธุรกรรมไม่เกินมูลค่า 50,000 บาทต่อเดือน โดยการพิจารณามูลค่าของการทำธุรกรรมให้นับรวมทั้งขาเข้าและขาออก เช่น ไม่ว่าจะเป็นการรับหรือให้เงินสด จะต้องนับรวมมูลค่าของทุกธุรกรรมที่เกิดขึ้นใน 1 เดือน

ตัวอย่าง เกณฑ์และตารางประเมินความเสี่ยงเกี่ยวกับผลิตภัณฑ์และบริการ

เกณฑ์ในการกำหนดค่าคะแนนความเสี่ยง

ค่าคะแนนความเสี่ยงในแต่ละปัจจัยจากความเสี่ยต่ำสุดไปความเสี่ยงสูงสุด คือ 1 - 4 คะแนน

1) ผลิตภัณฑ์หรือบริการที่สามารถให้ รับ หรือเปลี่ยนเป็นเงินสดได้

- ไม่ใช้เงินสดเลย = 1 คะแนน
- ใช้ แต่จำกัดวงเงินไม่สูง = 2 คะแนน
- ใช้ แต่จำกัดวงเงินค่อนข้างสูง = 3
- ใช้ แต่จำกัดวงเงินสูงหรือไม่จำกัดวงเงิน = 4 คะแนน

2) ผลิตภัณฑ์หรือบริการที่สามารถโอนหรือเปลี่ยนมือให้แก่บุคคลอื่นได้ และสะสมมูลค่าได้

- ไม่ได้ = 1 คะแนน
- ได้ แต่กำหนดเงื่อนไขยุ่งยากหรือวงเงินไม่สูง = 2 คะแนน
- ได้ แต่กำหนดเงื่อนไขหรือวงเงินค่อนข้างสูง = 3 คะแนน
- ได้ โดยไม่กำหนดเงื่อนไขหรือวงเงิน = 4 คะแนน

3) ผลิตภัณฑ์หรือบริการที่สามารถใช้หรือนำไปใช้ได้ต่างประเทศ

- ไม่ได้ = 1 คะแนน
- ได้ แต่จำกัดวงเงินไม่สูง = 2 คะแนน
- ได้ แต่จำกัดวงเงินค่อนข้างสูง = 3 คะแนน
- ได้ แต่จำกัดวงเงินสูงหรือไม่จำกัดวงเงิน = 4 คะแนน

การกำหนดวงเงินตามค่าคะแนนความเสี่ยงข้างต้น ธุรกิจรับแลกเปลี่ยนเงินควรกำหนดให้สอดคล้องกับลักษณะของผลิตภัณฑ์ รูปแบบการให้บริการ และลูกค้าที่เป็นกลุ่มเป้าหมายโดยการจำกัดวงเงินสำหรับค่าคะแนน 2 หรือ 3 (ความเสี่ยงกลาง) สำหรับปัจจัยหรือผลิตภัณฑ์ดังต่อไปนี้

1) ผลิตภัณฑ์หรือบริการที่มีลักษณะเป็นครั้งคราว ควรกำหนดวงเงินไม่เกิน 50,000 บาท¹¹ ต่อครั้ง และสำหรับผลิตภัณฑ์หรือบริการที่มีลักษณะสร้างความสัมพันธ์ ควรกำหนดวงเงินไม่เกิน 500,000 บาท ต่อเดือน ไม่ว่าจะเป็นการใช้เงินสดหรือไม่

2) ปัจจัยการโอนเปลี่ยนมือ ของผลิตภัณฑ์หรือบริการแลกเปลี่ยนเงิน ควรกำหนดวงเงินไม่เกิน 500,000 บาท ต่อครั้ง¹² ไม่ว่าจะเป็นการใช้เงินสดหรือไม่

หมายเหตุ 1) คะแนน 1 คือ ผลิตภัณฑ์หรือบริการแลกเปลี่ยนเงินตราที่มีวงเงินที่ให้บริการไม่เกิน 50,000 บาท ต่อครั้ง

2) คะแนน 2 คือ ผลิตภัณฑ์หรือบริการแลกเปลี่ยนเงินตราที่มีวงเงินที่ให้บริการเกินกว่า 50,000 - 500,000 บาทต่อครั้ง

3) คะแนน 3 คือ ผลิตภัณฑ์หรือบริการแลกเปลี่ยนเงินตราที่มีวงเงินที่ให้บริการเกินกว่า 500,000 - 2,000,000 บาทต่อครั้ง

4) คะแนน 4 คือ ผลิตภัณฑ์หรือบริการแลกเปลี่ยนเงินตราที่มีวงเงินที่ให้บริการเกินกว่า 2,000,000 บาทขึ้นไป หรือ ผลิตภัณฑ์หรือบริการที่ไม่มีการจำกัดวงเงิน

จากคะแนนในแต่ละปัจจัยข้างต้น ธุรกิจรับแลกเปลี่ยนเงินต้องนำคะแนนของผลิตภัณฑ์ในแต่ละปัจจัยมาพิจารณาร่วมกันโดยการกำหนดค่าคะแนนรวม โดยอาจกำหนดเกณฑ์พิจารณาค่าคะแนนรวมขึ้นอยู่กับค่าคะแนนที่กำหนด โดยมีตัวอย่างดังนี้

ตัวอย่าง ค่าคะแนนการประเมินความเสี่ยงโดยรวม

ผลิตภัณฑ์/บริการ ความเสี่ยงสูง	10 - 12	คะแนน
ผลิตภัณฑ์/บริการ ความเสี่ยงปานกลาง	6 - 9	คะแนน
ผลิตภัณฑ์/บริการ ความเสี่ยงต่ำ	3 - 5	คะแนน

ผลิตภัณฑ์และบริการ	ปัจจัยที่ใช้ในการประเมินความเสี่ยงฯ			คะแนนรวม	ผลการประเมินความเสี่ยงเบื้องต้น	ความสอดคล้องกับลักษณะผลิตภัณฑ์เสี่ยงสูงตามกฎหมาย	ความสอดคล้องกับลักษณะผลิตภัณฑ์เสี่ยงต่ำตามกฎหมาย	ผลการประเมินความเสี่ยง
	ผลิตภัณฑ์หรือบริการที่สามารถให้ รับ หรือ เปลี่ยนเป็นเงินสดได้	ผลิตภัณฑ์หรือบริการที่สามารถโอนหรือเปลี่ยนมือให้แก่บุคคลอื่นได้ และสะสมมูลค่าได้	ผลิตภัณฑ์หรือบริการที่สามารถใช้หรือนำไปใช้ได้ ในต่างประเทศ					
การรับแลกเปลี่ยนเงินตราต่างประเทศ	4	4	4	12	สูง	สอดคล้อง (เงินสดมูลค่าสูง)	ไม่สอดคล้อง	สูง

*หมายเหตุ ตารางข้างต้นเป็นเพียงตัวอย่างเท่านั้น สถาบันเงินและผู้ประกอบอาชีพตามมาตรา 16 อาจพิจารณากำหนดแนวทางวิเคราะห์ความเสี่ยงของผลิตภัณฑ์ให้เหมาะสมกับเงื่อนไขการให้บริการ ตามแนวทางการบริหารจัดการความเสี่ยงภายในองค์กร

¹¹ อ้างอิงจากเกณฑ์วงเงินการแสดงผลของลูกค้ำที่ทำธุรกรรมครั้งคราวของผู้ให้บริการเงินอิเล็กทรอนิกส์และการให้บริการโอนเงินด้วยวิธีการทางอิเล็กทรอนิกส์

¹² อ้างอิงจากเกณฑ์วงเงินการแสดงผลของลูกค้ำที่ทำธุรกรรมของผู้ให้บริการรับชำระเงินแทน และการรายงานธุรกรรมของธุรกิจแลกเปลี่ยนเงินตราต่างประเทศ

2.1.4 ความเสี่ยงเกี่ยวกับช่องทางในการให้บริการ เพื่อสร้างความสัมพันธ์ทางธุรกิจหรือทำธุรกรรมเป็นครั้งคราว

ในการประเมินความเสี่ยงในด้านช่องทางในการให้บริการ ธุรกิจรับแลกเปลี่ยนเงิน ต้องมีการพิจารณาว่าช่องทางในการให้บริการเพื่อสร้างความสัมพันธ์ทางธุรกิจหรือทำธุรกรรมเป็นครั้งคราวของตนเองเป็นช่องทางในการให้บริการแบบพบหน้าลูกค้า (Face-to-face) หรือเป็นช่องทางในการให้บริการแบบไม่พบหน้าลูกค้า (Non-face-to-face)¹³

โดยช่องทางในการให้บริการเพื่อสร้างความสัมพันธ์ทางธุรกิจหรือทำธุรกรรมเป็นครั้งคราวแบบไม่พบหน้าลูกค้า (Non-face-to-face) ถือเป็นปัจจัยที่อาจทำให้เกิดความเสี่ยงสูงภายในองค์กร¹⁴ อย่างไรก็ตาม อาจพิจารณาประกอบกับมาตรการบริหารและบรรเทาความเสี่ยงภายในองค์กรในด้านต่าง ๆ เช่น มาตรการในการระบุตัวตนของลูกค้าเมื่อมีการสร้างความสัมพันธ์ทางธุรกิจหรือทำธุรกรรม หรือมาตรการติดตามและตรวจสอบความเคลื่อนไหวทางการเงินของลูกค้า เป็นต้น ซึ่งหากมีมาตรการดังกล่าวภายในองค์กรที่เข้มข้น อาจถือเป็นการลดความเสี่ยงในด้านช่องทางในการให้บริการขององค์กรได้

ตัวอย่างการประเมินความเสี่ยงของช่องทางในการให้บริการ

ช่องทาง	ความเสี่ยง
การให้บริการแบบไม่พบหน้า โดยไม่มีมาตรการในการระบุและพิสูจน์ทราบตัวตนและไม่มีมาตรการในการตรวจสอบความเคลื่อนไหวในการทำธุรกรรมของลูกค้า (Customer monitoring system)	สูง (4 คะแนน)
การให้บริการแบบพบหน้าผ่านตัวแทนหรือนายหน้า หรือการให้บริการแบบไม่พบหน้าโดยมีมาตรการในการระบุและพิสูจน์ทราบตัวตน และไม่มีมาตรการในการตรวจสอบความเคลื่อนไหวในการทำธุรกรรมของลูกค้า (Customer monitoring system)	ปานกลาง (3 คะแนน)
การให้บริการแบบพบหน้าผ่านตัวแทนหรือนายหน้า หรือการให้บริการแบบไม่พบหน้าโดยมีมาตรการในการระบุและพิสูจน์ทราบตัวตน และมีมาตรการในการตรวจสอบความเคลื่อนไหวในการทำธุรกรรมของลูกค้า (Customer monitoring system)	ปานกลาง (2 คะแนน)
การให้บริการแบบพบหน้าที่สำนักงาน หรือสาขา	ต่ำ (1 คะแนน)

*หมายเหตุ คะแนนขึ้นอยู่กับความเข้มข้นในของการจัดให้มีมาตรการในการระบุตัวตนและพิสูจน์ทราบตัวตน และการตรวจสอบความเคลื่อนไหวในการทำธุรกรรมของลูกค้า เช่น มีการใช้ระบบที่มีมาตรฐานรองรับการดำเนินการ

¹³ ข้อ 4 (4) แห่งประกาศสำนักงาน ป.ป.ง. เรื่อง แนวทางในการกำหนดนโยบายและระเบียบวิธีการสำหรับการประเมินบริหาร และบรรเทาความเสี่ยงด้านการฟอกเงิน หรือการสนับสนุนทางการเงินแก่การก่อการร้ายหรือการแพร่ขยายอาวุธที่มีอานุภาพทำลายล้างสูงภายในองค์กรของสถาบันการเงินและผู้ประกอบอาชีพตามมาตรา 16

¹⁴ ข้อ 3 (4) แห่งประกาศสำนักงาน ป.ป.ง. เรื่อง แนวทางในการพิจารณาปัจจัยความเสี่ยงด้านการฟอกเงินหรือการสนับสนุนทางการเงินแก่การก่อการร้าย หรือการแพร่ขยายอาวุธที่มีอานุภาพทำลายล้างสูง

2.2 การประเมินความเสี่ยงของลูกค้าแต่ละรายก่อนการอนุมัติรับลูกค้า

2.2.1 การกำหนดปัจจัยในการประเมินความเสี่ยงของลูกค้า

ธุรกิจรับแลกเปลี่ยนเงิน ควรกำหนดขั้นตอนในการประเมินเบื้องต้นว่า จำเป็นต้องได้รับความหรือข้อมูล เอกสาร หรือหลักฐานจากลูกค้าเพิ่มเติมเพื่อระบุตัวตนของลูกค้าหรือไม่ เพื่อให้สอดคล้องกับความเสี่ยงด้านการฟอกเงินและการสนับสนุนทางการเงินแก่การก่อการร้ายและการแพร่ขยายอาวุธที่มีอานุภาพทำลายล้างสูง โดยธุรกิจรับแลกเปลี่ยนเงิน ต้องกำหนดปัจจัยหรือข้อพิจารณาเพื่อประเมินความต้องการข้อมูลเบื้องต้น ดังนี้

1) ปัจจัยความเสี่ยงเกี่ยวกับลูกค้าซึ่งเป็นความเสี่ยงสูงเด็ดขาด ซึ่งธุรกิจรับแลกเปลี่ยนเงิน ต้องพิจารณาจัดระดับความเสี่ยงให้ลูกค้าเป็นเสี่ยงสูงทันที มี 3 กรณี ได้แก่

1.1) ลูกค้าหรือผู้ได้รับผลประโยชน์ที่แท้จริงของลูกค้าเป็นบุคคลที่มีสถานภาพทางการเมืองต่างประเทศ หรือเป็นสมาชิกในครอบครัวหรือผู้ใกล้ชิดของบุคคลดังกล่าว

1.2) ลูกค้าหรือผู้ได้รับผลประโยชน์ที่แท้จริงของลูกค้ามาจากหรือมีการทำธุรกรรมเกี่ยวข้องเชื่อมโยงกับพื้นที่หรือประเทศที่มีความเสี่ยงสูงซึ่งคณะทำงานเฉพาะกิจเพื่อดำเนินมาตรการทางการเงินเกี่ยวกับการฟอกเงิน (Financial Action Task Force : FATF) เรียกร้องให้ประเทศสมาชิกดำเนินมาตรการตรวจสอบเพื่อทราบข้อเท็จจริงเกี่ยวกับลูกค้าในระดับเข้มข้นและเรียกร้องให้ดำเนินมาตรการตอบโต้ ตามที่เลขาธิการ ป.ง. ประกาศกำหนด ซึ่งเป็นไปตามประกาศสำนักงานป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน เรื่อง พื้นที่หรือประเทศที่มีความเสี่ยงสูงที่ต้องดำเนินการตรวจสอบเพื่อทราบข้อเท็จจริงเกี่ยวกับลูกค้าในระดับเข้มข้นและใช้มาตรการตอบโต้

1.3) ลูกค้าหรือผู้ได้รับผลประโยชน์ที่แท้จริงของลูกค้ามาจากหรือมีการทำธุรกรรมเกี่ยวข้องเชื่อมโยงกับพื้นที่หรือประเทศที่มีความเสี่ยงสูงซึ่งคณะทำงานเฉพาะกิจเพื่อดำเนินมาตรการทางการเงินเกี่ยวกับการฟอกเงิน (Financial Action Task Force : FATF) เรียกร้องให้ประเทศสมาชิกดำเนินมาตรการตรวจสอบเพื่อทราบข้อเท็จจริงเกี่ยวกับลูกค้าในระดับเข้มข้น

2) ปัจจัยที่อาจส่งผลให้ลูกค้ามีความเสี่ยงสูง¹⁵

กรณีลูกค้าที่ไม่ใช่กลุ่มเสี่ยงสูงเด็ดขาดตามข้อ 1) ให้พิจารณาข้อมูลหรือผลการตรวจสอบการระบุตัวตนของลูกค้าหรือผู้ได้รับผลประโยชน์ที่แท้จริงมีลักษณะดังต่อไปนี้ อาจพิจารณาเป็นลูกค้าที่มีความเสี่ยงสูง

2.1) ลักษณะตัวบุคคล

(1) บุคคลที่มีสถานภาพทางการเมืองในประเทศหรือในองค์การระหว่างประเทศ หรือเป็นสมาชิกในครอบครัวหรือผู้ใกล้ชิดของบุคคลดังกล่าว

(2) ลูกค้าที่มีความเสี่ยงสูงตรงกับข้อมูลที่สำนักงานแจ้งซึ่งควรได้รับการเฝ้าระวังอย่างใกล้ชิด โดยสำนักงาน ป.ง. จะแจ้งรายชื่อดังกล่าวผ่านระบบตรวจสอบรายชื่อบุคคลที่มีความเสี่ยงสูงด้านการฟอกเงินและรายชื่อบุคคลที่ถูกกำหนด (AMLO Person Screening System: APS) เป็นช่องทางหลัก

(3) ลูกค้าที่ไม่มีถิ่นที่อยู่ในประเทศไทย

¹⁵ ข้อ 4 (1) แห่งประกาศสำนักงาน ป.ง. เรื่อง แนวทางในการพิจารณาปัจจัยเสี่ยงด้านการฟอกเงิน หรือการสนับสนุนทางการเงินแก่การก่อการร้าย หรือการแพร่ขยายอาวุธที่มีอานุภาพทำลายล้างสูง

2.2) ลักษณะการประกอบธุรกิจของลูกค้า

(1) ลูกค้าประกอบธุรกิจที่มีการรับเงินสดเป็นจำนวนมาก เช่น

- ธุรกิจคาสิโนหรือบ่อนการพนัน
- ธุรกิจรับแลกเปลี่ยนเงินตราทั้งนิติบุคคลและบุคคลธรรมดา
- ธุรกิจที่ให้บริการโอนและรับโอนมูลค่าเงินทั้งภายในประเทศและ

ข้ามประเทศซึ่งไม่ใช่สถาบันการเงิน

- ธุรกิจสถานบริการตามกฎหมายว่าด้วยสถานบริการ

(2) ลูกค้าได้มาซึ่งเงินสด หรือประกอบธุรกิจที่มีการซื้อ ขาย หรือแลกเปลี่ยน

สินค้าที่มีราคาสูง โดยไม่มีแหล่งที่มาของเงินสด หรือสินค้าอย่างชัดเจน เช่น

- ธุรกิจค้าอัญมณี เพชรพลอย ทองคำ หรือเครื่องประดับที่ประดับด้วยอัญมณี

เพชรพลอยหรือทองคำ

- ธุรกิจค้าของเก่าที่มีมูลค่าสูง เช่น วัตถุโบราณ ศิลปะวัตถุ เครื่องราง ของขลัง

- ธุรกิจที่เกี่ยวกับการซื้อขายคริปโทเคอร์เรนซีและโทเคนดิจิทัล

- ธุรกิจบริษัทหรือนายหน้าจัดหางาน ซึ่งเกี่ยวข้องกับการรับคนเข้ามาทำงาน

จากต่างประเทศหรือส่งคนไปทำงานในต่างประเทศ

- ธุรกิจนำเที่ยวบริษัททัวร์

(3) ลูกค้าที่มีได้ประกอบธุรกิจแต่ดำเนินกิจกรรมเป็นผลให้ได้มาซึ่งเงินสดหรือ

ทรัพย์สินโดยไม่มีแหล่งที่มาอย่างชัดเจน เช่น วัด โบสถ์ มัสยิด มูลนิธิ สมาคม และชมรม หรือองค์กรไม่แสวงหากำไรต่าง ๆ ซึ่งมีธุรกรรมที่มีมูลค่าสูงและไม่สามารถตรวจสอบแหล่งที่มาได้อย่างชัดเจน

2.3) พื้นที่ซึ่งเป็นถิ่นที่อยู่ไม่ว่าชั่วคราวหรือถาวร หรือแหล่งที่มาของรายได้ หรือพื้นที่

ในการทำธุรกรรม เป็นพื้นที่ดังนี้

(1) พื้นที่หรือประเทศที่ได้รับการประเมินหรือกำหนดจากองค์การระหว่างประเทศ

หรือองค์การระหว่างประเทศ เช่น คณะทำงานเฉพาะกิจเพื่อดำเนินมาตรการทางการเงินเกี่ยวกับการฟอกเงิน (Financial Action Task Force : FATF) ว่า เป็นพื้นที่หรือประเทศที่ไม่มีมาตรการ หรือไม่มีการใช้หรือประยุกต์ใช้มาตรฐานสากลด้านการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินและต่อต้านการสนับสนุนทางการเงินแก่การก่อการร้ายอย่างเพียงพอ

(2) พื้นที่ที่สำนักงานพิจารณาให้เป็นพื้นที่ที่มีความเสี่ยงสูงด้านการฟอกเงินหรือ

การสนับสนุนทางการเงินแก่การก่อการร้ายตามที่สำนักงานประกาศกำหนด

2.4) กรณีลูกค้าเป็นนิติบุคคล

(1) โครงสร้างการถือหุ้นของบริษัท มีความผิดปกติหรือมีความซับซ้อนเกินกว่า

การดำเนินธุรกิจปกติ

(2) ลูกค้าเป็นนิติบุคคลประเภทบริษัทจำกัด ที่มีการออกใบหุ้นชนิดออกให้แก่ผู้ถือ

กรณีการตรวจสอบพบข้อมูลจากแหล่งอื่น ๆ เช่น สื่อสาธารณะ ฐานข้อมูลภายในองค์กร หรือหน่วยงานราชการอื่น หรือได้รับคำสั่งยึดอายัดจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ในกรณี (1) ความสัมพันธ์ทางธุรกิจหรือการทำธุรกรรมเป็นครั้งคราวดำเนินไปอย่างผิดปกติ (2) ลูกค้าน่าสงสัยเกี่ยวข้องกับความเสี่ยงสูง (3) ลูกค้าเป็นนิติบุคคลที่มีตัวแทนอำพรางเป็นหุ้นส่วนหรือผู้ถือหุ้น (nominees shareholders) อาจพิจารณาประเมินความเสี่ยงแยกจากปัจจัยข้างต้น แล้วจึงนำไปพิจารณาร่วมกับความเสี่ยงในปัจจัยอื่น ๆ ต่อไป

2.2.2 แนวทางในการประเมินความเสี่ยงลูกค้า

การประเมินความเสี่ยงลูกค้าสามารถจัดทำได้หลายรูปแบบ โดยอย่างน้อยต้องใช้ปัจจัยหรือลักษณะตามที่กฎหมายกำหนด ได้แก่ ปัจจัยความเสี่ยงที่เกี่ยวกับพื้นที่หรือประเทศ ผลิตภัณฑ์หรือบริการ ธุรกรรม หรือช่องทางในการให้บริการมาประกอบการพิจารณาประเมินความเสี่ยง¹⁶ ซึ่งปัจจัยในการพิจารณา ลูกค้าความเสี่ยงสูงอาจกำหนดค่าน้ำหนักแตกต่างกัน โดยธุรกิจรับแลกเปลี่ยนเงิน สามารถกำหนดหลักเกณฑ์กำหนดค่าน้ำหนักของความเสี่ยงลูกค้าที่อาจเสี่ยงสูงแต่ละลักษณะ เนื่องจากถึงแม้ว่าลูกค้าที่อาจเสี่ยงสูงเหมือนกันแต่ที่มาและความเสี่ยงของลูกค้าแต่ละลักษณะก็อาจมีความเข้มข้นต่างกัน ทั้งนี้ สามารถจัดทำแนวทางในการวิเคราะห์โดยกำหนดเป็นคะแนน (Scoring) ก็ได้ โดยสำนักงานได้จัดทำตัวอย่างการพิจารณาความเสี่ยงตามลักษณะลูกค้าไว้ตามตาราง

ตัวอย่างตารางวิเคราะห์ความเสี่ยงของลูกค้า : พิจารณากำหนดค่าคะแนนความเสี่ยง (Scoring)

วิธีการประเมินความเสี่ยงแบบพิจารณากำหนดค่าคะแนนความเสี่ยง (Scoring) เหมาะสำหรับธุรกิจที่มีผลิตภัณฑ์หลากหลายและซับซ้อน เช่น ธุรกิจรับแลกเปลี่ยนเงิน ธุรกิจหลักทรัพย์ ธุรกิจประกันภัย ธุรกิจสินทรัพย์ดิจิทัล เนื่องจากสามารถกำหนดปัจจัยเพื่อพิจารณาระดับความเสี่ยงได้หลากหลาย และอาจกำหนดระดับความเสี่ยงได้ละเอียดมากกว่า 3 ระดับ เพื่อประโยชน์ในการบริหารความเสี่ยงลูกค้าอย่างต่อเนื่อง และการติดตามความเคลื่อนไหวทางการเงินลูกค้า

ตัวอย่างหลักเกณฑ์ : กำหนดระดับคะแนนความเสี่ยงไว้ที่ระดับ 1 – 4 จากความเสี่ยงต่ำถึงความเสี่ยงสูง โดยหากลูกค้ามีลักษณะปัจจัยตามที่กำหนดมากกว่า 1 ข้อ ให้ถือคะแนนที่มากที่สุด

ที่	ลูกค้า	คะแนนความเสี่ยง
1	ลูกค้าที่มีอาชีพ หรือแหล่งที่มาของรายได้ชัดเจน เช่น ข้าราชการหรือพนักงานในหน่วยงานหรือองค์กรที่เกี่ยวข้องรัฐบาล และมีรายได้จากเงินเดือนเท่านั้น	1
2	ลูกค้านิติบุคคลที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์ หรือองค์กรที่มีการกำกับดูแลในเรื่องของความโปร่งใสจากหน่วยงานรัฐ	1
3	ลูกค้าที่มีแหล่งรายได้ค่อนข้างชัดเจน แต่อาจมีแหล่งรายได้จากหลายแหล่ง ซึ่งไม่สามารถตรวจสอบข้อมูลได้อย่างแน่ชัด เช่น อาชีพรับจ้างอิสระ (Freelance)	2

¹⁶ กฎกระทรวงการตรวจสอบเพื่อทราบข้อเท็จจริงเกี่ยวกับลูกค้า พ.ศ. 2563 ข้อ 10 กำหนดให้สถาบันการเงินและผู้ประกอบอาชีพตามมาตรา 16 ประเมิน บริหารและบรรเทาความเสี่ยงกับลูกค้าทุกรายตั้งแต่สร้างความสัมพันธ์ทางธุรกิจ จนยุติความสัมพันธ์ทางธุรกิจหรือเมื่อมีการทำธุรกรรมเป็นครั้งคราวกับลูกค้า และให้นำปัจจัยความเสี่ยงตามข้อ 9 วรรคหนึ่ง (1) มาพิจารณาก่อนการกำหนดระดับความเสี่ยงของลูกค้าด้วย

ที่	ลูกค้ำ	คะแนน ความเสี่ยง
4	โครงสร้างการถือหุ้นของบริษัท มีความผิดปกติหรือมีความซับซ้อนเกินกว่า การดำเนินธุรกิจปกติ	3
5	ลูกค้ำไม่มีถิ่นที่อยู่ในประเทศ	3
6	เป็นนิติบุคคลประเภทบริษัทจำกัด ที่มีการออกไปหุ้นชนิดออกให้แก่ผู้ถือ	3
7	ประกอบธุรกิจที่มีการรับเงินสดเป็นจำนวนมาก หรือประกอบธุรกิจที่มีการซื้อ ขาย หรือ แลกเปลี่ยนสินค้าที่มีราคาสูง โดยไม่มีแหล่งที่มาของเงินสด หรือสินค้าอย่างชัดเจน หรือไม่ประกอบ ธุรกิจแต่ดำเนินกิจกรรมเป็นผลให้ได้มาซึ่งเงินสดหรือทรัพย์สินโดย ไม่มีแหล่งที่มาอย่างชัดเจน	4
8	เป็นผู้มีสถานภาพทางการเมือง	4
9	เป็นบุคคลที่มีรายชื่อตรงกับข้อมูลที่สำนักงาน ป.ป.ง. แจ้งว่าเป็นรายชื่อที่ต้องกำหนด ให้เป็นลูกค้ำที่มีความเสี่ยงสูง	4
10	การสร้างความสัมพันธ์ทางธุรกิจหรือการทำธุรกรรมเป็นครั้งคราวดำเนินไปอย่างผิดปกติ	4
11	อาจเกี่ยวข้องกับการกระทำความผิดมูลฐาน	4
12	กรณีที่ตรวจสอบพบว่า ลูกค้ำเป็นนิติบุคคลที่มีตัวแทนอำพรางเป็นหุ้นส่วนหรือผู้ถือหุ้น	4

เมื่อกำหนดค่าน้ำหนักของความเสี่ยงลูกค้ำแล้ว อาจกำหนดเกณฑ์ในการพิจารณาความเสี่ยงที่แท้จริง
ของลูกค้ำ โดยพิจารณาร่วมกับความเสี่ยงด้านพื้นที่ ผลิตภัณฑ์และบริการ และช่องทางในการให้บริการ

ตัวอย่างตารางวิเคราะห์ความเสี่ยงโดยรวมของลูกค้ำ

หลักเกณฑ์ : ระดับคะแนน 4-7 เสี่ยงต่ำ ระดับคะแนน 8-11 เสี่ยงกลาง ระดับคะแนน 12-16 เสี่ยงสูง

ลูกค้ำ	ผลคะแนน ความเสี่ยง ของลูกค้ำ	ปัจจัย เกี่ยวกับพื้นที่*	ปัจจัยเกี่ยวกับ ผลิตภัณฑ์และ บริการ	ปัจจัย เกี่ยวกับ ช่องทางใน การให้บริการ	ผลรวม ความเสี่ยง	ระดับความ เสี่ยง
นาย ก ดิตรายชื่อ HR 02 อยู่เชียงราย ใช้ผลิตภัณฑ์เสี่ยงสูง	4	3	4	2	13	สูง
นาย ข ดิตรายชื่อ HR 02 อยู่เชียงราย ใช้ผลิตภัณฑ์เสี่ยงกลาง	4	3	3	2	12	สูง
นาย ค ดิตรายชื่อ HR 02 อยู่ กทม. ใช้ผลิตภัณฑ์เสี่ยงกลาง	4	2	3	2	11	กลาง
นาย ง ดิตรายชื่อ HR 02 อยู่ กทม. ใช้ผลิตภัณฑ์เสี่ยงต่ำ	4	2	1	2	9	กลาง
นางสาว A เป็นชาวต่างชาติ ประเทศญี่ปุ่น ผลิตภัณฑ์เสี่ยงสูง	3	2	4	2	11	กลาง

ลูกค้า	ผลคะแนนความเสี่ยงของลูกค้า	ปัจจัยเกี่ยวกับพื้นที่*	ปัจจัยเกี่ยวกับผลิตภัณฑ์และบริการ	ปัจจัยเกี่ยวกับช่องทางในการให้บริการ	ผลรวมความเสี่ยง	ระดับความเสี่ยง
นาย จ รับราชการ อยู่จังหวัดปัตตานี ใช้ผลิตภัณฑ์เสี่ยงสูง	1	4	4	2	11	กลาง
นาย ช รับราชการครู อยู่จังหวัดพังงา ใช้ผลิตภัณฑ์เสี่ยงสูง	1	1	4	2	8	กลาง
นาย ข รับราชการครู อยู่จังหวัดพังงา ใช้ผลิตภัณฑ์เสี่ยงกลาง	1	1	3	2	7	ต่ำ
นาง ย อยู่ในประเทศเสี่ยงสูง ที่สำนักงาน ปปง. ประกาศใช้ผลิตภัณฑ์เสี่ยงสูง	4	4	4	2	14	สูง

*หมายเหตุ 1. ความเสี่ยงในด้านพื้นที่พิจารณาทั้งความเสี่ยงจากตัวลูกค้า ได้แก่ ภูมิฐานะ สถานที่อยู่อาศัย สถานที่ทำงาน และพื้นที่ที่มีการทำธุรกรรม โดยใช้ตัวอย่างการกำหนดค่าความเสี่ยงเชิงพื้นที่ ตามข้อ 2.1.2

2. ตารางข้างต้นเป็นเพียงตัวอย่างเท่านั้น สถาบันเงินและผู้ประกอบอาชีพตามมาตรา 16 อาจพิจารณากำหนดแนวทางวิเคราะห์ความเสี่ยงของลูกค้าให้เหมาะสม ตามแนวทางการบริหารจัดการความเสี่ยงภายในองค์กร

นอกจากการพิจารณาความเสี่ยงสำหรับผลิตภัณฑ์ ประเภทบริการ และช่องทางในการให้บริการแล้ว ธุรกิจรับแลกเปลี่ยนเงิน อาจนำข้อมูลเกี่ยวกับปัจจัยความเสี่ยงต่ำหรือสูงบางเรื่องมาปรับใช้ ในกรณีที่สามารถทราบถึงความเสี่ยงนั้นได้ตั้งแต่ในขั้นตอนการแสดงตน เช่น ลักษณะของการทำธุรกรรมหรือมูลค่าในการทำธุรกรรม วัตถุประสงค์ในการทำธุรกรรม เป็นต้น

2.3 การบริหารและบรรเทาความเสี่ยง

2.3.1 การบริหารความเสี่ยงสำหรับลูกค้า

ธุรกิจรับแลกเปลี่ยนเงิน มีหน้าที่ในการกำหนดนโยบาย/มาตรการหรือหลักเกณฑ์เพื่อบริหารความเสี่ยงด้านการฟอกเงินและการสนับสนุนทางการเงินแก่การก่อการร้ายและการแพร่ขยายอาวุธที่มีอานุภาพทำลายล้างสูง และนำมาปรับใช้กับลูกค้าทุกราย การบริหารความเสี่ยงในที่นี้ คือ กระบวนการตั้งแต่การประเมินความเสี่ยงเพื่อกำหนดระดับความเสี่ยงที่เหมาะสมสำหรับลูกค้าแต่ละราย โดยการประเมินความเสี่ยงนั้นต้องพิจารณาจากปัจจัยที่กฎหมายกำหนดไว้ ตามประกาศสำนักงานป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน เรื่อง แนวทางในการพิจารณาปัจจัยความเสี่ยงด้านการฟอกเงินหรือการสนับสนุนทางการเงินแก่การก่อการร้ายหรือการแพร่ขยายอาวุธที่มีอานุภาพทำลายล้างสูง ร่วมกับปัจจัยอื่น ๆ ที่ธุรกิจรับแลกเปลี่ยนเงินอาจพิจารณากำหนดเพิ่มเติมตามนโยบายภายในองค์กร เพื่อจะได้กำหนดมาตรการตรวจสอบที่มีความเข้มข้นสอดคล้องกับระดับความเสี่ยงของลูกค้า

กระบวนการบริหารความเสี่ยงสำหรับลูกค้านั้น ต้องดำเนินการอยู่ตลอดเวลาจนกว่าความสัมพันธ์ทางธุรกิจกับลูกค้าจะยุติลง หรือเมื่อมีการทำธุรกรรมเป็นครั้งคราวกับลูกค้า โดยเริ่มดำเนินการครั้งแรกเมื่อธุรกิจรับแลกเปลี่ยนเงินอนุมัติสร้างความสัมพันธ์ทางธุรกิจหรือทำธุรกรรมกับลูกค้าและต้อง

ดำเนินการตรวจทาน ปรับปรุงอยู่เสมอ ซึ่งในการบริหารความเสี่ยงในระหว่างการค้าความสัมพันธ์ทางธุรกิจ หรือการทำธุรกรรมอยู่ นอกจากจะขึ้นอยู่กับมาตรฐานที่ธุรกิจรับแลกเปลี่ยนเงินกำหนดขึ้นแล้ว ยังขึ้นอยู่กับ พฤติกรรมการดำเนินการความสัมพันธ์ทางธุรกิจ การทำธุรกรรม การเคลื่อนไหวทางธุรกิจที่ลูกค้าดำเนินการไป เนื่องจากหากลูกค้ามีรูปแบบพฤติกรรมหรือความเคลื่อนไหวในการทำธุรกรรมที่ผิดปกติและทำให้ธุรกิจ รับแลกเปลี่ยนเงิน พบว่ามีโอกาสสูงที่จะเกี่ยวข้องกับการกระทำความผิดมูลฐาน หรือการฟอกเงิน ธุรกิจ รับแลกเปลี่ยนเงินต้องดำเนินการบริหารความเสี่ยงด้วยการประเมินความเสี่ยงของลูกค้ารายนั้น ๆ ใหม่อีกครั้งทันที โดยใช้ข้อมูลที่เป็นปัจจุบันที่สุดเป็นส่วนสำคัญในการประเมินระดับความเสี่ยงและดำเนินการบริหารความเสี่ยง อย่างต่อเนื่องต่อไปจนกว่าจะยุติความสัมพันธ์ทางธุรกิจกับลูกค้า

2.3.2 หลักการบริหารความเสี่ยงอย่างต่อเนื่อง

ธุรกิจรับแลกเปลี่ยนเงิน ต้องบริหารความเสี่ยงอย่างต่อเนื่อง โดยเฉพาะการบริหาร ความเสี่ยงสำหรับลูกค้า โดยหน้าที่ในการประเมินและบริหารความเสี่ยงมิใช่ดำเนินการเพียงขั้นตอนอนุมัติ รับลูกค้าเท่านั้น หากแต่ธุรกิจรับแลกเปลี่ยนเงินต้องดำเนินการประเมินในขณะดำเนินการความสัมพันธ์ทางธุรกิจ กับลูกค้าต่อเนื่องไปจนกว่าจะยุติความสัมพันธ์ทางธุรกิจ ดังนั้นจึงต้องกำหนดมาตรการ/แนวปฏิบัติ หรือ หลักเกณฑ์ที่ชัดเจนรองรับการบริหารความเสี่ยงอย่างต่อเนื่องดังกล่าว โดยควรกำหนดมาตรการ/แนวปฏิบัติ หรือหลักเกณฑ์ ในประเด็นต่อไปนี้

1) กำหนดให้การบริหารความเสี่ยงอย่างต่อเนื่องต้องสอดคล้องกับกระบวนการตรวจสอบ ความเคลื่อนไหวทางการเงินหรือการทำธุรกรรมของลูกค้า โดยต้องกำหนดหลักการให้ผลการประเมิน ความเสี่ยงของลูกค้าแต่ละราย นำไปสู่การกำหนดความเข้มข้นในการตรวจสอบและตรวจทานความเคลื่อนไหว ทางการเงินหรือการทำธุรกรรมของลูกค้ารายนั้น ๆ เสมอ ตามหลักการที่ว่า “กลุ่มลูกค้าที่ระดับความเสี่ยงสูง จะอยู่ในกระบวนการตรวจสอบและตรวจทานความเคลื่อนไหวทางการเงินหรือการทำธุรกรรมที่เข้มข้น มากกว่ากลุ่มลูกค้าที่ระดับความเสี่ยงต่ำ”

2) กำหนดให้การปรับปรุงข้อมูลลูกค้าให้เป็นปัจจุบัน ซึ่งเป็นส่วนสำคัญในการบริหาร ความเสี่ยง โดยต้องกำหนดให้มีการปรับปรุงความเสี่ยงเมื่อพบว่าข้อมูลของลูกค้ามีความเปลี่ยนแปลง ดังนั้น จึงต้องกำหนดกรอบการทำงานสำหรับการปรับปรุงข้อมูลของลูกค้าทุกกลุ่มอย่างสม่ำเสมอ ทั้งนี้ การดำเนินการปรับปรุงข้อมูลสำหรับกลุ่มลูกค้าที่ระดับความเสี่ยงต่ำอาจจะช้ากว่าหรือมีความถี่น้อยกว่า กระบวนการปรับปรุงข้อมูลสำหรับกลุ่มลูกค้าที่ระดับความเสี่ยงสูงก็ได้

3) กำหนดให้มีการปรับปรุงความเสี่ยง ตามผลการตรวจสอบความเคลื่อนไหวทางการเงิน หรือการทำธุรกรรม โดยต้องกำหนดเงื่อนไขหรือแบบแผนของผลการตรวจสอบความเคลื่อนไหวทางการเงิน หรือการทำธุรกรรมของลูกค้า เพื่อเป็นหลักเกณฑ์ในการปรับปรุงความเสี่ยงสำหรับลูกค้า เช่น กำหนดร้อยละ ของวงเงินในการทำธุรกรรมในกรณีที่ลูกค้ามีความเคลื่อนไหวทางการเงินที่ต่างจากเดิม หรือกำหนดรูปแบบ การทำธุรกรรมในกรณีที่ลูกค้ามีความเคลื่อนไหวในการทำธุรกรรมต่างไปจากเดิม ซึ่งควรมีทั้งหลักเกณฑ์ เพื่อปรับลดระดับความเสี่ยงของลูกค้าและหลักเกณฑ์เพื่อปรับเพิ่มระดับความเสี่ยงของลูกค้า โดยให้ผู้บริหาร ระดับสูงเป็นผู้พิจารณาอนุมัติให้เปลี่ยนแปลงระดับความเสี่ยงของลูกค้า

4) ขั้นตอนการบันทึกข้อมูลการบริหารความเสี่ยง ธุรกิจรับแลกเปลี่ยนเงิน ควรกำหนดให้มีการบันทึกข้อมูลการปรับปรุงความเสี่ยงแต่ละครั้งของลูกค้าแต่ละรายไว้เป็นข้อมูลทางสถิติขององค์กรและเก็บรักษาไว้ให้มีสภาพพร้อมใช้งาน เพื่อในระยะยาวจะสามารถใช้เป็นปัจจัยในการตรวจสอบว่า มาตรการบริหารความเสี่ยงที่ใช้อยู่มีแนวโน้มให้เพิ่มปริมาณลูกค้าที่มีความเสี่ยงสูงมากขึ้นหรือไม่ ซึ่งอาจเป็นตัวชี้วัดให้มีการปรับปรุงมาตรการ/แนวปฏิบัติ/หลักเกณฑ์เกี่ยวกับการบริหารความเสี่ยงขององค์กร

การบริหารความเสี่ยงในระดับผู้ปฏิบัติตามกฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน และกฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการสนับสนุนทางการเงินแก่การก่อการร้ายและการแพร่ขยายอาวุธที่มีอานุภาพทำลายล้างสูง ยังรวมถึงการตรวจสอบภายใน (Internal Audit) เฉพาะด้านการปฏิบัติตามมาตรการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินและต่อต้านการสนับสนุนทางการเงินแก่การก่อการร้ายและการแพร่ขยายอาวุธที่มีอานุภาพทำลายล้างสูง ตั้งแต่ขั้นตอนการรับลูกค้า ขั้นตอนการบริหารความเสี่ยง ขั้นตอนการตรวจสอบความเคลื่อนไหวทางการเงินของการดำเนินความสัมพันธ์ทางธุรกิจ ขั้นตอนการพึ่งพาบุคคลที่สาม การกำกับดูแลสาขาหรือบริษัทในเครือ รวมถึงระบบการเก็บรักษาข้อมูลที่มีประสิทธิภาพ ซึ่งจะได้กล่าวไว้ในส่วนที่เกี่ยวข้องกับการกำหนดนโยบาย การพึ่งพาบุคคลที่สาม การกำกับดูแลสาขาและบริษัทในเครือ การรายงานธุรกรรมต่อสำนักงานต่อไป

หัวข้อที่ 3

การตรวจสอบเพื่อทราบข้อเท็จจริงเกี่ยวกับลูกค้ำก่อนการอนุมัติรับลูกค้ำ

ขั้นตอนการตรวจสอบเพื่อทราบข้อเท็จจริงเกี่ยวกับลูกค้ำ เป็นกระบวนการที่ต้องเกิดขึ้นและดำเนินการให้แล้วเสร็จก่อนการอนุมัติให้สร้างความสัมพันธ์ทางธุรกิจหรือทำธุรกรรมกับลูกค้ำ หรือที่เรียกว่า การอนุมัติรับลูกค้ำเป็นกระบวนการที่ต่อเนื่องจากขั้นตอนการจัดให้ลูกค้ำแสดงตน โดยในการอนุมัติรับลูกค้ำ ต้องประกอบไปด้วยการประเมินความต้องการข้อมูลเบื้องต้นเพื่อระบุตัวตน และการตรวจสอบรายชื่อที่ส่งผลต่อการประเมินความเสี่ยงด้านการฟอกเงินและการสนับสนุนทางการเงินแก่การก่อการร้ายและการแพร่ขยายอาวุธที่มีอานุภาพทำลายล้างสูง ซึ่งก่อนการอนุมัติรับลูกค้ำ ธุรกิจรับแลกเปลี่ยนเงินต้องตรวจสอบเพื่อทราบข้อเท็จจริงเกี่ยวกับลูกค้ำให้แล้วเสร็จก่อน ในกรณีดังต่อไปนี้

(1) เมื่อเริ่มสร้างความสัมพันธ์ทางธุรกิจกับลูกค้ำ

(2) เมื่อมีการทำธุรกรรมเป็นครั้งคราว ไม่ว่าจะครั้งเดียวซึ่งมีมูลค่าตั้งแต่หนึ่งแสนบาทขึ้นไป หรือหลายครั้งที่มีความต่อเนื่องซึ่งมีมูลค่ารวมกันตั้งแต่หนึ่งแสนบาทขึ้นไป โดยหลักการพิจารณาความต่อเนื่องให้พิจารณาจากการทำธุรกรรมภายใน 1 วันทำการของธุรกิจรับแลกเปลี่ยนเงิน เช่น กรณีให้บริการ ณ สำนักงาน หรือสาขาของธุรกิจรับแลกเปลี่ยนเงิน หรือตัวแทนของธุรกิจรับแลกเปลี่ยนเงินอาจตรวจสอบการทำธุรกรรมที่เกิดขึ้นของผู้ทำธุรกรรมรายเดียวกัน หรือภายในสำนักงานหรือสาขาของธุรกิจรับแลกเปลี่ยนเงิน ภายในระยะเวลา 1 วัน หรือภายในเวลาทำการ แต่หากเป็นการให้บริการผ่านช่องทางอิเล็กทรอนิกส์โดยไม่ได้มีการผูกบัญชี ให้พิจารณาจากการทำธุรกรรมของผู้ทำธุรกรรม ภายใน 1 วันหรือภายใน 24 ชั่วโมง

(3) เมื่อมีเหตุอันควรสงสัยว่าอาจเกี่ยวข้องกับการกระทำความผิดมูลฐาน การฟอกเงินหรือการสนับสนุนทางการเงินแก่การก่อการร้ายหรือการแพร่ขยายอาวุธที่มีอานุภาพทำลายล้างสูง

(4) เมื่อมีข้อสงสัยเกี่ยวกับข้อมูลตัวตนของลูกค้ำ

3.1 แนวทางในการระบุตัวตนของลูกค้ำ

ธุรกิจรับแลกเปลี่ยนเงิน ต้องระบุตัวตนและพิสูจน์ทราบตัวตนของลูกค้ำ โดยใช้เอกสาร ข้อมูล หรือข่าวสาร จากแหล่งข้อมูลที่น่าเชื่อถือ นอกเหนือจากการขอข้อมูลจากลูกค้ำก็ได้ โดยแนวทางในการระบุและพิสูจน์ทราบตัวตนของลูกค้ำ ให้เป็นไปตามประกาศสำนักงานป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน เรื่อง แนวทางการระบุตัวตนและพิสูจน์ทราบตัวตนของลูกค้ำและการระบุและพิสูจน์ทราบตัวตนของผู้ได้รับประโยชน์ที่แท้จริง

ทั้งนี้ เนื่องจากการกำหนดแนวทางในการระบุตัวตนของลูกค้ำ ตามกฎหมายกำหนดให้ระบุและพิสูจน์ทราบตัวตนของลูกค้ำให้เหมาะสมกับความเสี่ยงของผลิตภัณฑ์หรือบริการ¹⁷ ที่ได้จากผลการประเมินความเสี่ยงภายในองค์กร และผลการประเมินความเสี่ยงก่อนการออกผลิตภัณฑ์หรือบริการใหม่ ดังนั้นเพื่อให้เป็นมาตรฐานเดียวกัน ในการประเมินความเสี่ยงของผลิตภัณฑ์และบริการ เพื่อนำไปใช้กำหนดแนวทางในการระบุตัวตนนั้นให้ใช้ปัจจัยตามที่กำหนดไว้ในประกาศสำนักงานป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน เรื่อง แนวทาง

¹⁷ ระเบียบวิธีการประเมินความเสี่ยงผลิตภัณฑ์หรือบริการสามารถดูได้ในหัวข้อที่ 2 การบริหารความเสี่ยงด้านการฟอกเงินและการสนับสนุนทางการเงินแก่การก่อการร้ายและการแพร่ขยายอาวุธที่มีอานุภาพทำลายล้างสูง

ในการกำหนดนโยบายและระเบียบวิธีการสำหรับการประเมิน บริหาร และบรรเทาความเสี่ยงด้านการฟอกเงิน หรือการสนับสนุนทางการเงินแก่การก่อการร้ายหรือการแพร่ขยายอาวุธที่มีอานุภาพทำลายล้างสูงภายในองค์กร ของสถาบันการเงินและผู้ประกอบอาชีพตามมาตรา 16 เท่านั้น โดยมีปัจจัยดังต่อไปนี้

(ก) ผลิตภัณฑ์หรือบริการที่สามารถให้ รับ หรือเปลี่ยนเป็นเงินสดได้ ซึ่งความเสี่ยงจะเพิ่มขึ้น ตามจำนวนเงินสดที่ผลิตภัณฑ์หรือบริการนั้นสามารถรองรับได้

(ข) ผลิตภัณฑ์หรือบริการที่สามารถโอนหรือเปลี่ยนมือให้แก่บุคคลอื่นได้ ซึ่งความเสี่ยงจะเพิ่มขึ้น ตามมูลค่า ความถี่ ความรวดเร็ว หรือความสะดวก ในการโอนหรือเปลี่ยนมือ

(ค) ผลิตภัณฑ์หรือบริการที่สามารถใช้หรือนำไปใช้ได้ในประเทศ ซึ่งความเสี่ยงจะเพิ่มขึ้น หากผลิตภัณฑ์หรือบริการนั้นสามารถใช้ข้ามประเทศได้

ในกรณีที่ธุรกิจรับแลกเปลี่ยนเงิน จะกำหนดมาตรการบรรเทาความเสี่ยงผลิตภัณฑ์สามารถ นำแนวทางตามข้อ 22 ของกฎกระทรวงการตรวจสอบเพื่อทราบข้อเท็จจริงเกี่ยวกับลูกค้า พ.ศ. 2563 มาใช้ ในการบรรเทาความเสี่ยงของผลิตภัณฑ์ก็ได้ โดยต้องกำหนดให้มีมาตรการในการบริหารและบรรเทาความเสี่ยง ตามข้อหนึ่งข้อใด ดังต่อไปนี้

(1) จำกัดจำนวนครั้งของการทำธุรกรรม

(2) จำกัดประเภทของธุรกรรม เช่น จำกัดไม่ให้ทำธุรกรรมโดยใช้เงินสด หรือจำกัดให้ใช้ได้เฉพาะ ธุรกรรมที่เกี่ยวกับผลิตภัณฑ์เสี่ยงต่ำเท่านั้น เป็นต้น

(3) จำกัดจำนวนเงินของการทำธุรกรรมที่สามารถทำได้

ทั้งนี้ ผลการประเมินความเสี่ยงของผลิตภัณฑ์หรือบริการจะมีความเสี่ยงต่ำได้ ผลิตภัณฑ์หรือ บริการนั้นต้องมีลักษณะที่สอดคล้องกับลักษณะของผลิตภัณฑ์เสี่ยงต่ำตามประกาศสำนักงานป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน เรื่อง แนวทางในการพิจารณาปัจจัยความเสี่ยงด้านการฟอกเงินหรือการสนับสนุนทางการเงินแก่การก่อการร้าย หรือการแพร่ขยายอาวุธที่มีอานุภาพทำลายล้างสูงด้วย¹⁸ จึงจะสามารถใช้ แนวทางระบุตัวตนของลูกค้าในแบบผลิตภัณฑ์เสี่ยงต่ำได้ โดยลักษณะของผลิตภัณฑ์เสี่ยงต่ำตามประกาศดังกล่าวมีรายละเอียดดังนี้

(ก) ผลิตภัณฑ์หรือบริการที่ไม่สามารถแลกเปลี่ยนเป็นเงินสดหรือถอนหรือคืนเป็นเงินสดได้ ในระยะเวลาอันสั้น หรือแลกเปลี่ยนเป็นเงินสดหรือถอนหรือคืนเป็นเงินสดได้ในมูลค่าต่ำ

(ข) ผลิตภัณฑ์หรือบริการที่ไม่ใช่บริการข้ามประเทศและไม่เกิดมูลค่าในต่างประเทศ หรือ เป็นผลิตภัณฑ์หรือบริการข้ามประเทศหรือเกิดมูลค่าในต่างประเทศเฉพาะกรณีที่เป็นการชำระหนี้ หรือ ค่าสินค้าหรือบริการที่มีมูลค่าต่ำ

(ค) ผลิตภัณฑ์หรือบริการที่ไม่สามารถสะสมมูลค่าเงินได้ในจำนวนมาก และไม่สามารถโอนมูลค่า ให้แก่ผู้อื่นได้หรือโอนได้ในมูลค่าต่ำ

¹⁸ ข้อ 5 (8) แห่งประกาศสำนักงานป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน เรื่อง แนวทางในการพิจารณาปัจจัยความเสี่ยงด้านการฟอกเงินหรือการสนับสนุนทางการเงินแก่การก่อการร้าย หรือการแพร่ขยายอาวุธที่มีอานุภาพทำลายล้างสูง

ทั้งนี้ มูลค่าในการทำธุรกรรมตาม (ก) (ข) และ (ค) เมื่อรวมกันแล้วต้องไม่เกิน 50,000 บาท ต่อเดือน โดยการพิจารณามูลค่าของการทำธุรกรรมให้นับรวมทั้งขาเข้าและขาออก เช่น ไม่ว่าจะเป็นการรับหรือให้เงินสด

1) กรณีที่ลูกค้าเป็นบุคคลธรรมดา

เมื่อธุรกิจรับแลกเปลี่ยนเงิน ได้ดำเนินการจัดให้ลูกค้าแสดงตนตามประกาศสำนักนายกรัฐมนตรี เรื่อง วิธีการแสดงตนของลูกค้าสถาบันการเงินและผู้ประกอบอาชีพตามมาตรา 16¹⁹ แล้ว ให้ดำเนินการระบุและพิสูจน์ทราบตัวตนของลูกค้า โดยธุรกิจรับแลกเปลี่ยนเงินต้องระบุตัวตนของลูกค้าจากข้อมูลการแสดงตนที่ครบถ้วน และพิสูจน์ทราบตัวตนลูกค้า ทั้งแบบพบเห็นลูกค้าต่อหน้า (Face-to-Face) และแบบไม่พบเห็นลูกค้าต่อหน้า (Non-Face-to-Face) รวมถึงการรับลูกค้านอกสถานที่โดยผู้ดูแลความสัมพันธ์เป็นผู้ดำเนินการ (ในการสร้างความสัมพันธ์ครั้งแรก) ดำเนินการตรวจสอบความถูกต้องและความเป็นปัจจุบันของข้อมูลแสดงตนตลอดจนพิสูจน์ว่าลูกค้าเป็นเจ้าของข้อมูลและหลักฐานดังกล่าวจริง โดยให้ธุรกิจรับแลกเปลี่ยนเงินอย่างน้อยต้องดำเนินการตามตารางดังต่อไปนี้

ตารางที่ 1 สรุปแนวทางในการระบุตัวตนและพิสูจน์ทราบตัวตนลูกค้าที่เป็นบุคคลธรรมดา

ธุรกิจรับแลกเปลี่ยนเงิน ต้องดำเนินการทั้ง 3 ขั้นตอน ได้แก่

ขั้นตอนที่ 1 การเก็บข้อมูลและหลักฐานจากการแสดงตน และข้อมูลอื่น ๆ ที่ใช้ในการระบุตัวตนและพิสูจน์ทราบตัวตนของลูกค้า

ขั้นตอนที่ 2 การตรวจสอบความถูกต้องของข้อมูลและหลักฐานที่ได้จากการเก็บข้อมูลตามขั้นตอนที่ 1

ขั้นตอนที่ 3 การตรวจสอบเปรียบเทียบใบหน้าเพื่อพิสูจน์ทราบตัวตนของลูกค้า

โดยพิจารณาให้เหมาะสมกับความเสี่ยงของผลิตภัณฑ์หรือบริการ และช่องทางการให้บริการที่ลูกค้ามาขอสร้างความสัมพันธ์ทางธุรกิจหรือทำธุรกรรมเป็นครั้งคราว และเลือกวิธีการใดวิธีการหนึ่งในการระบุตัวตนและพิสูจน์ทราบตัวตน ดังนี้

¹⁹ ข้อ 4 ข้อ 5 ข้อ 6 แห่งประกาศสำนักนายกรัฐมนตรี เรื่อง วิธีการแสดงตนของลูกค้าสถาบันการเงินและผู้ประกอบอาชีพ ตามมาตรา 16

ความเสี่ยงของผลิตภัณฑ์หรือบริการ	ช่องทางให้การให้บริการ	การตรวจสอบความถูกต้องของข้อมูลและหลักฐาน	พิสูจน์ทราบตัวตนของลูกค้า
ต่ำ	พบหน้า	<p>กรณีใช้บัตรประจำตัวประชาชน</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) การใช้เครื่องอ่านบัตร (Card reader) อ่านข้อมูลจากชิปบนบัตรประจำตัวประชาชน แล้วตรวจสอบกับฐานข้อมูลทะเบียนราษฎรผ่านระบบอิเล็กทรอนิกส์ของกรมการปกครอง (DOPA) 2) การใช้เครื่องอ่านบัตร (Card reader) อ่านข้อมูลจากชิปบนบัตรประจำตัวประชาชน แล้วนำข้อมูลที่ได้มาตรวจสอบเปรียบเทียบกับข้อมูลตามหน้าบัตรประจำตัวประชาชน 3) ตรวจสอบข้อมูลกับฐานข้อมูลอื่นใดของหน่วยงานภาครัฐ เช่น สหกรณ์ที่ตั้งขึ้นโดยสมาชิกที่เป็นเจ้าหน้าที่ของหน่วยงานรัฐ สามารถตรวจสอบข้อมูลของผู้สมัครสมาชิกจากหน่วยงานที่ตัวเองสังกัดอยู่ได้ 4) ตรวจสอบหลักฐานและรับรองความถูกต้องของข้อมูลโดยเจ้าหน้าที่ว่าลูกค้านั้นเป็นเจ้าของข้อมูลดังกล่าวจริง <p>กรณีใช้หนังสือเดินทางเป็นหลักฐานแสดงตน</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) นำข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์ที่ได้จากหนังสือเดินทาง เช่น ข้อมูลจากเทคโนโลยีสื่อสารไร้สายระยะใกล้ (NFC) มาตรวจสอบเทียบกับข้อมูลบนหนังสือเดินทาง หรือ 2) ตรวจสอบหลักฐานและรับรองความถูกต้องของข้อมูลโดยเจ้าหน้าที่ว่าลูกค้านั้นเป็นเจ้าของข้อมูลดังกล่าวจริง <p>** โดยใช้วิธีการหนึ่งวิธีการใด หรือใช้วิธีการอื่นใดที่มีระดับความน่าเชื่อถือเทียบเคียงกัน</p> <p>ทั้งนี้ กรณีลูกค้าบุคคลธรรมดาต่างชาติหรือต่างด้าวที่ไม่มีหนังสือเดินทางอาจตรวจสอบเอกสารอื่นใดที่หน่วยงานรัฐออกให้ก็ได้ เช่น บัตรประจำตัวคนซึ่งไม่มีสัญชาติไทย, เอกสารรับรองบุคคล (Certificate of Identity: CI), Travel Document for Aliens (T.D.), Temporary Passport เป็นต้น</p>	ให้เจ้าหน้าที่เป็นผู้ตรวจสอบใบหน้าของลูกค้ากับภาพของลูกค้าจากบัตรประจำตัวประชาชนหรือหนังสือเดินทาง

ความเสี่ยงของผลิตภัณฑ์หรือบริการ	ช่องทางให้การให้บริการ	การตรวจสอบความถูกต้องของข้อมูลและหลักฐาน	พิสูจน์ทราบตัวตนของลูกค้า
ต่ำ	ไม่พบหน้า	<p>กรณีใช้บัตรประจำตัวประชาชน</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) การใช้เครื่องอ่านบัตร (Card reader) อ่านข้อมูลจากชิปบนบัตรประจำตัวประชาชน แล้วตรวจสอบกับฐานข้อมูลทะเบียนราษฎรผ่านระบบอิเล็กทรอนิกส์ของกรมการปกครอง (DOPA) 2) การใช้เครื่องอ่านบัตร (Card reader) อ่านข้อมูลจากชิปบนบัตรประจำตัวประชาชน แล้วนำข้อมูลที่ได้มาตรวจสอบเปรียบเทียบกับข้อมูลตามหน้าบัตรประจำตัวประชาชน 3) ตรวจสอบข้อมูลกับฐานข้อมูลอื่นใดของหน่วยงานภาครัฐ เช่น สหกรณ์ที่ตั้งขึ้นโดยสมาชิกที่เป็นเจ้าหน้าที่ของหน่วยงานรัฐ สามารถตรวจสอบข้อมูลของผู้สมัครสมาชิกจากหน่วยงานที่ตัวเองสังกัดอยู่ได้ 4) ตรวจสอบหลักฐานและรับรองความถูกต้องของข้อมูลโดยเจ้าหน้าที่ว่าลูกค้านั้นเป็นเจ้าของข้อมูลดังกล่าวจริง <p>กรณีใช้หนังสือเดินทางเป็นหลักฐานแสดงตน</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) นำข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์ที่ได้จากหนังสือเดินทาง เช่น ข้อมูลจากเทคโนโลยีสื่อสารไร้สายระยะใกล้ (NFC) มาตรวจสอบเทียบกับข้อมูลบนหนังสือเดินทาง 2) ตรวจสอบหลักฐานและรับรองความถูกต้องของข้อมูลโดยเจ้าหน้าที่ว่าลูกค้านั้นเป็นเจ้าของข้อมูลดังกล่าวจริง <p>** โดยใช้วิธีการหนึ่งวิธีการใด หรือใช้วิธีการอื่นใดที่มีระดับความน่าเชื่อถือเทียบเคียงกัน</p> <p>ทั้งนี้กรณีลูกค้าบุคคลธรรมดาต่างชาติหรือต่างด้าวที่ไม่มีหนังสือเดินทางอาจตรวจสอบเอกสารอื่นใดที่หน่วยงานรัฐออกให้ก็ได้ เช่น บัตรประจำตัวคนซึ่งไม่มีสัญชาติไทย, เอกสารรับรองบุคคล (Certificate of Identity: CI), Travel Document for Aliens (T.D.), Temporary Passport เป็นต้น</p>	<p>ถ่ายภาพและบันทึกภาพลูกค้าเพื่อให้เจ้าหน้าที่ใช้ในการตรวจสอบเปรียบเทียบภาพใบหน้าของลูกค้ากับภาพของลูกค้าจากบัตรประจำตัวประชาชน หนังสือเดินทาง หรือข้อมูลหรือหลักฐานที่น่าเชื่อถืออื่นเพื่อพิสูจน์ว่าเป็นลูกค้ารายนั้นจริงแทนการพบเห็นลูกค้าต่อหน้า</p>

ความเสี่ยงของผลิตภัณฑ์หรือบริการ	ช่องทางให้การให้บริการ	การตรวจสอบความถูกต้องของข้อมูลและหลักฐาน	พิสูจน์ทราบตัวตนของลูกค้า
กลาง	พบหน้า	<p>กรณีใช้บัตรประจำตัวประชาชน</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) การใช้เครื่องอ่านบัตร (Card reader) อ่านข้อมูลจากชิปบนบัตรประจำตัวประชาชน แล้วตรวจสอบกับฐานข้อมูลทะเบียนราษฎรผ่านระบบอิเล็กทรอนิกส์ของกรมการปกครอง (DOPA) 2) การใช้เครื่องอ่านบัตร (Card reader) อ่านข้อมูลจากชิปบนบัตรประจำตัวประชาชน แล้วนำข้อมูลที่ได้มาตรวจสอบเปรียบเทียบกับข้อมูลตามหน้าบัตรประจำตัวประชาชน 3) ใช้ข้อมูลหน้าบัตรและ Laser Code หลังบัตรประจำตัวประชาชน ส่งไปตรวจสอบสถานะบัตรกับระบบอิเล็กทรอนิกส์ของกรมการปกครอง (DOPA) 4) ตรวจสอบข้อมูลกับฐานข้อมูลอื่นใดของหน่วยงานภาครัฐ เช่น สหกรณ์ที่ตั้งขึ้นโดยสมาชิกที่เป็นเจ้าหน้าที่ของหน่วยงานรัฐ สามารถตรวจสอบข้อมูลของผู้สมัครสมาชิกจากหน่วยงานที่ตัวเองสังกัดอยู่ได้ <p>กรณีใช้หนังสือเดินทางเป็นหลักฐานแสดงตน</p> <p>นำข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์ที่ได้จากหนังสือเดินทาง เช่น ข้อมูลจากเทคโนโลยีสื่อสารไร้สายระยะใกล้ (NFC) มาตรวจสอบเทียบกับข้อมูลบนหนังสือเดินทาง โดยหากไม่สามารถตรวจสอบข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์ที่ได้จากหนังสือเดินทาง อาจตรวจสอบเอกสารสำคัญประจำตัวอื่นที่รัฐบาลไทย หรือหน่วยงานรัฐเจ้าของสัญชาติออกให้เทียบกับหนังสือเดินทางทดแทนได้</p> <p>**หรือใช้วิธีการอื่นใดที่มีระดับความน่าเชื่อถือเทียบเคียงกัน</p> <p>โดยพิจารณาตามตารางที่ 2 ตัวอย่างเอกสารที่สามารถใช้เพื่อการระบุตัวตน กรณีใช้หนังสือเดินทางในการแสดงตนและไม่สามารถตรวจสอบข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์ได้ เฉพาะเอกสารแสดงตน (ช่องที่ 2)</p>	<p>ให้เจ้าหน้าที่เป็นผู้ตรวจสอบหรืออาจพิจารณาเทคโนโลยีเปรียบเทียบกับข้อมูลชีวมิติของลูกค้ามาเพิ่มประสิทธิภาพในการพิสูจน์ตัวตนลูกค้าได้</p>

ความเสี่ยงของผลิตภัณฑ์หรือบริการ	ช่องทางให้บริการ	การตรวจสอบความถูกต้องของข้อมูลและหลักฐาน	พิสูจน์ทราบตัวตนของลูกค้า
กลาง	ไม่พบหน้า	<p>กรณีใช้บัตรประจำตัวประชาชน</p> <p>1) การใช้เครื่องอ่านบัตร (Card reader) อ่านข้อมูลจากชิปบนบัตรประจำตัวประชาชน แล้วนำข้อมูลที่ได้มาตรวจสอบเปรียบเทียบกับข้อมูลตามหน้าบัตรประจำตัวประชาชน</p> <p>2) ใช้ข้อมูลหน้าบัตรและ Laser Code หลังบัตรประจำตัวประชาชน ส่งไปตรวจสอบสถานะบัตรกับ DOPA</p> <p>กรณีใช้หนังสือเดินทางเป็นหลักฐานแสดงตน</p> <p>นำข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์ที่ได้จากหนังสือเดินทาง เช่น ข้อมูลจากเทคโนโลยีสื่อสารไร้สายระยะใกล้ (NFC) มาตรวจสอบเทียบกับข้อมูลบนหนังสือเดินทาง โดยหากไม่สามารถตรวจสอบข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์ที่ได้จากหนังสือเดินทาง อาจตรวจสอบเอกสารสำคัญประจำตัวอื่นที่รัฐบาลไทย หรือหน่วยงานรัฐเจ้าของสัญชาติออกให้เทียบกับหนังสือเดินทางทดแทนได้</p> <p>**หรือใช้วิธีการอื่นใดที่มีระดับความน่าเชื่อถือเทียบเคียงกัน</p> <p>โดยพิจารณาตามตารางที่ 2 ตัวอย่างเอกสารที่สามารถใช้เพื่อการระบุตัวตน กรณีใช้หนังสือเดินทางในการแสดงตนและไม่สามารถตรวจสอบข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์ได้ เฉพาะเอกสารแสดงตน (ช่องที่ 2)</p>	<p>ต้องถ่ายภาพและบันทึกภาพลูกค้า และใช้เทคโนโลยีขั้นสูงที่ได้มาตรฐานสากลหรือมาตรฐานที่ยอมรับโดยทั่วไป หรือให้เจ้าหน้าที่เป็นผู้ตรวจสอบเปรียบเทียบภาพใบหน้าของลูกค้ากับภาพของลูกค้าจากบัตรประจำตัวประชาชนหรือหนังสือเดินทางเพื่อพิสูจน์ว่าเป็นลูกค้ารายนั้นจริงแทนการพบเห็นลูกค้าต่อหน้า หรือใช้วิธีการอื่นใดที่มีระดับความน่าเชื่อถือเทียบเคียงกัน</p>

ความเสี่ยงของ ผลิตภัณฑ์ หรือบริการ	ช่องทาง การให้บริการ	การตรวจสอบความถูกต้องของข้อมูลและหลักฐาน	พิสูจน์ทราบตัวตน ของลูกค้า
สูง	พบหน้า	<p>กรณีใช้บัตรประจำตัวประชาชน การใช้เครื่องอ่านบัตร (Card reader) อ่านข้อมูลจากชิปบนบัตรประจำตัวประชาชน แล้วตรวจสอบกับฐานข้อมูลทะเบียนราษฎรผ่านระบบอิเล็กทรอนิกส์ของกรมการปกครอง (DOPA)</p> <p>กรณีใช้หนังสือเดินทางเป็นหลักฐานแสดงตน ให้นำข้อมูลจากเทคโนโลยีสื่อสารไร้สายระยะใกล้ (NFC) มาตรวจสอบเทียบกับข้อมูลบนหนังสือเดินทาง และตรวจสอบเอกสารสำคัญประจำตัวอื่นที่รัฐบาลไทยออกให้หรือหน่วยงานของรัฐเจ้าของสัญชาติออกให้ ** หรือใช้วิธีการอื่นใดที่มีระดับความน่าเชื่อถือเทียบเคียงกัน โดยใช้เอกสารหรือหลักฐานในการตรวจสอบประกอบกัน จำนวนอย่างน้อย 3 ประเภท รายละเอียดตามตารางที่ 2 ตัวอย่างเอกสารที่สามารถใช้เพื่อการระบุตัวตน กรณีใช้หนังสือเดินทางในการแสดงตน และไม่สามารถตรวจสอบข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์ได้</p>	ให้เจ้าหน้าที่เป็นผู้ตรวจสอบ หรืออาจพิจารณาเทคโนโลยีเปรียบเทียบกับข้อมูลชีวมิติของลูกค้ามาเพิ่มประสิทธิภาพในการพิสูจน์ทราบตัวตนของลูกค้าก็ได้
	ไม่พบหน้า	<p>กรณีใช้บัตรประจำตัวประชาชน การใช้เครื่องอ่านบัตร (Card reader) อ่านข้อมูลจากชิปบนบัตรประจำตัวประชาชน แล้วตรวจสอบกับฐานข้อมูลทะเบียนราษฎรผ่านระบบอิเล็กทรอนิกส์ของกรมการปกครอง (DOPA)</p> <p>กรณีใช้หนังสือเดินทางเป็นหลักฐานแสดงตน นำข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์ที่ได้จากหนังสือเดินทาง เช่น ข้อมูลจากเทคโนโลยีสื่อสารไร้สายระยะใกล้ (NFC) มาตรวจสอบเทียบกับข้อมูลบนหนังสือเดินทาง และ ตรวจสอบเอกสารสำคัญประจำตัวอื่นที่รัฐบาลไทยหรือหน่วยงานรัฐเจ้าของสัญชาติออกให้ ** หรือใช้วิธีการอื่นใดที่มีระดับความน่าเชื่อถือเทียบเคียงกัน โดยใช้เอกสารหรือหลักฐานในการตรวจสอบประกอบกัน จำนวนอย่างน้อย 3 ประเภท รายละเอียดตามตารางที่ 2 ตัวอย่างเอกสารที่สามารถใช้เพื่อการระบุตัวตน กรณีใช้หนังสือเดินทางในการแสดงตน และไม่สามารถตรวจสอบข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์ได้</p>	ต้องถ่ายภาพและบันทึกภาพลูกค้าและใช้เทคโนโลยีขั้นสูงที่ได้มาตรฐานสากลหรือมาตรฐานที่ยอมรับโดยทั่วไป เพื่อใช้ตรวจสอบเปรียบเทียบภาพใบหน้าของลูกค้ากับข้อมูลชีวมิติจากบัตรประจำตัวประชาชนแบบอนกประสงค์หรือข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์ที่ได้จากหนังสือเดินทางเพื่อพิสูจน์ว่าเป็นลูกค้ารายนั้นจริงแทนการพบเห็นลูกค้าต่อหน้า หรือใช้วิธีการอื่นใดที่มีระดับความน่าเชื่อถือเทียบเคียงกัน

**ตารางที่ 2 ตัวอย่างเอกสารที่สามารถใช้เพื่อการระบุตัวตน
กรณีใช้หนังสือเดินทางในการแสดงตนและไม่สามารถตรวจสอบข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์ได้**

ประเภทเอกสารหรือหลักฐานในการตรวจสอบสำหรับบุคคลธรรมดาที่ไม่มีสัญชาติไทย ในกรณีที่
ไม่สามารถตรวจสอบข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์จากหนังสือเดินทางได้ พิจารณาแยกตามวัตถุประสงค์การเดินทาง
สามารถสรุปได้ดังนี้

วัตถุประสงค์	เอกสารแสดงตน	เอกสารเพิ่มเติมที่น่าเชื่อถือ
1. กรณีชาวต่างชาติทั่วไป เข้ามาทำงาน	(1) หนังสือเดินทาง (Passport) หรือ Travel Document for Aliens (T.D.) หรือ Certificated of Identity (CI) หรือ Temporary Passport และ (2) ทะเบียนบ้านเล่มปกสีเหลือง (ทร.13) ที่ระบุเลขประจำตัวประชาชน 13 หลัก หรือ (3) ใบอนุญาตทำงานในประเทศ (Work Permit) ที่ส่วนราชการไทยออกให้ (อ่าน QR Code) หรือ (4) ตราอนุญาตเข้าประเทศไทย ประเภทคนอยู่ชั่วคราว (Non-Immigrant Visa) หรือ Smart VISA หรือ (5) เอกสารแสดงตนที่ส่วนราชการไทยหรือรัฐเจ้าของสัญชาติออกให้	(1) เอกสารการพิสูจน์ตัวตนลูกค้าผ่าน SWIFT Authenticate หรือเอกสารการพิสูจน์ตัวตนลูกค้าผ่าน Notary Public
2. กรณีทำธุรกิจ ในประเทศไทย	(1) หนังสือเดินทาง (Passport) หรือ Travel Document for Aliens (T.D.) หรือ Certificated of Identity (CI) หรือ Temporary Passport และ (2) ทะเบียนบ้านเล่มปกสีเหลือง (ทร.13) ที่ระบุเลขประจำตัวประชาชน 13 หลัก หรือ (3) ตราอนุญาตเข้าประเทศไทย ประเภทคนอยู่ชั่วคราว (Non-Immigrant Visa) หรือ ประเภทคนอยู่ชั่วคราว (Non-Immigrant Visa) รหัส B (Business) หรือ (4) เอกสารแสดงตนที่ส่วนราชการไทยหรือรัฐเจ้าของสัญชาติออกให้	(1) เอกสารแสดงถิ่นที่อยู่ในประเทศไทย หรือ (2) เอกสารการพิสูจน์ตัวตนลูกค้าผ่าน SWIFT Authenticate หรือเอกสารการพิสูจน์ตัวตนลูกค้าผ่าน Notary Public
3. กรณีเข้ามาศึกษา ในประเทศไทยของ นักเรียนต่างชาติ	(1) หนังสือเดินทาง (Passport) หรือ Travel Document for Aliens (T.D.) หรือ Certificated of Identity (CI) หรือ Temporary Passport และ (2) ทะเบียนบ้านเล่มปกสีเหลือง (ทร.13) ที่ระบุเลขประจำตัวประชาชน 13 หลัก หรือ (3) ตราอนุญาตเข้าประเทศไทย ประเภทคนอยู่ชั่วคราว (Non – Immigrant Visa) หรือ ประเภทคนอยู่ชั่วคราว (Non – Immigrant Visa) รหัส ED (Education) หรือ (4) เอกสารแสดงตนที่ส่วนราชการไทยหรือรัฐเจ้าของสัญชาติออกให้	(1) หนังสือรับรองที่โรงเรียนหรือสถาบันการศึกษาออกให้ หรือ (2) เอกสารการพิสูจน์ตัวตนลูกค้าผ่าน SWIFT Authenticate หรือเอกสารการพิสูจน์ตัวตนลูกค้าผ่าน Notary Public

วัตถุประสงค์	เอกสารแสดงตน	เอกสารเพิ่มเติมที่น่าเชื่อถือ
4. กรณีเข้ารับการรักษาพยาบาลในประเทศไทย	(1) หนังสือเดินทาง (Passport) หรือ Travel Document for Aliens (T.D.) หรือ Certificated of Identity (CI) หรือ Temporary Passport และ (2) หนังสืออนุญาตให้พำนักอยู่ในประเทศไทยไม่น้อยกว่า 3 เดือนจากกระทรวงการต่างประเทศ หรือ (3) ตราอนุญาตเข้าประเทศไทย ประเภทคนอยู่ชั่วคราว (Non – Immigrant Visa) หรือ ประเภทคนอยู่ชั่วคราว (Non – Immigrant Visa) รหัส O (MT-90) หรือ รหัส O (MD) หรือ รหัส B (Business) หรือ (4) เอกสารแสดงตนที่ส่วนราชการไทยหรือรัฐเจ้าของสัญชาติออกให้	(1) หนังสือรับรองจากสถานพยาบาลว่าเข้ารับการรักษาจริง หรือ (2) เอกสารการพิสูจน์ตัวตนลูกค้าผ่าน SWIFT Authenticate หรือเอกสารการพิสูจน์ตัวตนลูกค้าผ่าน Notary Public
5. กรณีเข้ามาซื้ออสังหาริมทรัพย์	(1) หนังสือเดินทาง (Passport) และ (2) ตราอนุญาตเข้าประเทศไทย ประเภทคนอยู่ชั่วคราว (Non-Immigrant Visa) หรือ (3) เอกสารแสดงตนที่ส่วนราชการไทยหรือรัฐเจ้าของสัญชาติออกให้	เอกสารการพิสูจน์ตัวตนลูกค้าผ่าน SWIFT Authenticate หรือเอกสารการพิสูจน์ตัวตนลูกค้าผ่าน Notary Public
6. กรณีเพื่อลงทุนซื้อขายหลักทรัพย์	(1) หนังสือเดินทาง (Passport) หรือ Travel Document for Aliens (T.D.) หรือ Certificated of Identity (CI) หรือ Temporary Passport และ (2) ตราอนุญาตเข้าประเทศไทย ประเภทคนอยู่ชั่วคราว (Non-Immigrant Visa) หรือ (3) เอกสารแสดงตนที่ส่วนราชการไทยหรือรัฐเจ้าของสัญชาติออกให้	เอกสารการพิสูจน์ตัวตนลูกค้าผ่าน SWIFT Authenticate หรือเอกสารการพิสูจน์ตัวตนลูกค้าผ่าน Notary Public
7. กรณีเจ้าหน้าที่หน่วยงานราชการของต่างประเทศ หรือ เจ้าหน้าที่องค์การระหว่างประเทศ	(1) หนังสือเดินทาง (Passport) หรือ Travel Document for Aliens (T.D.) หรือ Certificated of Identity (CI) หรือ Temporary Passport และ (2) ตราอนุญาตเข้าประเทศไทยประเภททูต (Diplomatic Visa) หรือประเภทราชการ (Official Visa) หรือ (3) ตราอนุญาตเข้าประเทศไทยประเภทคนอยู่ชั่วคราว (Non-Immigrant Visa) หรือ (4) เอกสารแสดงตนที่ส่วนราชการไทยหรือรัฐเจ้าของสัญชาติออกให้	หนังสือรับรองการเป็นนักการทูต (Diplomatic Visa) เจ้าหน้าที่สถานทูต (Embassy Staff) เจ้าหน้าที่ของหน่วยงานราชการของต่างประเทศ เจ้าหน้าที่องค์การสหประชาชาติ (UN Staff) จากหน่วยงานต้นสังกัด หรือเจ้าหน้าที่ขององค์การระหว่างประเทศ
8. กรณี Retirement	(1) หนังสือเดินทาง (Passport) หรือ Travel Document for Aliens (T.D.) หรือ Certificated of Identity (CI) หรือ Temporary Passport และ (2) ตราอนุญาตเข้าประเทศไทยประเภทคนอยู่ชั่วคราว (Non – Immigrant Visa) รหัส O-X หรือ รหัส O-A	(1) เอกสารแสดงถิ่นที่อยู่ในประเทศไทย หรือ (2) เอกสารการพิสูจน์ตัวตนลูกค้าผ่าน SWIFT Authenticate หรือเอกสารการพิสูจน์ตัวตนลูกค้าผ่าน Notary Public หรือ

วัตถุประสงค์	เอกสารแสดงตน	เอกสารเพิ่มเติมที่น่าเชื่อถือ
	<p>หรือตราประทับสำหรับกรณีที่ใช้ชีวิต บั้นปลาย (Retirement) ในประเทศไทย หรือ</p> <p>(3) ตราอนุญาตเข้าประเทศไทย ประเภทคนอยู่ชั่วคราว (Non-Immigrant Visa) หรือ Long Stay ต้องใช้ ประกอบกับหนังสือรับรองจากสถานทูต หรือ</p> <p>(4) เอกสารแสดงตนที่ส่วนราชการไทยหรือรัฐเจ้าของ สัญชาติออกให้</p>	(3) หนังสือรับรองจากสถานทูต
<p>9. กรณีผู้ถือบัตร Thailand Elite หรือ Thailand Privilege Card</p>	<p>(1) หนังสือเดินทาง (Passport) หรือ Travel Document for Aliens (T.D.) หรือ Certificated of Identity (CI) หรือ Temporary Passport และ</p> <p>(2) ตราอนุญาตเข้าประเทศไทยประเภทคนอยู่ชั่วคราว (Non-Immigrant Visa) หรือ</p> <p>(3) ตราอนุญาตเข้าประเทศไทยประเภทคนอยู่ชั่วคราว (Non-Immigrant Visa) รหัส SE (Social Entry) รหัส PE (Privilege Entry) หรือ</p> <p>(4) เอกสารแสดงถิ่นที่อยู่ในประเทศไทย เช่น หนังสือรับรอง แสดงถิ่นที่อยู่ จากสถานทูตหรือจากสำนักงานตรวจคน เข้าเมือง เป็นต้น หรือ</p> <p>(5) เอกสารแสดงตนที่ส่วนราชการไทยหรือรัฐเจ้าของสัญชาติ ออกให้</p>	<p>(1) บัตร Thailand Elite Card หรือ หนังสือรับรองการเป็นสมาชิก Thailand Elite หรือ</p> <p>(2) เอกสารการพิสูจน์ตัวตนลูกค้าผ่าน SWIFT Authenticate หรือเอกสาร การพิสูจน์ตัวตนลูกค้าผ่าน Notary Public</p>
<p>10. กรณีนักบวช ต่างชาติเข้ามาศึกษา พุทธศาสนาหรือ ปฏิบัติพุทธศาสนกิจ</p>	<p>(1) หนังสือเดินทาง (Passport) หรือ Travel Document for Aliens (T.D.) หรือ Certificated of Identity (CI) หรือ Temporary Passport และ</p> <p>(2) ตราอนุญาตเข้าประเทศไทยประเภทคนอยู่ชั่วคราว (Non - Immigrant VISA) หรือ</p> <p>(3) ตราอนุญาตเข้าประเทศไทยประเภทคนอยู่ชั่วคราว (Non - Immigrant Visa) รหัส ED (Education) หรือ</p> <p>(4) เอกสารแสดงตนที่ส่วนราชการไทยหรือรัฐเจ้าของ สัญชาติออกให้</p>	<p>(1) หนังสือรับรองการเข้าศึกษาจากสำนัก พระพุทธศาสนาแห่งชาติ หรือสำนัก นายกรัฐมนตรีหรือมหาจุฬาลงการณ ราชวิทยาลัย หรือหนังสือรับรองจาก สำนักพุทธศาสนาประจำจังหวัด หรือ</p> <p>(2) เอกสารการพิสูจน์ตัวตนลูกค้าผ่าน SWIFT Authenticate หรือเอกสาร การพิสูจน์ตัวตนลูกค้าผ่าน Notary Public</p>
<p>11. กรณีนักบวช / ผู้เผยแผ่ศาสนา ต่างชาติเข้ามาเพื่อ เผยแผ่ศาสนา</p>	<p>(1) หนังสือเดินทาง (Passport) หรือ Travel Document for Aliens (T.D.) หรือ Certificated of Identity (CI) หรือ Temporary Passport หรือเอกสารแสดงตน ที่ส่วนราชการไทยหรือรัฐเจ้าของสัญชาติออกให้ และ</p> <p>(2) ตราอนุญาตเข้าประเทศไทยประเภทคนอยู่ชั่วคราว (Non - Immigrant VISA) หรือ</p> <p>(3) ตราอนุญาตเข้าประเทศไทยประเภทคนอยู่ชั่วคราว (Non - Immigrant Visa) รหัส R (Religion)</p>	<p>(1) หนังสือรับรองจากกรมการศาสนา วัตถุประสงค์เผยแผ่ศาสนา และ</p> <p>(2) หนังสือรับรองจากองค์กรศาสนา คริสต์ อิสลาม หรือองค์กรศาสนา ของนักบวชนั้น หรือ</p> <p>(3) เอกสารการพิสูจน์ตัวตนลูกค้าผ่าน SWIFT Authenticate หรือเอกสารการ พิสูจน์ตัวตนลูกค้าผ่าน Notary Public</p>

วัตถุประสงค์	เอกสารแสดงตน	เอกสารเพิ่มเติมที่น่าเชื่อถือ
	(4) เอกสารแสดงตนที่ส่วนราชการไทยหรือรัฐเจ้าของสัญชาติออกให้	
<p>12. คนต่างด้าวที่ได้รับอนุญาตให้อยู่ในประเทศไทยถาวร ได้แก่ คนต่างด้าวที่มีชื่ออยู่ในทะเบียนบ้าน (ทร.13) หรือชนกลุ่มน้อย และบุคคลที่ไม่มีสถานะทางทะเบียน ซึ่งรอการพิสูจน์สัญชาติ</p>	<p>(1) บัตรประจำตัวที่กรมการปกครองกระทรวงมหาดไทยออกให้ เช่น บัตรประจำตัวคนซึ่งไม่มีสัญชาติไทย (เลขประจำตัว13 หลัก ที่ขึ้นต้นด้วยเลข 6 หรือ 7 หรือ 8 แล้วแต่กรณี) หรือ บัตรประจำตัวบุคคลที่ไม่มีสถานะทางทะเบียน (เลขประจำตัว13 หลัก ที่ขึ้นต้นด้วยเลข 0) หรือ สมุดประจำตัวคนต่างด้าว และ</p> <p>(2) แบบรับรองรายการทะเบียนประวัติของบุคคลที่ไม่มีสถานะทางทะเบียน (ทร.38 ข) หรือ แบบรับรองรายการทะเบียนราษฎร ทร.13/1 หรือ ทร.14/1 แล้วแต่กรณี หรือ</p> <p>(3) ทะเบียนบ้าน (ทร.13 หรือ ทร.14)</p> <p>(4) เอกสารแสดงตนที่ส่วนราชการไทยออกให้</p> <p>* ทั้งนี้ หลักฐานอย่างใดอย่างหนึ่งที่ต้องปรากฏรูปภาพใบหน้า และเลขประจำตัว 13 หลักที่กรมการปกครอง กระทรวงมหาดไทย ออกให้</p>	
<p>13. แรงงานต่างด้าว สัญชาติพม่า ลาว และกัมพูชา แต่ได้รับการผ่อนผันให้อยู่ในประเทศไทยชั่วคราวเป็นกรณีพิเศษ</p>	<p>(1) หนังสือเดินทาง (Passport) หรือ Travel Document for Aliens (T.D.) หรือ เอกสารรับรองบุคคล (Certificate of Identity: CI) หรือ Temporary Passport หรือบัตรประจำตัวคนซึ่งไม่มีสัญชาติไทย (เลขประจำตัว 13 หลัก ขึ้นต้นด้วย 00) และ</p> <p>(2) แบบรับรองรายการทะเบียนประวัติของคนต่างด้าวที่ได้รับอนุญาตให้อยู่ในราชอาณาจักรเป็นกรณีพิเศษ (ท.ร. 38/1) หรือ</p> <p>(3) เอกสารแสดงตนที่ส่วนราชการไทยหรือรัฐเจ้าของสัญชาติออกให้</p>	<p>(1) หนังสือรับรองจากนายจ้าง โดยระบุข้อมูลและรายละเอียดของนายจ้าง ลูกจ้าง (ชื่อเต็ม วันเดือนปีเกิด เลขบัตรประจำตัว ประเทศเจ้าของสัญชาติ และที่อยู่ปัจจุบัน) สถานที่ประกอบการ และข้อมูลการติดต่อ และแนบบัตรประจำตัวประชาชนของนายจ้าง หรือ หนังสือรับรองนิติบุคคล หรือ</p> <p>(2) ใบอนุญาตทำงาน (Work Permit) ที่กรมการจัดหางาน กระทรวงแรงงานออกให้</p>

- หมายเหตุ:** 1) กรณีชาวต่างชาติประเภทอื่นนอกเหนือจากที่ระบุไว้ให้ใช้เอกสารตามที่กำหนดไว้ข้างต้นได้
- 2) เอกสารแสดงตนที่ส่วนราชการไทยหรือรัฐเจ้าของสัญชาติออกให้ตามที่กำหนดไว้ข้างต้น ต้องมีลักษณะ อย่างน้อยดังต่อไปนี้
- 2.1) ต้องมีข้อมูลเพียงพอที่จะตรวจสอบกับข้อมูลแสดงตนของลูกค้ำในบัตรประจำตัวประชาชนหรือในหนังสือเดินทาง
 - 2.2) ข้อมูลต้องเป็นปัจจุบัน
 - 2.3) หน่วยงานผู้ออกเอกสารต้องมีกระบวนการตรวจสอบและพิสูจน์ทราบตัวตนของบุคคล และรับรองว่าข้อมูลเป็นข้อมูลที่ถูกต้อง

3) การเลือกใช้เอกสาร

3.1) สำหรับผลิตภัณฑ์เสียงกลาง ให้เลือกใช้เอกสารที่ระบุไว้ในตารางเอกสารแสดงตน (ช่องที่ 2) ทั้ง 2 รายการ

3.2) สำหรับผลิตภัณฑ์เสียงสูง สามารถเลือกใช้เอกสารที่ระบุไว้ในตารางเอกสารแสดงตน (ช่องที่ 2) ทั้ง 3 รายการ หรือ เลือกจากช่องเอกสารแสดงตน (ช่องที่ 2) จำนวน 2 รายการ และเลือกเอกสารจากช่องเอกสารเพิ่มเติมที่น่าเชื่อถือ (ช่องที่ 3) 1 รายการ ก็ได้

ในกรณีที่หน่วยงานทางการมีการเปลี่ยนแปลงประเภทเอกสาร ขอให้ธุรกิจรับแลกเปลี่ยนเงินปรับเปลี่ยนให้สอดคล้องกับประเภทเอกสารของหน่วยงานทางการตามที่ประกาศ

1.1) กรณีมีเหตุจำเป็นไม่สามารถตรวจสอบเอกสารหลักฐานตามหลักเกณฑ์ที่กำหนดได้

1) กรณีที่บัตรประจำตัวประชาชนไม่สามารถตรวจสอบข้อมูลจากเครื่องอ่านบัตรประจำตัวประชาชนแบบอเนกประสงค์ได้ อันเนื่องจากชิปที่อยู่ในบัตรประจำตัวประชาชนเสียหายชำรุด หรือ ไม่สามารถอ่านได้เนื่องจากข้อจำกัดของบัตรให้ดำเนินการดังนี้

(1) แจ้งให้ลูกค้าทำบัตรประจำตัวประชาชนใบใหม่ หรือ

(2) ให้นำข้อมูลบนบัตรประจำตัวประชาชน พร้อม Laser Code ตรวจสอบกับระบบการตรวจสอบทางอิเล็กทรอนิกส์ของหน่วยงานภาครัฐ และหากเป็นกรณีผลิตภัณฑ์เสียงสูงต้องขอเอกสารเพิ่มเติม 1 ประเภท โดยเอกสารที่ขอต้องเป็นเอกสารที่ออกโดยหน่วยงานทางการ เช่น ทะเบียนบ้าน หรือ ใบขับขี่ เป็นต้น

(3) กรณีไม่สามารถดำเนินการตามข้อ (1) และ (2) ได้ ให้สามารถระบุตัวตนโดยขอเอกสารเพิ่มเติมอย่างน้อย 1 ประเภท สำหรับผลิตภัณฑ์เสียงกลาง และ 2 ประเภท สำหรับผลิตภัณฑ์เสียงสูง โดยเอกสารที่ขอต้องเป็นเอกสารที่ออกโดยส่วนราชการ เช่น ทะเบียนบ้าน หรือ ใบขับขี่ เป็นต้น เพื่อนำมาพิจารณาประกอบกับบัตรประจำตัวประชาชน

ทั้งนี้ ในการใช้มาตรการในข้อ (3) สถาบันการเงินหรือผู้ประกอบการอาชีพตามมาตรา 16 ต้องมีมาตรการที่แน่ใจได้ว่าเป็นกรณีความเสียหายจากชิปที่อยู่บนบัตรที่แท้จริง ไม่ได้เกิดจากการใช้บัตรปลอมหรือชิปปลอม หากไม่สามารถทำให้แน่ใจได้ควรพิจารณาให้ลูกค้าทำบัตรประจำตัวประชาชนใบใหม่ตาม (1)

2) กรณีที่บัตรประจำตัวประชาชนไม่สามารถตรวจสอบข้อมูลจากเครื่องอ่านบัตรประจำตัวประชาชนแบบอเนกประสงค์ได้ เนื่องจากเป็นบัตรประจำตัวประชาชนรุ่นเก่า ให้ดำเนินการดังนี้

(1) แจ้งให้ลูกค้าทำบัตรประจำตัวประชาชนใบใหม่ หรือ

(2) ขอเอกสารเพิ่มเติมอย่างน้อย 1 ประเภท สำหรับผลิตภัณฑ์เสียงกลาง และ 2 ประเภท สำหรับผลิตภัณฑ์เสียงสูง โดยเอกสารที่ขอต้องเป็นเอกสารที่ออกโดยส่วนราชการ เช่น ทะเบียนบ้าน หรือ ใบขับขี่ เป็นต้น เพื่อนำมาพิจารณาประกอบกับบัตรประจำตัวประชาชน

3) กรณีที่ไม่สามารถตรวจสอบบัตรประจำตัวประชาชนกับระบบการตรวจสอบทางอิเล็กทรอนิกส์ของหน่วยงานภาครัฐได้ เนื่องจาก ระบบมีปัญหา ให้ดำเนินการดังนี้

(1) ตรวจสอบข้อมูลจากเครื่องอ่านบัตรประจำตัวประชาชนแบบอเนกประสงค์เทียบกับใบหน้าลูกค้า (Offline) โดยให้ตรวจสอบข้อมูลบนบัตรประจำตัวประชาชนกับระบบการตรวจสอบทางอิเล็กทรอนิกส์ของหน่วยงานภาครัฐในภายหลัง ซึ่งจะไม่สามารถทำธุรกรรมได้จนกว่าการตรวจสอบจะเสร็จสิ้นหรือ

(2) ตรวจสอบข้อมูลจากเครื่องอ่านบัตรประจำตัวประชาชนแบบออฟไลน์ (Offline) และต้องขอเอกสารที่ออกโดยหน่วยงานภาครัฐเพิ่มอีกหนึ่งรายการ (เอกสารเพิ่มเติมไม่จำเป็นต้องมีรูปของลูกค้ำ) เพื่อตรวจสอบซ้ำ โดยไม่จำกัดจำนวนเงินในการทำธุรกรรมและควรตรวจสอบบัตรประจำตัวประชาชนกับระบบการตรวจสอบทางอิเล็กทรอนิกส์ของหน่วยงานภาครัฐ แต่หากตรวจสอบภายหลังพบว่าผลการตรวจสอบไม่ผ่าน ธุรกิจรับแลกเปลี่ยนเงิน ต้องมีกระบวนการดำเนินการ เช่น มาตรการระงับการการทำธุรกรรม เป็นต้น หรือ

(3) ตรวจสอบข้อมูลจากเครื่องอ่านบัตรประจำตัวประชาชนแบบออฟไลน์ (Offline) และต้องถ่ายภาพและบันทึกภาพลูกค้ำ และใช้เทคโนโลยีขั้นสูงที่ได้มาตรฐานสากลหรือมาตรฐานที่ยอมรับโดยทั่วไป เพื่อใช้ตรวจสอบเปรียบเทียบภาพใบหน้าของลูกค้ำกับภาพของลูกค้ำจากบัตรประจำตัวประชาชนหรือหนังสือเดินทาง เพื่อพิสูจน์ว่าเป็นลูกค้ำรายนั้นจริง

1.2) การพิสูจน์ตัวตนลูกค้ำบุคคลธรรมดา กรณีผู้เยาว์ที่ไม่มีบัตรประจำตัวประชาชน

กรณีเด็กอายุต่ำกว่า 7 ปี ในการระบุตัวตนและพิสูจน์ตัวตนให้ดำเนินการโดยขอบัตรประจำตัวประชาชนผู้ปกครองและตรวจสอบข้อมูลจากเครื่องอ่านบัตรประจำตัวประชาชนแบบออฟไลน์กับระบบการตรวจสอบทางอิเล็กทรอนิกส์ของหน่วยงานภาครัฐ พร้อมทั้งขอสำเนาสูติบัตรผู้เยาว์

1.3) การแสดงตนและการพิสูจน์ตัวตนลูกค้ำบุคคลธรรมดา กรณีผู้พิการหรือผู้ทุพพลภาพที่ไม่มีบัตรประจำตัวประชาชน

ในการระบุตัวตนของผู้พิการหรือผู้ทุพพลภาพที่ไม่มีบัตรประจำตัวประชาชนให้ดำเนินการขอบัตรประจำตัวคนพิการ และเอกสารที่ออกจากหน่วยงานของรัฐอย่างน้อย 1 รายการ เช่น ทะเบียนบ้าน ใบขับขี่ หนังสือเดินทาง (Passport) บัตรประจำตัวเจ้าหน้าที่ของรัฐ บัตรประจำตัวข้าราชการ บัตรประจำตัวพนักงานรัฐวิสาหกิจที่ระบุเลขประจำตัวประชาชน เป็นต้น โดยมาตรฐานในการพิสูจน์ทราบตัวตนของลูกค้ำนั้น ให้ใช้หลักเกณฑ์และวิธีการตามความเสี่ยงของผลิตภัณฑ์และช่องทางในการให้บริการตามตารางที่ 1 สรุปแนวทางในการระบุตัวตนของลูกค้ำแบบบุคคลธรรมดา

ทั้งนี้ มาตรการดังกล่าวข้างต้นเป็นมาตรการเฉพาะเพื่อขจัดอุปสรรคในการแสดงตนของผู้พิการหรือผู้ทุพพลภาพเท่านั้น ธุรกิจรับแลกเปลี่ยนเงินจะต้องกำหนดกระบวนการตรวจสอบความเคลื่อนไหวทางการเงินให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ในการสร้างความสัมพันธ์ทางธุรกิจ ระดับความเสี่ยงของลูกค้ำ และแหล่งที่มาของรายได้ เพื่อป้องกันไม่ให้บุคคลอื่นนำข้อมูลของผู้พิการหรือผู้ทุพพลภาพไปใช้ในการกระทำความผิด เพราะหากเกิดความบกพร่องในกระบวนการดังกล่าว ธุรกิจรับแลกเปลี่ยนเงินอาจมีความเสี่ยงต่อการปฏิบัติที่ไม่สอดคล้องกับกฎหมายอันอาจนำไปสู่การถูกดำเนินคดีได้

1.4) แนวทางการพิสูจน์และยืนยันตัวตนบนแพลตฟอร์มกลางที่ได้รับการรับรองจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เช่น ระบบพิสูจน์และยืนยันตัวตน National Digital ID (NDID)

กรณีการใช้แพลตฟอร์มกลาง เช่น NDID ถือเป็นทางเลือกที่สามหรือเป็นการใช้ตัวแทน²⁰ ในการระบุและพิสูจน์ทราบตัวตนของลูกค้ำ ซึ่งองค์กรที่ได้พิสูจน์ทราบตัวตนลูกค้ำรายนั้นมาแล้ว (Identity Provider: IDP) เป็นผู้ยืนยันตัวตนลูกค้ำให้กับธุรกิจรับแลกเปลี่ยนเงินที่ลูกค้ำกำลังทำธุรกรรมอยู่

²⁰ รายละเอียดเป็นไปตามแนวปฏิบัติฉบับนี้ หัวข้อที่ 6.1 เรื่องการพึ่งพาบุคคลที่สาม

(Relying Party: RP) ซึ่งรูปแบบการให้บริการยืนยันตัวตนนั้น จะต้องให้ลูกค้าทำการยืนยันตัวตนจาก Authenticator ที่ทางองค์กรเคยพิสูจน์ทราบตัวตนลูกค้ารายนั้นเป็นผู้ออกให้ และหลังจากลูกค้ารายนั้นทำการยืนยันตัวตนสำเร็จแล้ว องค์กรที่เคยพิสูจน์ทราบตัวตนลูกค้าจะทำการยืนยันกลับไปที่ธุรกิจรับแลกเปลี่ยนเงินที่ลูกค้ารายนั้นกำลังทำธุรกรรมอยู่ว่าเป็นลูกค้ารายนั้นจริง ลูกค้าจึงจะสามารถทำธุรกรรมที่ธุรกิจรับแลกเปลี่ยนเงินนั้น ๆ ได้สำเร็จ

กรณีลูกค้าจะใช้บริการแพลตฟอร์มกลางลูกค้าต้องทำการลงทะเบียนเพื่อขอใช้บริการบนช่องทางที่กำหนด โดยต้องผ่านการพิสูจน์ตัวตนตามมาตรฐานทางการ (Identity Assurance Level: IAL) ได้แก่

- ต้องผ่านการตรวจสอบความถูกต้องของบัตรประจำตัวประชาชน (Dip Chip)
- นำข้อมูลที่ได้จาก Chip ในบัตรประจำตัวประชาชนไปตรวจสอบกับฐานข้อมูลของกรมการปกครองทางอิเล็กทรอนิกส์ (Online to DOPA)
- ถ่ายรูปใบหน้าลูกค้า
- เปรียบเทียบรูปถ่ายกับรูปที่ได้จาก Chip ในบัตรประจำตัวประชาชนผ่านระบบเปรียบเทียบใบหน้า (Biometric)

1.5) การพิสูจน์ทราบตัวตนลูกค้า ที่ผ่านการพิสูจน์ทราบตัวตนมาแล้ว

ในกรณีที่ธุรกิจรับแลกเปลี่ยนเงินได้ทำการพิสูจน์ทราบตัวตนลูกค้าตามประกาศของสำนักงาน ป.ง. มาแล้ว ธุรกิจรับแลกเปลี่ยนเงินสามารถบริหารความเสี่ยงโดยให้พิจารณา ดังนี้

1. ให้บริหารความเสี่ยงโดยต้องพิจารณาวิธีการยืนยันตัวตนที่น่าเชื่อถือ (Authentication)
2. ต้องพิจารณาว่าข้อมูลที่ใช้ในการสมัครต้องเป็นปัจจุบัน ซึ่งอาจดำเนินการโดยอย่างหนึ่ง

อย่างไร ดังนี้

- ตรวจสอบข้อมูลกับระบบการตรวจสอบทางอิเล็กทรอนิกส์ของหน่วยงานภาครัฐ โดยสามารถนำข้อมูลเดิมที่เคยให้ไว้กับธุรกิจรับแลกเปลี่ยนเงิน ไปตรวจสอบกับระบบการตรวจสอบทางอิเล็กทรอนิกส์ของหน่วยงานภาครัฐได้ หรือ

- ให้ลูกค้าตรวจสอบและยืนยันข้อมูล KYC/CDD ของตนเอง แล้วตรวจสอบเทียบกับหลักฐานที่ลูกค้าได้แสดงตนไว้แล้ว โดยกรณีที่มีการเปลี่ยนแปลงข้อมูลควรขอหลักฐานในการยืนยันข้อมูลดังกล่าว หรือตรวจสอบข้อมูลกับระบบการตรวจสอบทางอิเล็กทรอนิกส์ของหน่วยงานภาครัฐ

3. ต้องพิจารณาว่าในการพิสูจน์ทราบตัวตนในครั้งก่อนมีความเข้มข้นเพียงพอต่อการพิสูจน์ทราบตัวตนในครั้งถัดไปโดยพิจารณาตามระดับความเสี่ยงของผลิตภัณฑ์

2) กรณีที่ลูกค้าเป็นนิติบุคคล เมื่อธุรกิจรับแลกเปลี่ยนเงิน ได้ดำเนินการจัดให้ลูกค้าแสดงตนตามประกาศสำนักนายกรัฐมนตรี เรื่อง วิธีการแสดงตนของลูกค้าสถาบันการเงินและผู้ประกอบอาชีพตามมาตรา 16 แล้วให้ดำเนินการระบุและพิสูจน์ทราบตัวตนของลูกค้า อย่างน้อยดังต่อไปนี้

(1) กรณีที่ลูกค้าที่ใช้ผลิตภัณฑ์หรือบริการที่มีความเสี่ยงต่ำ ต้องระบุและพิสูจน์ทราบตัวตนของลูกค้าจากข้อมูลการแสดงตนที่ครบถ้วนและจัดให้ได้มาซึ่งข้อมูลอื่น ๆ ตามที่กำหนดไว้ในกฎกระทรวงการตรวจสอบเพื่อทราบข้อเท็จจริงเกี่ยวกับลูกค้า พ.ศ. 2563 โดยต้องดำเนินการอย่างน้อยดังต่อไปนี้

(ก) กรณีนิติบุคคลที่จดทะเบียนในประเทศไทย ให้ตรวจสอบหนังสือรับรองการจดทะเบียนที่นายทะเบียนออกให้ไม่เกินหกเดือน

(ข) กรณีที่ไม่ใช่นิติบุคคลที่จดทะเบียนในประเทศไทย ให้ตรวจสอบหลักฐานการเป็นนิติบุคคลที่หน่วยงานหรือองค์กรที่น่าเชื่อถือรับรองหรือออกให้ไม่เกินหกเดือน

(ค) กรณีลูกค้าที่เป็นส่วนราชการ องค์กรของรัฐบาล รัฐวิสาหกิจ หรือหน่วยงานอื่นของรัฐที่เป็นนิติบุคคล ให้ตรวจสอบหนังสือแสดงความประสงค์ในการทำธุรกรรม หนังสือแต่งตั้ง หรือหนังสือมอบอำนาจ

(ง) กรณีลูกค้าที่เป็นสหกรณ์ มูลนิธิ สมาคม สโมสร วัด มัสยิด ศาลเจ้า และนิติบุคคลอื่นในลักษณะเดียวกัน ให้ตรวจสอบหนังสือแสดงความประสงค์ในการทำธุรกรรม หนังสือแสดงการจดทะเบียนจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง หนังสือแต่งตั้ง หรือหนังสือมอบอำนาจ

(2) กรณีที่ลูกค้านิติบุคคลที่ใช้ผลิตภัณฑ์หรือบริการที่มีระดับความเสี่ยงสูง ต้องระบุและพิสูจน์ทราบตัวตนของลูกค้าจากข้อมูลการแสดงตนที่ครบถ้วนและจัดให้ได้มาซึ่งข้อมูลอื่น ๆ ตามที่กำหนดไว้ในกฎกระทรวงการตรวจสอบเพื่อทราบข้อเท็จจริงเกี่ยวกับลูกค้า พ.ศ. 2563 และต้องตรวจสอบข้อมูลและหลักฐานกับฐานข้อมูลของหน่วยงานภาครัฐ โดยต้องดำเนินการดังต่อไปนี้

(ก) กรณีนิติบุคคลที่จดทะเบียนในประเทศไทย ให้ตรวจสอบหนังสือรับรองการจดทะเบียนที่นายทะเบียนออกให้ไม่เกินหกเดือน

(ข) กรณีที่ไม่ใช่นิติบุคคลที่จดทะเบียนในประเทศไทย ให้ตรวจสอบหลักฐานการเป็นนิติบุคคลที่หน่วยงานหรือองค์กรที่น่าเชื่อถือรับรองหรือออกให้ไม่เกินหกเดือน

(ค) กรณีลูกค้าที่เป็นส่วนราชการ องค์กรของรัฐบาล รัฐวิสาหกิจ หรือหน่วยงานอื่นของรัฐที่เป็นนิติบุคคล ให้ตรวจสอบหนังสือแสดงความประสงค์ในการทำธุรกรรม หนังสือแต่งตั้ง หรือหนังสือมอบอำนาจ

(ง) กรณีลูกค้าที่เป็นสหกรณ์ มูลนิธิ สมาคม สโมสร วัด มัสยิด ศาลเจ้า และนิติบุคคลอื่นในลักษณะเดียวกัน ให้ตรวจสอบหนังสือแสดงความประสงค์ในการทำธุรกรรม หนังสือแสดงการจดทะเบียนจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง หนังสือแต่งตั้ง หรือหนังสือมอบอำนาจ

ทั้งนี้ กรณีที่พบว่าความเสี่ยงโดยรวมของลูกค้าอยู่ในระดับที่มีความเสี่ยงสูง ธุรกิจรับแลกเปลี่ยนเงิน อาจพิจารณาขั้นตอนในการระบุตัวตนเพิ่มเติม โดยขอข้อมูลหรือตรวจสอบข้อมูลอื่น ๆ นอกเหนือจากที่กำหนดไว้ในกฎกระทรวงการตรวจสอบเพื่อทราบข้อเท็จจริงเกี่ยวกับลูกค้า พ.ศ. 2563 เช่น ข้อมูลการชำระค่าสาธารณูปโภคจากสถานที่อยู่หรือสถานที่ประกอบการ สำเนาสัญญาหรือข้อตกลงทางธุรกิจระหว่างลูกค้ากับบุคคลภายนอกเฉพาะส่วนที่พิสูจน์ถึงการดำเนินกิจการของลูกค้า ข้อมูลที่อ้างอิงได้ว่าลูกค้ามีความสัมพันธ์ทางธุรกิจกับสถาบันการเงินอื่นที่น่าเชื่อถือ เป็นต้น

(3) กรณีที่ลูกค้านิติบุคคลที่ใช้ผลิตภัณฑ์หรือบริการที่ไม่ใช่ระดับความเสี่งต่ำหรือสูง ธุรกิจรับแลกเปลี่ยนเงิน ต้องระบุและพิสูจน์ทราบตัวตนของลูกค้าจากข้อมูลการแสดงตนที่ครบถ้วนและจัดให้ได้มาซึ่งข้อมูลอื่น ๆ ตามที่กำหนดไว้ในกฎกระทรวงการตรวจสอบเพื่อทราบข้อเท็จจริงเกี่ยวกับลูกค้า พ.ศ. 2563 และอาจตรวจสอบข้อมูลและหลักฐานกับฐานข้อมูลของหน่วยงานภาครัฐ โดยต้องดำเนินการดังต่อไปนี้

(ก) กรณีนิติบุคคลที่จดทะเบียนในประเทศไทย ให้ตรวจสอบหนังสือรับรองการจดทะเบียนที่นายทะเบียนออกให้ไม่เกินหกเดือน

(ข) กรณีที่ไม่ใช่นิติบุคคลที่จดทะเบียนในประเทศไทย ให้ตรวจสอบหลักฐานการเป็นนิติบุคคลที่หน่วยงานหรือองค์กรที่น่าเชื่อถือรับรองหรือออกให้ไม่เกินหกเดือน

(ค) กรณีลูกค้าที่เป็นส่วนราชการ องค์กรของรัฐบาล รัฐวิสาหกิจ หรือหน่วยงานอื่นของรัฐ ที่เป็นนิติบุคคล ให้ตรวจสอบหนังสือแสดงความประสงค์ในการทำธุรกรรม หนังสือแต่งตั้ง หรือหนังสือมอบอำนาจ

(ง) กรณีลูกค้าที่เป็นสหกรณ์ มูลนิธิ สมาคม สโมสร วัด มัสยิด ศาลเจ้า และนิติบุคคลอื่น ในลักษณะเดียวกัน ให้ตรวจสอบหนังสือแสดงความประสงค์ในการทำธุรกรรม หนังสือแสดงการจดทะเบียน จากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง หนังสือแต่งตั้ง หรือหนังสือมอบอำนาจ

หมายเหตุ: 1) ในการตรวจสอบตรวจสอบข้อมูลและหลักฐานกับฐานข้อมูลของหน่วยงานภาครัฐ ตามข้อ (ข) – (ง) สำหรับ นิติบุคคลที่ไม่มีฐานข้อมูลในการตรวจสอบของภาครัฐ ธุรกิจรับแลกเปลี่ยนเงิน อาจตรวจสอบจากเว็บไซต์ของหน่วยงานรัฐ ที่เป็นนายทะเบียนขององค์กรนั้น ขอตรวจสอบจากหน่วยงานรัฐดังกล่าวโดยตรง หรือตรวจสอบเอกสารที่ออกโดยหน่วยงานรัฐ ที่เกี่ยวข้องที่สามารถใช้ในการยืนยันตัวตนของลูกค้าได้เพิ่มเติม

2) กรณีการระบุตัวตนและพิสูจน์ทราบตัวตนของผู้รับมอบอำนาจทอดสุดท้ายของลูกค้าที่เป็นนิติบุคคล ให้ดำเนินการ ตาม ข้อ 18 แห่งกฎกระทรวงการตรวจสอบเพื่อทราบข้อเท็จจริงเกี่ยวกับลูกค้า พ.ศ. 2563 กล่าวคือในกรณีที่มีการมอบอำนาจให้ สร้างความสัมพันธ์ทางธุรกิจหรือทำธุรกรรมเป็นครั้งคราวในนามของลูกค้า ให้ธุรกิจรับแลกเปลี่ยนเงิน ตรวจสอบเพื่อทราบว่า ลูกค้าได้มีการมอบอำนาจให้สร้างความสัมพันธ์ทางธุรกิจหรือทำธุรกรรมเป็นครั้งคราวในนามของลูกค้าจริงและต้องตรวจสอบ เพื่อทราบข้อเท็จจริงของบุคคลที่ได้รับมอบอำนาจดังกล่าวตามข้อ 17 วรรคหนึ่ง (1) และ (3) ด้วย อย่างไรก็ตามในการระบุ ตัวตนและพิสูจน์ทราบตัวตนของผู้รับมอบอำนาจทอดสุดท้ายตามข้อ 17(1) ธุรกิจรับแลกเปลี่ยนเงินไม่จำเป็นต้องใช้มาตรการ ที่เทียบเท่ากับลูกค้าที่เป็นบุคคลธรรมดา เนื่องจากมาตรการดังกล่าวกำหนดขึ้นเพื่อใช้กับลูกค้าของธุรกิจรับแลกเปลี่ยนเงิน เท่านั้น แต่บุคคลดังกล่าวไม่ใช่ลูกค้าของธุรกิจรับแลกเปลี่ยนเงินโดยตรงเป็นเพียงผู้รับมอบอำนาจมาทำธุรกรรมแทนลูกค้า ดังนั้น ธุรกิจรับแลกเปลี่ยนเงินต้องดำเนินการระบุตัวตนและพิสูจน์ทราบตัวตนของลูกค้าที่เป็นนิติบุคคลเป็นหลักกว่ามีตัวตนและ ประกอบกิจการจริง ในส่วนของผู้รับมอบอำนาจทอดสุดท้ายให้ธุรกิจรับแลกเปลี่ยนเงิน สามารถดำเนินการตรวจสอบตาม นโยบายและระเบียบวิธีการของธุรกิจรับแลกเปลี่ยนเงินเองได้

3) กรณีการระบุตัวตนและพิสูจน์ทราบตัวตนของลูกค้าที่เป็นนิติบุคคล ให้ธุรกิจรับแลกเปลี่ยนเงิน มีมาตรการในการทำความเข้าใจเกี่ยวกับลักษณะธุรกิจของลูกค้า ตลอดจนโครงสร้างการบริหารจัดการหรือ การเป็นเจ้าของ และอำนาจในการควบคุมนิติบุคคลหรือบุคคลที่มีการตกลงกันทางกฎหมายนั้นด้วย โดยพิจารณาจากข้อมูลหรือหลักฐานตามข้อ 19 แห่งกฎกระทรวงการตรวจสอบเพื่อทราบข้อเท็จจริงเกี่ยวกับ ลูกค้า พ.ศ. 2563

4) ในกรณีที่ธุรกิจรับแลกเปลี่ยนเงินต้องปฏิบัติตามกฎหมายอื่นที่เกี่ยวข้องกับการระบุตัวตน ของลูกค้าและการระบุผู้ได้รับผลประโยชน์ที่แท้จริงของลูกค้า ที่มีความเข้มงวดแตกต่างจากประกาศฉบับนี้ ให้ธุรกิจรับแลกเปลี่ยนเงิน ถือปฏิบัติตามมาตรการทางกฎหมายที่มีความเข้มงวดมากกว่า

3.2 แนวทางการระบุผู้ได้รับผลประโยชน์ที่แท้จริง

ธุรกิจรับแลกเปลี่ยนเงินต้องกำหนดวิธีการให้แก่บุคลากรผู้ใช้ดุลยพินิจเพื่อระบุผู้ได้รับผลประโยชน์ ที่แท้จริง และใช้มาตรการที่เหมาะสมในการพิสูจน์ทราบ “ผู้ได้รับผลประโยชน์ที่แท้จริงของลูกค้า” โดยระบุ วิธีการหาตัวผู้ได้รับผลประโยชน์ดังกล่าว จากข้อมูล ข้อเท็จจริง หลักฐานต้นฉบับหรือเอกสารอ้างอิงใดบ้าง และระบุขั้นตอนต่อไปในกรณีที่วิธีการแรกไม่ทำให้เกิดผลลัพธ์ได้ ทั้งนี้ ควรกำหนดตามหลักการในกฎกระทรวง การตรวจสอบเพื่อทราบข้อเท็จจริงเกี่ยวกับลูกค้า พ.ศ. 2563 และประกาศสำนักงาน ปปง. ที่เกี่ยวข้อง

กรณีผู้ได้รับผลประโยชน์ที่แท้จริงของลูกค้ายุคคลธรรมดาให้สันนิษฐานว่า ลูกค้ายุคคลธรรมดาที่สร้างความสัมพันธ์ทางธุรกิจหรือทำธุรกรรมเพื่อประโยชน์ของตนเอง อย่างไรก็ตามปัจจุบันมีการใช้ Nominee ในการทำธุรกรรมมากขึ้น หากสถาบันการเงินตรวจพบก็สามารถระบุบุคคลดังกล่าวเป็นผู้ได้รับผลประโยชน์ที่แท้จริงได้

สำหรับกรณีลูกค้ายินดีบุคคล วิธีการในการระบุผู้ได้รับผลประโยชน์ที่แท้จริง และพิสูจน์ทราบ “ผู้ได้รับผลประโยชน์ที่แท้จริง” ของลูกค้ายินดีบุคคล ให้ดำเนินการดังนี้

วิธีที่ 1 ตรวจสอบจากข้อมูลการรับประโยชน์จากการถือหุ้นตั้งแต่ร้อยละ 25 ขึ้นไปตามที่ปรากฏในหลักฐานหรือเอกสารอ้างอิง กรณีที่ไม่พบในการถือหุ้นทอดแรก ให้เรียกข้อมูลในทอดต่อไปจากลูกค้ายกกว่าจะพบตัว “ผู้ได้รับผลประโยชน์ที่แท้จริง” ที่เป็นบุคคลธรรมดา หากไม่สามารถตรวจสอบด้วยวิธีนี้ได้ด้วยเหตุจำเป็น ให้พิจารณาวิธีที่ 2

วิธีที่ 2 ตรวจสอบจากข้อมูลหรือข้อเท็จจริงในการครอบงำการบริหารองค์กรลูกค้า โดยอาจแสวงหาข้อมูลจากแหล่งข้อมูลที่น่าเชื่อถืออื่น ๆ ทั้งนี้ ธุรกิจรับแลกเปลี่ยนเงิน อาจตรวจสอบจากแหล่งข้อมูลที่น่าเชื่อถือเอง หรืออาจให้ลูกค้าระบุข้อมูลว่าผู้ใดเป็นผู้ได้รับผลประโยชน์ที่แท้จริงของลูกค้าแล้วนำข้อมูลมาตรวจสอบกับแหล่งข้อมูลที่น่าเชื่อถือก็ได้ โดยหากขาดแหล่งข้อมูลหรือไม่พบข้อมูล ให้พิจารณาวิธีที่ 3

วิธีที่ 3 ให้พิจารณาโดยนัยว่า บุคคลธรรมดาผู้ที่มีตำแหน่งเป็นเจ้าหน้าที่บริหารระดับสูงของลูกค้า อาจเป็น “ผู้ได้รับผลประโยชน์ที่แท้จริง”

สำหรับกรณีลูกค้าที่เป็นบุคคลที่มีการตกลงกันทางกฎหมาย วิธีการในการระบุผู้ได้รับผลประโยชน์ที่แท้จริง และพิสูจน์ทราบ “ผู้ได้รับผลประโยชน์ที่แท้จริง” ของลูกค้าที่เป็นบุคคลที่มีการตกลงกันทางกฎหมาย ให้ดำเนินการดังนี้

กรณีที่ 1 ในกรณีที่เป็นทรัสต์ ให้ระบุชื่อผู้ก่อตั้งทรัสต์และทรัสต์ ผู้คุ้มครอง ผู้รับประโยชน์หรือประเภทของผู้รับประโยชน์ และบุคคลธรรมดาซึ่งเป็นผู้ใช้อำนาจควบคุมทรัสต์ ซึ่งรวมถึงบุคคลที่อยู่ในสายการควบคุมหรือการเป็นเจ้าของด้วย

กรณีที่ 2 ในกรณีที่เป็นทรัสต์ตามกฎหมายว่าด้วยทรัสต์เพื่อธุรกรรมในตลาดทุน ให้ระบุชื่อผู้ก่อตั้งทรัสต์และทรัสต์ ผู้รับประโยชน์ วัตถุประสงค์ของทรัสต์ และทรัพย์สินที่จะให้เป็นกองทรัสต์

กรณีที่ 3 ในกรณีที่เป็นบุคคลที่มีการตกลงกันทางกฎหมายประเภทอื่น ให้ระบุตัวตนของบุคคลที่อยู่ในตำแหน่งเทียบเท่าบุคคลตามกรณีที่ 1 หรือกรณีที่ 2 ตามประเภทของบุคคลที่มีการตกลงกันทางกฎหมายนั้น

ทั้งนี้ ธุรกิจรับแลกเปลี่ยนเงินต้องกำหนดวิธีการจัดให้ทรัสต์หรือบุคคลที่มีฐานะเทียบเท่าทรัสต์เปิดเผยสถานะของตนต่อธุรกิจรับแลกเปลี่ยนเงิน ตั้งแต่เริ่มสร้างความสัมพันธ์ทางธุรกิจหรือมีการทำธุรกรรมเป็นครั้งคราวกับลูกค้า

นอกจากนี้ ธุรกิจรับแลกเปลี่ยนเงินต้องกำหนดประเภทข้อมูลผู้ได้รับผลประโยชน์ที่แท้จริงที่ต้องได้มาเพื่อนำไปใช้ตรวจสอบกับรายชื่อที่กฎหมายกำหนดในขั้นตอนต่อไป เช่น เมื่อตรวจสอบและทราบถึง “ผู้ได้รับผลประโยชน์ที่แท้จริงของลูกค้า” แล้ว ธุรกิจรับแลกเปลี่ยนเงินต้องกำหนดให้มีข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับผู้ได้รับผลประโยชน์ดังกล่าว โดยอย่างน้อยต้องได้ชื่อเต็มที่ถูกต้องและเลขประจำตัวประชาชน และในกรณีที่ไม่สามารถให้ข้อมูลเลขประจำตัวประชาชนด้วยอุปสรรคเกี่ยวกับแหล่งที่มาของข้อมูล ก็ควรกำหนดมาตรการในการดำเนินการอื่น ๆ และหาข้อมูลแวดล้อมของผู้ได้รับผลประโยชน์นั้น เช่น สัญชาติ ชื่อนิติบุคคลอื่นที่ผู้รับประโยชน์ถือหุ้นอยู่ด้วย ทั้งนี้ เพื่อเป็นข้อมูลประกอบการตรวจสอบกับรายชื่อตามที่กฎหมายกำหนดในขั้นตอนต่อไป

ธุรกิจรับแลกเปลี่ยนเงินต้องให้ความอิสระในการใช้ดุลยพินิจของบุคลากรผู้ตรวจสอบ แต่ต้องมั่นใจได้ว่า บุคลากรนั้นเข้าใจหลักการและวิธีปฏิบัติอย่างแท้จริง และปฏิบัติหน้าที่ภายใต้หลักการนั้นอย่างเคร่งครัด และจำเป็นอย่างยิ่งที่ธุรกิจรับแลกเปลี่ยนเงิน ต้องกำหนดให้บุคลากรผู้ใช้ดุลยพินิจตรวจสอบข้อมูลการระบุตัวตนที่เพิ่มเติมของลูกค้า สามารถปฏิเสธคำขอสร้างความสัมพันธ์ทางธุรกิจหรือการทำธุรกรรมของลูกค้าได้ หากปรากฏเหตุสงสัยที่อาจเสี่ยงต่อการฟอกเงินหรือสนับสนุนทางการเงินแก่การก่อการร้ายและการแพร่ขยายอาวุธที่มีอานุภาพทำลายล้างสูง ให้จัดทำรายงานข้อเท็จจริงส่งให้ผู้ตรวจสอบที่มีตำแหน่งสูงกว่าเป็นผู้กลั่นกรองรายงานและร่วมพิจารณาว่า เห็นควรรายงานเป็นธุรกรรมที่มีเหตุอันควรสงสัยต่อสำนักงานหรือไม่

กรณีที่ตรวจสอบหรือได้รับแจ้งจากลูกค้าจนทราบว่าตัวผู้ได้รับผลประโยชน์ที่แท้จริง ธุรกิจรับแลกเปลี่ยนเงิน ต้องกำหนดข้อมูลของ “ผู้ได้รับผลประโยชน์ที่แท้จริง” ดังนี้

- (ก) ข้อมูลชื่อเต็ม
- (ข) ข้อมูลหมายเลขประจำตัวที่รัฐออกให้ หรือ
- (ค) ข้อมูลที่อยู่ หรือ ประเทศเจ้าของสัญชาติ
- (ง) วันเดือนปีเกิด

กรณีที่ลูกค้าไม่สามารถแจ้งข้อมูลในข้อ (ข) หรือ (ค) หรือ (ง) หรือทั้งสามข้อได้ ธุรกิจรับแลกเปลี่ยนเงินอาจพิจารณากำหนดมาตรการในการหาข้อมูลแวดล้อมอื่นที่เป็นประโยชน์ในการตรวจสอบ เช่น ข้อมูลอาชีพอื่นหรือตำแหน่งที่ผู้รับประโยชน์ที่แท้จริง ดำรงอยู่ในนิติบุคคลอื่น เป็นต้น

หากปฏิบัติครบทุกวิธีอย่างเคร่งครัดแล้ว ยังไม่พบ “ผู้ได้รับผลประโยชน์ที่แท้จริง” ของลูกค้า ประกอบกับผลการประเมินเบื้องต้นว่า ลูกค้ามีปัจจัยเสี่ยงอันต้องขอข้อมูลเพิ่มเติมอย่างแน่แท้ ธุรกิจรับแลกเปลี่ยนเงินต้องปฏิเสธคำขอสร้างความสัมพันธ์ทางธุรกิจหรือการทำธุรกรรมของลูกค้า **รายดังกล่าวในที่สุด**

อย่างไรก็ตาม ธุรกิจรับแลกเปลี่ยนเงินไม่ต้องระบุและพิสูจน์ทราบผู้ได้รับผลประโยชน์ที่แท้จริง เมื่อมีการสร้างความสัมพันธ์ทางธุรกิจหรือการทำธุรกรรมเป็นครั้งคราวกับลูกค้า ดังต่อไปนี้

- (1) รัฐบาล ราชการส่วนกลาง ราชการส่วนภูมิภาค ราชการส่วนท้องถิ่น รัฐวิสาหกิจ องค์การมหาชน หรือหน่วยงานอื่นของรัฐ
- (2) มูลนิธิชัยพัฒนา มูลนิธิส่งเสริมศิลปาชีพ ในสมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ หรือมูลนิธิสายใจไทย ในพระบรมราชูปถัมภ์
- (3) สถาบันการเงินเฉพาะกิจตามกฎหมายว่าด้วยธุรกิจสถาบันการเงิน
- (4) บริษัทที่มีหลักทรัพย์จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์หรือศูนย์ซื้อขายหลักทรัพย์ตามกฎหมายว่าด้วยหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์
- (5) กองทุนสำรองเลี้ยงชีพที่จัดตั้งขึ้นและจดทะเบียนตามกฎหมายว่าด้วยกองทุนสำรองเลี้ยงชีพ
- (6) กองทุนรวมที่จัดตั้งขึ้นและจดทะเบียนตามกฎหมายว่าด้วยหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์
- (7) กองทุนที่จัดตั้งขึ้นตามกฎหมายเฉพาะ
- (8) รัฐบาลหรือหน่วยงานของรัฐ ของต่างประเทศ

(9) บริษัทที่มีหลักทรัพย์จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์หรือที่มีหลักทรัพย์ซื้อขายในศูนย์ซื้อขายหลักทรัพย์ ในต่างประเทศ ที่ไม่ใช่พื้นที่หรือประเทศที่มีความเสี่ยงสูงด้านการฟอกเงินหรือการสนับสนุนทางการเงินแก่การก่อการร้ายหรือการแพร่ขยายอาวุธที่มีอานุภาพทำลายล้างสูงตามที่เลขาธิการประกาศกำหนด²¹

(10) ลูกค้ายื่นตามที่เลขาธิการประกาศกำหนดโดยความเห็นชอบของคณะกรรมการ
 เว้นแต่ในกรณีที่มีเหตุอันควรสงสัยว่าการสร้างความสัมพันธ์ทางธุรกิจหรือการทำธุรกรรมเป็นครั้งคราวกับลูกค้าดังกล่าว เกี่ยวข้องหรืออาจเกี่ยวข้องกับความผิดมูลฐานการฟอกเงิน หรือการสนับสนุนทางการเงินแก่การก่อการร้ายหรือการแพร่ขยายอาวุธที่มีอานุภาพทำลายล้างสูง ให้ธุรกิจรับแลกเปลี่ยนเงิน
 ระบุผู้ได้รับผลประโยชน์ที่แท้จริงด้วย

3.3 การตรวจสอบรายชื่อลูกค้าและผู้ได้รับผลประโยชน์ที่แท้จริงของลูกค้า กับรายชื่อบุคคลที่ถูกกำหนดตามกฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการสนับสนุนทางการเงินแก่การก่อการร้ายและการแพร่ขยายอาวุธที่มีอานุภาพทำลายล้างสูง

ตามข้อบัญญัติในกฎกระทรวงการตรวจสอบเพื่อทราบข้อเท็จจริงเกี่ยวกับลูกค้า พ.ศ. 2563 กำหนดให้ “กระบวนการตรวจสอบข้อมูลลูกค้ารวมถึงผู้ที่เกี่ยวข้องในการสร้างความสัมพันธ์ทางธุรกิจกับข้อมูลรายชื่อบุคคลที่ถูกกำหนดตามกฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการสนับสนุนทางการเงินแก่การก่อการร้ายและการแพร่ขยายอาวุธที่มีอานุภาพทำลายล้างสูง” เป็นส่วนสำคัญในขั้นตอนก่อนการอนุมัติรับลูกค้าหรือทำธุรกรรมกับลูกค้า **ลูกค้าที่ต้องดำเนินการตรวจสอบ**

- ลูกค้าบุคคลธรรมดาที่ขอสร้างความสัมพันธ์ หรือบุคคลธรรมดาที่ขอทำธุรกรรมเป็นครั้งคราว
- บุคคลที่รับมอบอำนาจจากลูกค้าบุคคลธรรมดาที่ขอสร้างความสัมพันธ์หรือบุคคลธรรมดาที่ขอทำธุรกรรมเป็นครั้งคราว (กรณีที่มี)
- ลูกค้านิติบุคคลที่ขอสร้างความสัมพันธ์หรือนิติบุคคลที่ขอทำธุรกรรมเป็นครั้งคราว
- บุคคลหรือนิติบุคคลที่มีนัยสำคัญภายในองค์กรลูกค้านิติบุคคล ในที่นี้ หมายถึง กรรมการผู้มีอำนาจทุกราย รวมถึง ผู้รับมอบอำนาจทอดสุดท้ายที่มาดำเนินการสร้างความสัมพันธ์กับธุรกิจรับแลกเปลี่ยนเงิน (กรณีที่มี)
- ผู้ได้รับผลประโยชน์ที่แท้จริงของลูกค้าบุคคลธรรมดา (กรณีที่มี)
- ผู้ได้รับผลประโยชน์ที่แท้จริงของลูกค้านิติบุคคล

3.4 ขอข้อมูลเกี่ยวกับวัตถุประสงค์ในการทำธุรกรรมจากลูกค้า เพื่อนำมาพิจารณาความสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ในการสร้างความสัมพันธ์ทางธุรกิจหรือการทำธุรกรรมเป็นครั้งคราวกับลูกค้า

โดยธุรกิจรับแลกเปลี่ยนเงิน ต้องขอข้อมูลเกี่ยวกับวัตถุประสงค์ตั้งแต่เริ่มสร้างความสัมพันธ์ทางธุรกิจ หรือทำธุรกรรมจากลูกค้า ให้ชัดเจนและเพียงพอ ตัวอย่างเช่น

- เพื่อหมุนเวียนทางธุรกิจ
- เพื่อการลงทุนอื่นใด

²¹ ข้อ 14 แห่งกฎกระทรวงการตรวจสอบเพื่อทราบข้อเท็จจริงเกี่ยวกับลูกค้า พ.ศ. 2563

- เพื่อชำระค่าสินค้าบริการ
- เพื่อชำระค่าสาธารณูปโภค
- เพื่อใช้จ่ายในชีวิตประจำวัน เป็นต้น

ทั้งนี้ เพื่อนำไปใช้ในการพิจารณาความสอดคล้องของวัตถุประสงค์กับการทำธุรกรรมและความเคลื่อนไหวทางการเงินของลูกค้า ซึ่งมูลค่าและรูปแบบการทำธุรกรรม จะทำให้ธุรกิจรับแลกเปลี่ยนเงินสามารถเชื่อมโยงถึงผลลัพธ์ในข้อนี้ได้ เนื่องจากมูลค่าในการทำธุรกรรมและวิธีการทำธุรกรรม ไม่ว่าจะเป็ นผลิตภัณฑ์ทางการเงิน ประเภทบริการหรือช่องทางในการให้บริการจะสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ในการดำเนินการ ความสัมพันธ์เสมอ เพียงแต่จะตรงกับข้อมูลวัตถุประสงค์ที่ลูกค้าแจ้งไว้ขณะสร้างความสัมพันธ์หรือไม่

หากนำผลการประเมินทั้งหมดมาพิจารณาแล้ว พบความสอดคล้องกับวัตถุประสงค์อื่นที่ต่างไปจากวัตถุประสงค์เดิมที่ลูกค้าแจ้งความประสงค์ไว้ในขณะสร้างความสัมพันธ์ หรือในการประเมินรอบก่อน ธุรกิจรับแลกเปลี่ยนเงินต้องกำหนดแนวทางการประเมินเพื่อพิจารณาความเสี่ยงที่เพิ่มขึ้นจากวัตถุประสงค์ที่เพิ่มขึ้นหรือเปลี่ยนแปลงไป

ธุรกิจรับแลกเปลี่ยนเงิน ควรกำหนดแบบแผนความเชื่อมโยงระหว่างรูปแบบการธุรกรรมกับวัตถุประสงค์ในการสร้างความสัมพันธ์ ให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์และรูปแบบธุรกรรมที่มีอยู่

3.5 วิธีปฏิบัติในการอนุมัติรับลูกค้า

ธุรกิจรับแลกเปลี่ยนเงิน ต้องกำหนดวิธีหรือขั้นตอนการพิจารณาเพื่ออนุมัติคำขอสร้างความสัมพันธ์ของลูกค้า โดยต้องจำแนกประเภทความสัมพันธ์ และกำหนดระดับตำแหน่งของบุคลากรที่มีอำนาจอนุมัติให้สอดคล้องกับประเภทความสัมพันธ์ทางธุรกิจหรือการทำธุรกรรม หรือกลุ่มลูกค้า เพื่อให้มั่นใจได้ว่าก่อนอนุมัติสร้างความสัมพันธ์ทางธุรกิจหรือการทำธุรกรรมกับลูกค้า ธุรกิจรับแลกเปลี่ยนเงิน ได้กลั่นกรองอย่างรอบคอบ สอดคล้องกับระดับการประเมินความเสี่ยงเพื่อขอข้อมูลลูกค้าเพิ่มเติม และตลอดจนถึงการประเมินความเสี่ยงด้านการฟอกเงินและสนับสนุนทางการเงินแก่การก่อการร้ายและการแพร่ขยายอาวุธที่มีอานุภาพทำลายล้างสูงของลูกค้า ณ ขั้นตอนก่อนอนุมัติสร้างความสัมพันธ์ทางธุรกิจหรือการทำธุรกรรมนั้นด้วย เช่น ในกรณีลูกค้าที่มีความเสี่ยงสูง ธุรกิจรับแลกเปลี่ยนเงิน ต้องดำเนินการตรวจสอบเพื่อทราบข้อเท็จจริงเกี่ยวกับลูกค้าในระดับที่เข้มข้นที่สุดสำหรับลูกค้าดังกล่าวโดยอย่างน้อยต้องดำเนินการ ดังต่อไปนี้

(1) กำหนดขั้นตอนที่เพิ่มขึ้น หรือการขอหรือหาข้อมูลเพิ่มเติมจากลูกค้า เกี่ยวกับข้อมูลหรือหลักฐานในการประกอบกิจการของลูกค้า ข้อมูลแหล่งที่มาของเงินหรือรายได้ ข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับวัตถุประสงค์ในการสร้างความสัมพันธ์ทางธุรกิจหรือในการทำธุรกรรม การกำหนดขั้นตอนให้มีการอ้างถึงความสัมพันธ์ทางธุรกิจหรือในการทำธุรกรรมกับสถาบันการเงินที่มีความน่าเชื่อถือด้านการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน

(2) กำหนดให้ผู้บริหารระดับสูงเป็นผู้อนุมัติการสร้างความสัมพันธ์ทางธุรกิจหรือการทำธุรกรรมกับลูกค้าที่มีความเสี่ยงสูงและอนุมัติผลการตรวจทานข้อมูลตามกระบวนการตรวจสอบเพื่อทราบข้อเท็จจริงเกี่ยวกับลูกค้า ในกรณีที่ลูกค้ามีความเสี่ยงสูงจนอาจเป็นเหตุให้ธุรกิจรับแลกเปลี่ยนเงิน ถูกใช้เป็นเครื่องมือในการฟอกเงินหรือการสนับสนุนทางการเงินแก่การก่อการร้ายและการแพร่ขยายอาวุธที่มีอานุภาพทำลายล้างสูง ธุรกิจรับแลกเปลี่ยนเงิน ต้องปฏิเสธการสร้างความสัมพันธ์ทางธุรกิจหรือไม่ทำธุรกรรมหรือยุติความสัมพันธ์ทางธุรกิจกับลูกค้าดังกล่าวและรายงานเป็นธุรกรรมที่มีเหตุอันควรสงสัยต่อสำนักงาน

(3) กำหนดกระบวนการตรวจสอบและตรวจทานความเคลื่อนไหวทางการเงินของลูกค้าที่มีความเสี่ยงสูงอย่างเข้มข้นที่สุด โดยอาจพิจารณาเพิ่มความถี่ ขั้นตอน หรือลักษณะในการติดตามความสัมพันธ์ทางธุรกิจและความเคลื่อนไหวในการทำธุรกรรม และเพิ่มความถี่ในการตรวจสอบและตรวจทานข้อมูลการระบุตัวตนและการระบุผู้ได้รับผลประโยชน์ที่แท้จริงของลูกค้าและให้ดำเนินการอย่างสม่ำเสมอ

แม้ว่าธุรกิจรับแลกเปลี่ยนเงิน จะได้กำหนดนโยบายรับลูกค้า ซึ่งประกอบไปด้วยขั้นตอนหลักเกณฑ์ วิธีปฏิบัติ หรือแนวทางในการตรวจสอบอื่น ๆ อย่างครบถ้วนแล้ว ธุรกิจรับแลกเปลี่ยนเงิน ยังมีหน้าที่ในการบริหารความเสี่ยงด้านการฟอกเงินและการสนับสนุนทางการเงินแก่การก่อการร้ายและการแพร่ขยายอาวุธที่มีอานุภาพทำลายล้างสูง ของลูกค้าควบคู่ไปกับการอนุมัติรับลูกค้าด้วย หมายความว่า เมื่อมีการอนุมัติรับลูกค้าแล้ว ลูกค้ารายดังกล่าวจะต้องได้รับการจัดระดับความเสี่ยงด้านการฟอกเงินและการสนับสนุนทางการเงินแก่การก่อการร้ายและการแพร่ขยายอาวุธที่มีอานุภาพทำลายล้างสูง ซึ่งเป็นไปตามนโยบาย หรือมาตรการ หรือหลักเกณฑ์ ในการบริหารความเสี่ยงด้านการฟอกเงินและการสนับสนุนทางการเงินแก่การก่อการร้ายและการแพร่ขยายอาวุธที่มีอานุภาพทำลายล้างสูง ที่ธุรกิจรับแลกเปลี่ยนเงินได้จัดทำขึ้น ภายใต้ขอบเขตของกฎกระทรวงการตรวจสอบเพื่อทราบข้อเท็จจริงเกี่ยวกับลูกค้า และกฎระเบียบอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง

หัวข้อที่ 4

การทบทวนข้อมูลและตรวจสอบความเคลื่อนไหวทางการเงินหรือการทำธุรกรรมของลูกค้า

การตรวจสอบเพื่อทราบข้อเท็จจริงในส่วนนี้ หมายถึง ขั้นตอนในการตรวจสอบความเคลื่อนไหวทางการเงินหรือการทำธุรกรรม หรือความเคลื่อนไหวในการดำเนินความสัมพันธ์ทางธุรกิจของลูกค้า ขั้นตอนดังกล่าวเป็นส่วนสำคัญในกระบวนการตรวจสอบเพื่อทราบข้อเท็จจริงเกี่ยวกับลูกค้า เป็นขั้นตอนที่จะทำให้ทราบว่าลูกค้าแต่ละรายมีโอกาสเสี่ยงต่อการฟอกเงินและการสนับสนุนทางการเงินแก่การก่อการร้ายและการแพร่ขยายอาวุธที่มีอานุภาพทำลายล้างสูง (ความเสี่ยง) มากน้อยเพียงใด และต้องดำเนินมาตรการบริหารความเสี่ยงที่เหมาะสมสำหรับลูกค้าแต่ละรายต่อไปอย่างไร

การตรวจสอบความเคลื่อนไหวทางการเงินหรือการทำธุรกรรม หรือความเคลื่อนไหวในการดำเนินความสัมพันธ์ทางธุรกิจของลูกค้า เป็นขั้นตอนที่ธุรกิจรับแลกเปลี่ยนเงินต้องดำเนินการต่อจากขั้นตอนการสร้างความสัมพันธ์และการจัดระดับความเสี่ยงในครั้งแรก และต้องดำเนินขั้นตอนนี้ตลอดไปจนกว่าจะยุติความสัมพันธ์ทางธุรกิจกับลูกค้า

4.1 การทบทวนข้อมูลของลูกค้าให้เป็นปัจจุบัน

ธุรกิจรับแลกเปลี่ยนเงิน ต้องตรวจทานและปรับปรุงข้อมูลต่าง ๆ ของลูกค้าที่ใช้ในการแสดงตน การระบุตัวตน และข้อมูลที่น่ามาพิจารณาในการบริหารความเสี่ยงด้านการฟอกเงินและการสนับสนุนทางการเงินแก่การก่อการร้ายและการแพร่ขยายอาวุธที่มีอานุภาพทำลายล้างสูงให้เป็นข้อมูลปัจจุบันและดำเนินการอย่างสม่ำเสมอจนกว่าจะยุติความสัมพันธ์ทางธุรกิจกับลูกค้า โดยการทบทวนข้อมูลของลูกค้า อาจกำหนดความเข้มข้นที่แตกต่างกันตามระดับความเสี่ยงของลูกค้า เช่น กรณีลูกค้าที่มีความเสี่ยงสูง ให้ทบทวนข้อมูลทุก ๆ 1 ปี กรณีลูกค้าที่มีความเสี่ยงกลาง ให้ทบทวนข้อมูลทุก ๆ 2 ปี และกรณีลูกค้าที่มีความเสี่ยงต่ำ ให้ทบทวนข้อมูลทุก ๆ 3 ปี เป็นต้น

ในกรณีที่ลูกค้าสร้างความสัมพันธ์ทางธุรกิจหรือทำธุรกรรมเป็นครั้งคราวไว้ก่อนแล้ว และลูกค้าประสงค์จะทำธุรกรรมครั้งต่อไป ธุรกิจรับแลกเปลี่ยนเงินอาจใช้ข้อมูลการระบุตัวตนและพิสูจน์ทราบตัวตนของลูกค้าที่ได้จัดทำไว้แล้วสำหรับลูกค้ารายนั้นได้ โดยนำข้อมูลมาทบทวนและปรับปรุงให้เป็นปัจจุบัน เว้นแต่กรณีสงสัยในความถูกต้องของข้อมูลนั้น ให้ดำเนินการระบุตัวตนและพิสูจน์ทราบตัวตนลูกค้ารายนั้นใหม่

ทั้งนี้ ในการตรวจสอบเพื่อทราบข้อเท็จจริงเกี่ยวกับลูกค้า หากธุรกิจรับแลกเปลี่ยนเงินได้รับข้อมูลไม่ครบถ้วนให้ติดตามและตรวจสอบข้อมูลลูกค้าตามระดับความเสี่ยงลูกค้าให้ครบถ้วน หรือธุรกิจรับแลกเปลี่ยนเงินได้ใช้ความพยายามติดต่อลูกค้าเพื่อตรวจทานและปรับปรุงข้อมูลให้เป็นปัจจุบันอย่างเต็มที่แล้ว และไม่สามารถติดต่อลูกค้าได้ ให้กำหนดมาตรการที่สามารถทบทวนข้อมูลลูกค้าให้เป็นปัจจุบันเมื่อลูกค้ามาทำธุรกรรม หรือในโอกาสแรกที่สามารถติดต่อลูกค้าได้ เว้นแต่กรณีที่การทำธุรกรรมมีความผิดปกติ ทำให้ลูกค้ามีความเสี่ยงสูงขึ้น ธุรกิจรับแลกเปลี่ยนเงินต้องดำเนินการตรวจสอบเพื่อทราบข้อเท็จจริงของลูกค้าแบบเข้มข้นทันที หากไม่สามารถดำเนินการตรวจสอบเพื่อทราบข้อเท็จจริงเกี่ยวกับลูกค้าได้ ให้ธุรกิจรับแลกเปลี่ยนเงิน ปฏิเสธการสร้างความสัมพันธ์ทางธุรกิจไม่ทำธุรกรรม ยุติความสัมพันธ์ทางธุรกิจ หรือไม่ทำธุรกรรมเป็นครั้งคราวกับลูกค้าดังกล่าว และพิจารณารายงานเป็นธุรกรรมที่มีเหตุอันควรสงสัยต่อสำนักงาน

4.2 ตรวจสอบความเคลื่อนไหวทางการเงินหรือการทำธุรกรรมของลูกค้า

1) **วัตถุประสงค์** ธุรกิจรับแลกเปลี่ยนเงินต้องเข้าใจถึงวัตถุประสงค์ของขั้นตอนการตรวจสอบและตรวจทานความเคลื่อนไหวทางการเงินหรือการทำธุรกรรมของลูกค้า และการกำหนดวิธีการตรวจสอบและตรวจทานความเคลื่อนไหวทางการเงินหรือการทำธุรกรรมหรือการดำเนินความสัมพันธ์ทางธุรกิจจึงจะสามารถกำหนดวิธีการที่เหมาะสมกับลูกค้าและธุรกิจของตนได้ โดยวัตถุประสงค์ของการตรวจสอบความเคลื่อนไหวทางการเงินมีดังต่อไปนี้

(1) เพื่อทราบว่า ลูกค้ายังคงมีการดำเนินความสัมพันธ์ทางธุรกิจกับธุรกิจรับแลกเปลี่ยนเงินในรูปแบบที่เป็นปกติ ไม่มีพฤติกรรมหรือความเคลื่อนไหวที่มีเหตุอันควรสงสัย เช่น มีการหมุนเวียนเงินในการทำธุรกรรมในระดับปกติและสม่ำเสมอเมื่อเทียบกับอาชีพและการดำเนินความสัมพันธ์ในช่วงแรก ๆ หรือในรอบก่อนที่ได้ตรวจสอบและบันทึกไว้

(2) เพื่อทราบว่า ลูกค้ายังคงดำเนินความสัมพันธ์ทางธุรกิจสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ที่ได้แจ้งไว้ในขั้นตอนการสร้างความสัมพันธ์ทางธุรกิจ หรือไม่พบวัตถุประสงค์แอบแฝงอื่น ๆ ที่ทำให้แนวทางการดำเนินความสัมพันธ์เปลี่ยนแปลงไป (ซึ่งจะดูได้จากความเคลื่อนไหวทางการเงินหรือธุรกรรมในภาพรวม และการขอสร้างความสัมพันธ์ทางธุรกิจเพิ่มในบริการอื่น ๆ หรือผลิตภัณฑ์อื่น ๆ)

(3) ดำเนินการตรวจสอบเพื่อให้ข้อมูลของลูกค้าโดยเฉพาะข้อมูลเกี่ยวกับแหล่งที่มาของรายได้เป็นข้อมูลที่ปัจจุบันอยู่เสมอ

(4) เพื่อทราบว่า ลูกค้าควรเข้าสู่ขั้นตอนการปรับปรุงความเสี่ยงเป็นระดับอื่นหรือไม่ ซึ่งหากผลจากข้อ (1) - (3) ไม่มีการเปลี่ยนแปลงหรือเป็นปกติ ก็มักจะไม่ต้องปรับปรุงระดับความเสี่ยงของลูกค้า แต่หากผลจากข้อ (1) - (3) อาจจะมีข้อใดข้อหนึ่งหรือหลายข้อมีการเปลี่ยนแปลงเกิดขึ้นอาจส่งผลต่อการปรับปรุงระดับความเสี่ยงของลูกค้าได้

(5) เพื่อทราบว่า ธุรกิจรับแลกเปลี่ยนเงิน สมควรจะคงความสัมพันธ์ทางธุรกิจกับลูกค้าต่อไป หรือควรยุติความสัมพันธ์ทางธุรกิจกับลูกค้า

2) การกำหนดขั้นตอนการตรวจสอบและตรวจทานความเคลื่อนไหวทางการเงินหรือการทำธุรกรรมของลูกค้า

ธุรกิจรับแลกเปลี่ยนเงิน ต้องกำหนดวิธีการตรวจสอบความเคลื่อนไหวในการดำเนินความสัมพันธ์กับลูกค้าให้สอดคล้องกับประเภทธุรกิจและแนวทางการทำธุรกรรมของลูกค้า โดยต้องกำหนดวิธีการเพื่อตรวจสอบข้อมูลต่อไปนี้

(1) ตรวจสอบมูลค่าการทำธุรกรรมของลูกค้าตลอดระยะเวลาที่ดำเนินความสัมพันธ์ทางธุรกิจ

ธุรกิจรับแลกเปลี่ยนเงิน ต้องกำหนดวิธีการในการตรวจดูหรือวิเคราะห์วงเงินในการทำธุรกรรมของลูกค้า ตั้งแต่เมื่อเริ่มสร้างความสัมพันธ์ทางธุรกิจ โดยเมื่อดำเนินความสัมพันธ์ทางธุรกิจมาเป็นระยะเวลาหนึ่ง ธุรกิจรับแลกเปลี่ยนเงิน ต้องตรวจทานการทำธุรกรรมในระยะเวลาตั้งแต่เริ่มสร้างความสัมพันธ์ทางธุรกิจจนถึงยุติความสัมพันธ์ โดยในขณะที่ดำเนินการตรวจทาน ต้องสามารถสรุปมูลค่าหรือสถิติหรือระดับความเข้มข้นของการทำธุรกรรมของลูกค้ารายนั้น ๆ เพื่อที่จะเป็นหลักในการประเมินในครั้งต่อไปว่า ลูกค้ายังมีการทำธุรกรรมในภาพรวมที่เท่ากับหรือใกล้เคียงกับ มูลค่าหรือสถิติหรือระดับที่ได้ประมาณการไว้ในครั้งก่อนหรือไม่ และหากมีการเปลี่ยนแปลงในลักษณะที่เห็นได้ชัด ธุรกิจรับแลกเปลี่ยนเงินต้องกำหนดขั้นตอนในการ

ตรวจทานข้อมูลที่เกี่ยวข้องเพื่อวิเคราะห์ได้ว่า มูลค่าหรือสถิติหรือระดับความเข้มข้นที่มีการเปลี่ยนแปลงนั้น อาจเกี่ยวข้องกับปัจจัยใดที่จะใช้พิจารณาเพื่อปรับปรุงระดับความเสี่ยงให้เพิ่มขึ้นหรือลดลง โดยวิธีการต่าง ๆ ในขั้นตอนนี้ ต้องสอดคล้องกับรูปแบบการให้บริการและวิธีการดำเนินความสัมพันธ์ทางธุรกิจของลูกค้ากับ ธุรกิจรับแลกเปลี่ยนเงิน

(2) ตรวจสอบรูปแบบการทำธุรกรรมของลูกค้าตลอดระยะเวลาที่ดำเนินความสัมพันธ์

ทางธุรกิจ

ธุรกิจรับแลกเปลี่ยนเงิน ต้องกำหนดวิธีการตรวจสอบ ในกรณีที่ลูกค้ามีการเพิ่มเติมหรือเปลี่ยนแปลงรูปแบบการทำธุรกรรม ไม่ว่าจะเป็นรูปแบบของผลิตภัณฑ์ทางการเงิน รูปแบบของบริการ หรือ รูปแบบของช่องทางในการให้บริการ เนื่องจากรูปแบบการทำธุรกรรมเป็นส่วนหนึ่งในการนำมาพิจารณา เป็นปัจจัยความเสี่ยงที่จะส่งผลกระทบต่อการบริหารความเสี่ยงของลูกค้า

ธุรกิจรับแลกเปลี่ยนเงิน ต้องกำหนดวิธีการตรวจสอบให้สอดคล้องกับรูปแบบธุรกรรม เกี่ยวกับกิจการของตน หากธุรกิจรับแลกเปลี่ยนเงินมีการให้บริการหลายประเภทผลิตภัณฑ์ บริการหรือ ช่องทางในการให้บริการควรมีระบบที่สามารถบันทึกได้ว่า ลูกค้ามีการทำธุรกรรมที่เกี่ยวกับผลิตภัณฑ์ บริการ หรือช่องทางในการให้บริการใดบ้าง (ซึ่งในที่นี้หมายความรวมถึงระบบเทคโนโลยีสารสนเทศและ ระบบปฏิบัติการโดยบุคลากร) และสามารถวิเคราะห์หรือประมาณการความเสี่ยงอันเกิดจากการทำธุรกรรม เหล่านั้น โดยอย่างน้อยที่สุด ควรตอบใจได้ว่า “ลูกค้ามีการทำธุรกรรมเกี่ยวกับผลิตภัณฑ์หรือบริการรวมถึง มีการใช้ช่องทางในการให้บริการ ที่แตกต่างไปจากในช่วงแรกของการสร้างความสัมพันธ์ทางธุรกิจ หรือในการ ตรวจทานและวิเคราะห์ในครั้งก่อน และข้อมูลความแตกต่างในการทำธุรกรรมดังกล่าว ส่งผลกระทบต่อความเสี่ยง ด้านการฟอกเงินหรือการสนับสนุนทางการเงินแก่การก่อการร้าย หรือการแพร่ขยายอาวุธที่มีอานุภาพ ทำลายล้างสูงที่เกี่ยวกับผลิตภัณฑ์ บริการและช่องทางในการให้บริการ มากขึ้นจากช่วงแรกในการดำเนิน ความสัมพันธ์หรือการประเมินในครั้งก่อนหรือไม่”

ตัวอย่างเช่น

- รูปแบบธุรกรรมที่เปลี่ยนไปอาจส่งผลกระทบต่อวัตถุประสงค์ในการทำธุรกรรมแลกเปลี่ยนเงิน เกี่ยวข้องกับสกุลเงินของพื้นที่หรือประเทศที่มีความเสี่ยง (ตรวจสอบกับข้อมูลปัจจัยเสี่ยงเรื่องพื้นที่หรือ ประเทศเสี่ยงแล้ว) ทำให้วัตถุประสงค์เปลี่ยนจากการแลกเปลี่ยนเงินธรรมดา เป็นการทำธุรกรรมเกี่ยวข้องกับ พื้นที่ที่มีความเสี่ยงสูง

- ข้อเสนอแนะ : อาจกำหนดมาตรการในการสอบถามข้อมูลลูกค้าเพิ่มเติมหากไม่สามารถ ตรวจสอบหรือไม่ได้รับแจ้งข้อมูลที่สอดคล้องกับผลการวิเคราะห์ ผลการประเมินจะแสดงว่าลูกค้าต้องได้รับการปรับปรุงความเสี่ยงให้มีระดับความเสี่ยงสูงขึ้น

(3) วิเคราะห์ความสอดคล้องระหว่างความเคลื่อนไหวในการทำธุรกรรมกับวัตถุประสงค์

ในการดำเนินความสัมพันธ์ทางธุรกิจ

จากข้อมูลผลการประเมินเรื่อง การตรวจสอบความเคลื่อนไหวทางการเงิน หรือการทำธุรกรรม หรือการดำเนินความสัมพันธ์ทางธุรกิจเรื่อง มูลค่า ความถี่ และรูปแบบการทำธุรกรรม จะทำให้ธุรกิจ รับแลกเปลี่ยนเงิน สามารถเชื่อมโยงถึงผลลัพธ์ในขั้นนี้ได้ เนื่องจาก มูลค่าในการทำธุรกรรมและวิธีการทำธุรกรรม

ไม่ว่าจะเป็นผลิตภัณฑ์ทางการเงิน ประเภทบริการหรือช่องทางในการให้บริการ จะสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ในการดำเนินความสัมพันธ์ทางธุรกิจเสมอ เพียงแต่จะตรงกับข้อมูลวัตถุประสงค์ที่ลูกค้าแจ้งไว้ขณะสร้างความสัมพันธ์หรือไม่

หากนำผลการประเมินทั้งหมดมาพิจารณาแล้ว พบความสอดคล้องกับวัตถุประสงค์อื่นที่ต่างไปจากวัตถุประสงค์เดิมที่ลูกค้าแจ้งความประสงค์ไว้ในขณะสร้างความสัมพันธ์ทางธุรกิจ หรือในการประเมินรอบก่อน ธุรกิจรับแลกเปลี่ยนเงิน ต้องกำหนดแนวทางการประเมินเพื่อพิจารณาความเสี่ยงที่เพิ่มขึ้นจากวัตถุประสงค์ที่เพิ่มขึ้นหรือเปลี่ยนแปลงไป

ธุรกิจรับแลกเปลี่ยนเงิน อาจพิจารณากำหนดแบบแผนความเชื่อมโยงระหว่างรูปแบบการทำธุรกรรมกับวัตถุประสงค์ในการสร้างความสัมพันธ์ทางธุรกิจ ให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์และรูปแบบธุรกรรมที่มีอยู่เพื่อใช้ประกอบการพิจารณาประเมินความสอดคล้องของรูปแบบการทำธุรกรรมกับวัตถุประสงค์ในการสร้างความสัมพันธ์ทางธุรกิจหรือการทำธุรกรรมที่ลูกค้าแจ้งไว้

ตัวอย่าง

วัตถุประสงค์ด้านการแลกเปลี่ยนเงินตราต่างประเทศ	สอดคล้องกับรูปแบบธุรกรรมประเภท
	สอดคล้องกับช่องทางการทำธุรกรรมประเภท
	สอดคล้องกับมูลค่าในการทำธุรกรรม
	ไม่จำกัดมูลค่าธุรกรรม

(4) การตรวจสอบข้อมูลด้านอื่น ๆ ประกอบผลการวิเคราะห์จากการตรวจสอบและตรวจทานความเคลื่อนไหวทางการเงินหรือการทำธุรกรรม

เมื่อดำเนินการตามขั้นตอนที่ (1) – (3) แล้ว ธุรกิจรับแลกเปลี่ยนเงิน ต้องกำหนดขั้นตอนในการตรวจสอบข้อมูลอื่น ๆ เพื่อหาข้อเท็จจริงมาสนับสนุนผลการวิเคราะห์ที่ได้จากทั้ง 3 ขั้นตอน เพื่อจะได้ประเมินผลการตรวจสอบเพื่อทราบข้อเท็จจริงของลูกค้าในแต่ละครั้งได้

ธุรกิจรับแลกเปลี่ยนเงิน ไม่ควรเจาะจงการหาข้อมูลเพิ่มเติมว่าต้องเป็นข้อมูลประเภทใด ควรให้บุคลากรผู้เกี่ยวข้องสามารถหาข้อมูลได้โดยอิสระ แต่อาจกำหนดกรอบการหาข้อมูลไว้ โดยเฉพาะเรื่องความน่าเชื่อถือของข้อมูล

ตัวอย่าง

ธุรกิจรับแลกเปลี่ยนเงิน ต้องกำหนดหน้าที่สำหรับบุคลากรที่เกี่ยวข้องให้หาข้อเท็จจริงหรือข้อมูลเพิ่มเติมเพื่อสนับสนุนผลการวิเคราะห์การตรวจสอบและตรวจทานความเคลื่อนไหวทางการเงินหรือการทำธุรกรรมหรือการดำเนินความสัมพันธ์ทางธุรกิจของลูกค้า โดยเฉพาะในกรณีต่อไปนี้

(1) กรณีที่ผลการวิเคราะห์พบว่า ลูกค้ามีพฤติกรรมเปลี่ยนแปลงจากการดำเนินความสัมพันธ์ทางธุรกิจช่วงแรก หรือจากการประเมินครั้งก่อน

(2) กรณีที่ผลการวิเคราะห์มีแนวโน้มว่า ควรมีการปรับปรุงความเสี่ยงของลูกค้าในระดับที่สูงขึ้น ธุรกิจรับแลกเปลี่ยนเงินควรกำหนดแนวทางในการหาข้อมูลหรือข้อเท็จจริงมาสนับสนุนผลการวิเคราะห์

ตัวอย่าง

บุคลากรที่เกี่ยวข้องกับหน้าที่ในการตรวจทานผลการวิเคราะห์การตรวจสอบความเคลื่อนไหวทางการเงินหรือการทำธุรกรรมหรือการดำเนินความสัมพันธ์ทางธุรกิจของลูกค้า ควรหาข้อมูลหรือข้อเท็จจริงมาประกอบผลการวิเคราะห์ ในกรณีที่วิเคราะห์ว่า ลูกค้ามีพฤติกรรมที่เปลี่ยนแปลงหรือผิดปกติ โดยข้อมูลหรือข้อเท็จจริงที่นำมาสนับสนุน ควรเป็นไปตามหลักการต่อไปนี้

- เป็นข้อมูลหรือข้อเท็จจริงที่ได้จากการสอบถามลูกค้าโดยตรง
- เป็นข้อมูลหรือข้อเท็จจริงที่ได้จากฝ่ายดูแลผลิตภัณฑ์หรือบริการภายในองค์กร
- เป็นข้อมูลหรือข้อเท็จจริงที่ได้จากสถาบันการเงินอื่นโดยไม่ขัดต่อกฎหมาย
- เป็นข้อมูลหรือข้อเท็จจริงที่ได้จากแหล่งข้อมูลที่เชื่อถือได้ เช่น ฐานข้อมูลที่รัฐจัดทำขึ้น
- กรณีที่ข้อมูลที่ได้มา บุคลากรไม่มั่นใจว่าน่าเชื่อถือหรือไม่ ควรระบุแหล่งที่มาและความเห็น ว่าได้มาจากแหล่งข้อมูลเปิดทั่วไป และควรสืบค้นข้อมูลที่ตรงกันจากหลายแหล่งข้อมูล เป็นต้น

(5) การสรุปผลการประเมิน

เมื่อได้ดำเนินการตามขั้นตอนข้างต้นครบถ้วนแล้ว ธุรกิจรับแลกเปลี่ยนเงินต้องกำหนดให้มีขั้นตอนสรุปผลการประเมิน ซึ่งการสรุปผลการประเมินธุรกิจรับแลกเปลี่ยนเงินควรต้องตอบโจทย์ดังต่อไปนี้ได้

(1) ความเคลื่อนไหวทางการเงินหรือการทำธุรกรรมของลูกค้ารายนั้น ๆ มีความเปลี่ยนแปลงหรือไม่ หากเปลี่ยนแปลงอยู่ในระดับใด (อาจแบ่งเป็นกี่ระดับก็ได้ตามความเหมาะสมกับโครงสร้างลูกค้าทั้งหมด โดยอาจพิจารณาจากร้อยละของการเปลี่ยนแปลงจากการประเมินครั้งแรก หรือครั้งก่อน)

(2) ผลลัพธ์ใน (1) ส่งผลต่อการปรับปรุงความเสี่ยงของลูกค้าหรือไม่ หากส่งผลให้ปรับปรุง ผู้ประเมินพบว่าปัจจัยข้อใดที่เป็นส่วนสำคัญให้มีการปรับปรุงความเสี่ยงของลูกค้า

(3) กรณีที่มีการปรับปรุงความเสี่ยงของลูกค้า ควรเข้าสู่ขั้นตอนการอนุมัติของผู้บริหาร ที่มีหน้าที่กำกับดูแลการปฏิบัติงานนี้หรือไม่

(4) เห็นควรดำเนินความสัมพันธ์ทางธุรกิจกับลูกค้าดังกล่าวต่อไปหรือไม่ กรณีที่ไม่จำเป็นต้องคงความสัมพันธ์ทางธุรกิจกับลูกค้าต้องแสดงเหตุผลว่า ความเสี่ยงของลูกค้า นั้น จะกระทบต่อกิจการขององค์กร และอาจเกี่ยวข้องกับการกระทำความผิดตามกฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินหรือไม่ (ความผิดฐานฟอกเงิน หรือความผิดมูลฐาน หรือความผิดเกี่ยวกับกฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการสนับสนุนทางการเงินแก่การก่อการร้ายและการแพร่ขยายอาวุธที่มีอานุภาพทำลายล้างสูง)

เมื่อดำเนินการสรุปผลเสร็จสิ้นในแต่ละครั้ง ควรจัดเก็บบันทึกเป็นข้อมูลเกี่ยวกับการตรวจสอบเพื่อทราบข้อเท็จจริงสำหรับลูกค้ารายนั้น ๆ และเก็บรักษาไว้เป็นเวลา 10 ปีนับแต่วันที่มีการปิดบัญชีหรือยุติความสัมพันธ์กับลูกค้า

3) การกำหนดขั้นตอนในการอนุมัติผลการประเมินและบันทึกผลการอนุมัติการประเมิน

ธุรกิจรับแลกเปลี่ยนเงินต้องกำหนดขั้นตอนในการพิจารณาและอนุมัติโดยผู้บริหารที่มีอำนาจในการกำกับดูแลการปฏิบัติงาน ในกรณีที่พบว่า บุคลากรที่เกี่ยวข้องได้ระบุผลการประเมินว่า

(1) ลูกค้ำมีผลการประเมินจากการตรวจสอบและตรวจทานความเคลื่อนไหวทางการเงิน ที่ทำให้ต้องปรับปรุงเป็นระดับความเสี่ยงสูง และ/หรือ อาจต้องรายงานธุรกรรมที่มีเหตุอันควรสงสัยต่อสำนักงาน

(2) ลูกค้ำมีผลการประเมินจากการตรวจสอบและตรวจทานความเคลื่อนไหวทางการเงิน ที่ทำให้ต้องปรับปรุงระดับความเสี่ยงจากระดับความเสี่ยงสูง ลงสู่ระดับความเสี่ยงต่ำ

(3) ลูกค้ำมีผลการประเมินจากการตรวจสอบและตรวจทานความเคลื่อนไหวทางการเงิน ที่ระบุว่าควรยุติความสัมพันธ์ทางธุรกิจเนื่องจากมีความเสี่ยงสูงอันจะกระทบต่อความเสี่ยงในการปฏิบัติงานขององค์กร (ระบุเหตุแห่งความเสี่ยง) และ/หรือ อาจต้องรายงานธุรกรรมที่มีเหตุอันควรสงสัยต่อสำนักงาน

ธุรกิจรับแลกเปลี่ยนเงินอาจกำหนดให้ผู้บริหารระดับสูงคนใดคนหนึ่ง หรือคณะทำงานที่มีผู้บริหารระดับสูงรวมอยู่ด้วยและเป็นผู้มีอำนาจลงนามอนุมัติผลการประเมิน โดยพิจารณาตามเงื่อนไขข้างต้น ก่อนที่จะดำเนินการปรับปรุงความเสี่ยงหรือยุติความสัมพันธ์ทางธุรกิจหรือรายงานธุรกรรมที่มีเหตุอันควรสงสัยต่อสำนักงาน แล้วแต่กรณี

*** การรายงานธุรกรรมที่มีเหตุอันควรสงสัยต่อสำนักงาน ให้นับ 7 วัน จากวันที่ผู้บริหารระดับสูง วิเคราะห์และอนุมัติให้รายงานธุรกรรมที่มีเหตุอันควรสงสัย²² ทั้งนี้ กระบวนการในการพิจารณาตรวจสอบธุรกรรมที่มีเหตุอันควรสงสัยทั้งหมดควรอยู่ในระยะเวลาที่เหมาะสมในแต่ละกรณี

²² แนวปฏิบัติ เรื่อง การรายงานธุรกรรม สำหรับธุรกิจต่าง ๆ ที่สำนักงาน ป.ง. เผยแพร่

หัวข้อที่ 5

การตรวจสอบเพื่อทราบข้อเท็จจริงเกี่ยวกับลูกค้าสำหรับลูกค้าความเสี่ยงสูง (Enhanced CDD) และมาตรการตอบโต้กับลูกค้าหรือผู้ได้รับผลประโยชน์ที่แท้จริง ของลูกค้าที่มาจากพื้นที่หรือประเทศที่มีความเสี่ยงสูง

5.1 ลูกค้าที่มีความเสี่ยงสูง

สำหรับประเภทของลูกค้าที่มีความเสี่ยงสูงตามกฎหมายกระทรวงการตรวจสอบเพื่อทราบข้อเท็จจริงเกี่ยวกับลูกค้า พ.ศ. 2563 ซึ่งต้องดำเนินการตรวจสอบเพื่อทราบข้อเท็จจริงเกี่ยวกับลูกค้าในระดับเข้มข้น (Enhanced CDD) ตามข้อ 12 ของกฎหมายกระทรวงดังกล่าว มี 3 ประเภท ดังนี้

1) ลูกค้าซึ่งมีข้อมูลตรงกับปัจจัยความเสี่ยงสูงเด็ดขาด ที่ต้องกำหนดให้เป็นลูกค้าที่มีความเสี่ยงสูงทันที มี 3 กรณี ได้แก่

1.1) ลูกค้าหรือผู้ได้รับผลประโยชน์ที่แท้จริงของลูกค้าเป็นบุคคลที่มีสถานภาพทางการเมืองต่างประเทศ หรือเป็นสมาชิกในครอบครัวหรือผู้ใกล้ชิดของบุคคลดังกล่าว

1.2) ลูกค้าหรือผู้ได้รับผลประโยชน์ที่แท้จริงของลูกค้ามาจากหรือมีการทำธุรกรรมเกี่ยวข้องเชื่อมโยงกับพื้นที่หรือประเทศที่มีความเสี่ยงสูงซึ่งคณะทำงานเฉพาะกิจเพื่อดำเนินมาตรการทางการเงินเกี่ยวกับการฟอกเงิน (Financial Action Task Force : FATF) เรียกร้องให้ประเทศสมาชิกดำเนินมาตรการตรวจสอบเพื่อทราบข้อเท็จจริงเกี่ยวกับลูกค้าในระดับเข้มข้นและเรียกร้องให้ดำเนินมาตรการตอบโต้

1.3) ลูกค้าหรือผู้ได้รับผลประโยชน์ที่แท้จริงของลูกค้ามาจากหรือมีการทำธุรกรรมเกี่ยวข้องเชื่อมโยงกับพื้นที่หรือประเทศที่มีความเสี่ยงสูงซึ่งคณะทำงานเฉพาะกิจเพื่อดำเนินมาตรการทางการเงินเกี่ยวกับการฟอกเงิน (Financial Action Task Force : FATF) เรียกร้องให้ประเทศสมาชิกดำเนินมาตรการตรวจสอบเพื่อทราบข้อเท็จจริงเกี่ยวกับลูกค้าในระดับเข้มข้น

2) ลูกค้าที่ได้รับการประเมินความเสี่ยงตามปัจจัยที่อาจส่งผลให้ลูกค้ามีความเสี่ยงสูง และมีผลการประเมินความเสี่ยงในระดับสูง (รายละเอียดปัจจัยเป็นไปตามข้อ 2.2.1 2) ปัจจัยที่อาจส่งผลให้ลูกค้ามีความเสี่ยงสูง (หน้า 32))

3) กรณีที่มีเหตุอันควรสงสัยว่าลูกค้ามีส่วนร่วมในการกระทำ หรือมีการทำธุรกรรม หรือมีการดำเนินการใด ๆ ที่เกี่ยวข้องหรืออาจเกี่ยวข้องกับความผิดมูลฐาน การฟอกเงิน หรือการสนับสนุนทางการเงินแก่การก่อการร้ายหรือการแพร่ขยายอาวุธที่มีอานุภาพทำลายล้างสูง

5.2 ขั้นตอนการตรวจสอบเพื่อทราบข้อเท็จจริงเกี่ยวกับลูกค้าสำหรับลูกค้าความเสี่ยงสูง (Enhanced CDD)

กระบวนการตรวจสอบเพื่อทราบข้อเท็จจริงสำหรับกลุ่มลูกค้าที่มีความเสี่ยงสูง คือ การเพิ่มระดับความเข้มข้นในขั้นตอนต่าง ๆ ตั้งแต่ขั้นตอนการระบุตัวตน ขั้นตอนการบริหารความเสี่ยง ขั้นตอนการตรวจสอบความเคลื่อนไหวทางการเงินหรือธุรกรรม จนถึงขั้นตอนการทบทวนข้อมูลของลูกค้า

ในการพิจารณานำกระบวนการตรวจสอบเพื่อทราบข้อเท็จจริงเกี่ยวกับลูกค้าที่มีความเสี่ยงสูง ซึ่งต่อไปนี้จะใช้คำว่า “การตรวจสอบเพื่อทราบข้อเท็จจริงเกี่ยวกับลูกค้าอย่างเข้มข้น” มาปรับใช้ ธุรกิจรับแลกเปลี่ยนเงินต้องกำหนดนโยบายหรือมาตรการหรือหลักเกณฑ์เกี่ยวกับการบริหารความเสี่ยงด้วยการกำหนดปัจจัยการพิจารณาความเสี่ยงที่สอดคล้องกับข้อบัญญัติตามกฎหมายว่าด้วยการตรวจสอบเพื่อทราบข้อเท็จจริงเกี่ยวกับลูกค้าและประกาศที่เกี่ยวข้อง และในการกำหนดขั้นตอนในการดำเนินกระบวนการตรวจสอบเพื่อทราบข้อเท็จจริงเกี่ยวกับลูกค้าอย่างเข้มข้น ควรพิจารณากำหนดขั้นตอนให้สอดคล้องกับแนวทางฉบับนี้ ได้แก่

1. ขั้นตอนการพิสูจน์ทราบข้อมูลและสถานะของลูกค้าที่เข้มข้น
2. ขั้นตอนการบริหารความเสี่ยงที่เข้มข้น
3. ขั้นตอนการตรวจสอบความเคลื่อนไหวทางการเงินหรือธุรกรรมที่เข้มข้น
4. ขั้นตอนการทบทวนข้อมูลที่เข้มข้น

ขั้นตอนที่ 1 ขั้นตอนการพิสูจน์ทราบข้อมูลและสถานะของลูกค้าที่เข้มข้น

ดังที่ได้กล่าวมาในเรื่อง การอนุมัติรับลูกค้า ธุรกิจรับแลกเปลี่ยนเงินต้องมีขั้นตอนในการประเมินผลเบื้องต้นว่า ลูกค้ารายที่ขอสร้างความสัมพันธ์นั้น ควรขอข้อมูลเพิ่มเติมในขั้นตอนการระบุตัวตนหรือไม่ ซึ่งในขั้นตอนนี้ เป็นการพิจารณาเบื้องต้นว่า ข้อมูลของลูกค้าที่ให้ความถูกต้องแท้จริง เช่น ที่อยู่ อาชีพ สถานที่ทำงาน ลักษณะของการประกอบธุรกิจ และวัตถุประสงค์ในการสร้างความสัมพันธ์ เป็นต้น โดยพิจารณาจากเงื่อนไขหรือปัจจัยที่ยกตัวอย่างไว้ใน หัวเรื่องดังกล่าว

กรณีที่ธุรกิจรับแลกเปลี่ยนเงิน ได้ดำเนินการประเมินผลเบื้องต้นพบว่า ควรขอข้อมูลเพิ่มเติมจากลูกค้า เนื่องจากลูกค้าอาจมีข้อมูลหรือข้อเท็จจริงที่ตรงกับเงื่อนไขการประเมินเบื้องต้น ธุรกิจรับแลกเปลี่ยนเงินต้องกำหนดแนวทางให้บุคลากรที่เกี่ยวข้อง ขอข้อมูลหรือตรวจสอบข้อมูลของลูกค้าเพิ่มเติม ไม่ว่าจะลูกค้าจะเป็นบุคคลธรรมดา นิติบุคคล บุคคลที่มีการตกลงกันทางกฎหมาย หรือผู้จัดการทรัพย์สินตามกฎหมาย

(1) ความเข้มข้นในการขอข้อมูลของลูกค้าบุคคลธรรมดา

กรณีที่ลูกค้าเป็นบุคคลธรรมดา และธุรกิจรับแลกเปลี่ยนเงินประเมินผลว่าเป็นลูกค้าที่มีความเสี่ยงสูง ควรได้รับการตรวจสอบข้อมูลเพิ่มเติม โดยการขอข้อมูลเพิ่มเติม หรือตรวจสอบข้อมูลเพิ่มเติมอื่น ๆ ที่สามารถนำมาใช้ในการประเมินความเสี่ยงด้านการฟอกเงินและการสนับสนุนทางการเงินแก่การก่อการร้ายของลูกค้า โดยอย่างน้อยได้แก่ข้อมูลหรือข้อเท็จจริง เช่น

- (1.1) แหล่งที่มาของเงินหรือทรัพย์สิน
- (1.2) แหล่งที่มาของฐานะความมั่งคั่ง หรือข้อมูล/หลักฐานแสดงฐานะทางการเงิน (รายได้)
- (1.3) วัตถุประสงค์ในการสร้างความสัมพันธ์ที่เฉพาะเจาะจงในแต่ละครั้ง (กรณีที่สงสัยว่า

ลูกค้าขอใช้บริการเพื่อวัตถุประสงค์บางอย่าง เช่น ขอแลกเปลี่ยนเงินตราต่างประเทศ เนื่องจากต้องการลงทุนเกี่ยวกับผลกำไรจากเพิ่มหรือลดค่าเงินตราต่างประเทศ เป็นต้น)

(1.4) ข้อมูลเกี่ยวกับการประกอบกิจการของลูกค้า อาชีพ ชื่อและสถานที่ตั้งของที่ทำงาน หรือลายมือชื่อของผู้ทำธุรกรรม

(2) ความเข้มข้นในการขอข้อมูลของลูกค้านิติบุคคล หรือบุคคลที่มีการตกลงกันทางกฎหมายหรือผู้จัดการทรัพย์สินตามกฎหมาย

กรณีที่ลูกค้าเป็นนิติบุคคล หรือบุคคลที่มีการตกลงกันทางกฎหมาย โดยธุรกิจรับแลกเปลี่ยนเงิน ประเมินผลว่าเป็นลูกค้าที่มีความเสี่ยงสูง ควรได้รับการตรวจสอบข้อมูลเพิ่มเติม ธุรกิจรับแลกเปลี่ยนเงิน ควรขอข้อมูลเพิ่มเติมนอกจากข้อมูลตามข้อ (1) ข้างต้นแล้ว หรือตรวจสอบข้อมูลเพิ่มเติมอื่น ๆ ที่สามารถนำมาใช้ในการประเมินความเสี่ยงด้านการฟอกเงินและการสนับสนุนทางการเงินแก่การก่อการร้ายของลูกค้า เช่น

(2.1) แหล่งที่มาของรายได้ เช่น ลักษณะของการประกอบธุรกิจ สถานที่ในการประกอบธุรกิจ

(2.2) แหล่งที่มาของฐานะความมั่งคั่ง เช่น ข้อมูล/หลักฐานแสดงฐานะทางการเงิน

(2.3) ข้อมูลเกี่ยวกับวัตถุประสงค์ในการดำเนินกิจการที่แท้จริง (กรณีพบว่า ลูกค้ามีการดำเนินกิจการหลายอย่างและมีกิจการที่ทำให้เกิดรายได้หลักและรายได้เสริม หรือลูกค้าไม่ระบุวัตถุประสงค์ที่ชัดเจนในเอกสารขอสมัครใช้บริการ)

(2.4) ข้อมูลโครงสร้างสำคัญของลูกค้า ได้แก่ ข้อมูลที่แสดงถึงโครงสร้างหลักอันทำให้กิจการของลูกค้าดำเนินอยู่ได้ เช่น โครงสร้างผู้บริหารตั้งแต่ระดับสูงจนถึงระดับปฏิบัติงาน หรือโครงสร้างผู้ถือหุ้นรายสำคัญ หรือโครงสร้างบริษัทและบริษัทในเครือ ทั้งนี้ ข้อมูลในข้อนี้จะเป็นประโยชน์ในการตรวจสอบไปถึงข้อมูลผู้ได้รับผลประโยชน์ที่แท้จริงของลูกค้า

(2.5) ข้อมูลของผู้บริหารที่มีอำนาจสูงสุด ได้แก่ ข้อมูลบุคคลธรรมดาหรือเป็นคณะบุคคลที่ปฏิบัติงานในตำแหน่งด้านงานบริหารและมีอำนาจสูงสุด อาจเป็นบุคคลที่มีตำแหน่ง ซึ่งมีอำนาจสำคัญเกี่ยวกับการดำเนินงานและการเงินของลูกค้า เช่น ข้อมูลชื่อเต็ม หมายเลขประจำตัวหรือสัญชาติ ที่ทำให้สามารถตรวจสอบกับข้อมูลรายชื่อตามที่กฎหมายกำหนด รวมถึงฐานข้อมูลรายชื่ออื่น ๆ ที่เป็นประโยชน์ในการบริหารความเสี่ยงของลูกค้า

ขั้นตอนที่ 2 การบริหารความเสี่ยงและประเมินผลความเสี่ยงสูง

เมื่อธุรกิจรับแลกเปลี่ยนเงิน ได้ดำเนินการตรวจสอบข้อมูลของลูกค้าอย่างเข้มข้นตามขั้นตอนที่ 1 ข้างต้น และนำข้อมูลดังกล่าวมาวิเคราะห์เพื่อนำไปสู่การอนุมัติหรือปฏิเสธการสร้างความสัมพันธ์ทางธุรกิจ หรือทำธุรกรรม แล้วแต่กรณี ดังนี้

(1) กรณีที่ตรวจสอบข้อมูลของลูกค้าแล้วพบว่า ไม่สามารถระบุแหล่งที่มาของเงินหรือทรัพย์สินของลูกค้าได้อย่างชัดเจน หรือการทำธุรกรรมของลูกค้าไม่สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ในการสร้างความสัมพันธ์ทางธุรกิจหรือการทำธุรกรรมเป็นครั้งคราวตามที่ลูกค้าเคยแจ้งไว้ ซึ่งธุรกิจรับแลกเปลี่ยนเงิน พิจารณาแล้วว่ามี ความเสี่ยงสูงที่ลูกค้าอาจใช้ผลิตภัณฑ์หรือบริการของธุรกิจรับแลกเปลี่ยนเงิน เป็นช่องทางในการฟอกเงินหรือ การสนับสนุนทางการเงินแก่การก่อการร้ายและการแพร่ขยายอาวุธที่มีอานุภาพทำลายล้างสูง และอาจส่งผลกระทบต่อความเสี่ยงขององค์กร ธุรกิจรับแลกเปลี่ยนเงินอาจพิจารณาปฏิเสธการสร้างความสัมพันธ์ทางธุรกิจ ไม่ทำธุรกรรม ยุติความสัมพันธ์ทางธุรกิจ หรือไม่ทำธุรกรรมเป็นครั้งคราวกับลูกค้าดังกล่าว

(2) กรณีที่ตรวจสอบข้อมูลของลูกค้าแล้วพบว่า สามารถระบุแหล่งที่มาของเงินหรือทรัพย์สินของลูกค้าได้อย่างชัดเจน หรือการทำธุรกรรมของลูกค้าสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ในการสร้างความสัมพันธ์ทางธุรกิจหรือการทำธุรกรรมเป็นครั้งคราวตามที่ลูกค้าเคยแจ้งไว้ ธุรกิจรับแลกเปลี่ยนเงินอาจพิจารณาอนุมัติ การสร้างความสัมพันธ์ทางธุรกิจ หรือทำธุรกรรมเป็นครั้งคราวกับลูกค้าดังกล่าว

กรณีพบว่า ลูกคามีข้อมูลตรงกับปัจจัยความเสี่ยงสูง ซึ่งสงสัยได้ว่าอาจเกี่ยวข้องกับการกระทำ ความผิดมูลฐานหรือการฟอกเงินหรือการสนับสนุนทางการเงินแก่การก่อการร้ายและการแพร่ขยายอาวุธ ที่มีอานุภาพทำลายล้างสูง ให้ธุรกิจรับแลกเปลี่ยนเงิน รายงานเป็นธุรกรรมที่มีเหตุอันควรสงสัยต่อสำนักงาน ตามกฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน

ขั้นตอนที่ 3 การได้รับอนุมัติจากผู้บริหารระดับสูงที่มีอำนาจในขั้นตอนสำคัญ

เนื่องจาก ขั้นตอนการระบุตัวตนและขั้นตอนการบริหารความเสี่ยงในครั้งแรก มักจะกระทำ ควบคู่หรือในระยะเวลาที่ใกล้เคียงกัน และต้องดำเนินการให้เรียบร้อยก่อนอนุมัติรับลูกค้า และ/หรือรับทำ ธุรกรรมครั้งแรกธุรกิจรับแลกเปลี่ยนเงิน ต้องกำหนดหลักการพิเศษสำหรับการรับลูกค้าที่มีความเสี่ยงสูง คือ

(1) กำหนดให้ผู้บริหารระดับสูงที่มีอำนาจ เป็นผู้อนุมัติการสร้างความสัมพันธ์ทางธุรกิจหรือ การทำธุรกรรมเป็นครั้งคราวกับลูกค้าดังกล่าว ทั้งนี้ ผู้บริหารผู้มีอำนาจเปรียบเสมือนตัวแทนของคณะผู้บริหาร องค์กรที่ควรใช้อำนาจในการใช้ดุลยพินิจรับหรือไม่รับลูกค้าที่มีความเสี่ยงระดับสูง ในขั้นตอนสุดท้าย ซึ่งก่อน จะอนุมัติรับลูกค้าหรือไม่นั้น ผู้บริหารดังกล่าวควรได้รับข้อมูลที่เพียงพอเกี่ยวกับลูกค้า นั้น ๆ

(2) กำหนดให้ผู้บริหารระดับสูงที่มีอำนาจ เป็นผู้ตัดสินใจขั้นตอนสุดท้ายในการปฏิเสธการสร้าง ความสัมพันธ์ ยุติความสัมพันธ์ ระงับการดำเนินการทางทรัพย์สิน แจ้งเรื่องการระงับการดำเนินการฯ ต่อสำนักงาน รวมถึงพิจารณาให้รายงานเป็นธุรกรรมที่มีเหตุอันควรสงสัยในกรณีที่ใช้ปฏิเสธหรือยุติความสัมพันธ์ทางธุรกิจ กับลูกค้าด้วย

(3) กำหนดให้ผู้บริหารระดับสูงที่มีอำนาจ เป็นผู้รับทราบและอนุมัติ กรณีที่มีการเปลี่ยนแปลง ระดับความเสี่ยงของลูกค้าที่มีความเสี่ยงสูง ในขั้นตอนการตรวจสอบและทบทวนความเคลื่อนไหวทางการเงิน การทำธุรกรรม หรือการดำเนินความสัมพันธ์ หรือข้อมูลการระบุตัวตน หรือขั้นตอนในการรับทำธุรกรรม ที่มีขนาดใหญ่ หรือธุรกรรมที่สงสัยว่าอาจเกี่ยวข้องกับการฟอกเงินและการสนับสนุนทางการเงินแก่การก่อการร้าย และการแพร่ขยายอาวุธที่มีอานุภาพทำลายล้างสูง หรือการกระทำ ความผิดมูลฐาน

ขั้นตอนที่ 4 แนวทางในการตรวจสอบความเคลื่อนไหวทางการเงิน การทำธุรกรรมหรือการดำเนิน ความสัมพันธ์ที่เข้มข้น

การดำเนินการในข้อนี้ ให้พิจารณาใช้กับลูกค้ากลุ่มที่ได้รับการประเมินความเสี่ยงในระดับสูง (กรณีที่ธุรกิจรับแลกเปลี่ยนเงิน กำหนดระดับความเสี่ยงสูงออกเป็นหลายระดับ ต้องพิจารณาปรับความเข้มข้น ให้สอดคล้องกับกลุ่มลูกค้าความเสี่ยงสูงแต่ละระดับ)

ในการกำหนดมาตรการสำหรับขั้นตอนการตรวจสอบความเคลื่อนไหวทางการเงิน การทำ ธุรกรรมหรือการดำเนินความสัมพันธ์อย่างเข้มข้น ธุรกิจรับแลกเปลี่ยนเงินต้องกำหนดวิธีการหรือลักษณะ การตรวจสอบที่ชัดเจนและมีความเข้มข้นกว่ามาตรการตรวจสอบฯ สำหรับลูกค้าที่มีความเสี่ยงต่ำกว่า โดยต้อง คำนึงถึงรูปแบบหรือลักษณะของความสัมพันธ์ทางธุรกิจของลูกค้ากับธุรกิจรับแลกเปลี่ยนเงินด้วย

การตรวจสอบความเคลื่อนไหวทางการเงิน การทำธุรกรรม หรือการดำเนินความสัมพันธ์ ที่เข้มข้น อย่างน้อยควรพิจารณาถึงแนวทาง ดังต่อไปนี้ (ทั้งนี้อาจพิจารณาดำเนินการทุกข้อหรือ เลือกลงเฉพาะข้อที่เหมาะสมกับรูปแบบความสัมพันธ์ทางธุรกิจที่สามารถดำเนินการได้จริง)

(1) การกำหนดระบบหรือขั้นตอนในการกลั่นกรอง ตรวจสอบและตรวจทานข้อมูลที่เข้มข้นกว่า ลูกค้ำกลุ่มอื่น

(2) การกำหนดระยะเวลาในการทบทวนข้อมูล และการติดตามความสัมพันธ์ทางธุรกิจและความเคลื่อนไหวในการทำธุรกรรมที่สั้นหรือถี่กว่าลูกค้ำกลุ่มอื่น

(3) การกำหนดระบบการอนุมัติรายงานการสรุปผลวิเคราะห์ ข้อเท็จจริง หรือการประเมินผลข้อมูลที่เข้มข้นหรือซับซ้อนกว่าลูกค้ำกลุ่มอื่น และกำหนดให้ผู้บริหารระดับสูงที่มีอำนาจ เป็นผู้อนุมัติผลลัพธ์สำหรับลูกค้ำกลุ่มนี้

(4) การตรวจสอบและทบทวนข้อมูลการระบุตัวตนของลูกค้ำและผู้ได้รับผลประโยชน์ที่แท้จริงที่เข้มข้นกว่าลูกค้ำกลุ่มอื่น โดยอาจตรวจสอบข้อมูลเพิ่มเติม ตามลักษณะของความเสี่ยงสูงที่พบ

โดยธุรกิจรับแลกเปลี่ยนเงินสามารถกำหนดแนวทางในการตรวจสอบเพื่อทราบข้อเท็จจริงเกี่ยวกับลูกค้ำที่มีความเสี่ยงสูงที่เข้มข้นเพิ่มเติมจากแนวทางที่กำหนดนี้ก็ได้ แต่ยังคงต้องคำนึงถึงการรักษาความลับหรือการพยายามดำเนินการมิให้ลูกค้ำล่วงรู้ถึงการตรวจสอบของธุรกิจรับแลกเปลี่ยนเงิน

5.3 มาตรการตอบโต้ (Countermeasures)

ในกรณีที่ลูกค้ำหรือผู้ได้รับผลประโยชน์ที่แท้จริงของลูกค้ำมาจากพื้นที่หรือประเทศที่มีความเสี่ยงสูงตามที่เลขาธิการประกาศกำหนด หรือมีการทำธุรกรรมที่เกี่ยวข้องหรือเชื่อมโยงกับประเทศดังกล่าว ให้ธุรกิจรับแลกเปลี่ยนเงิน ตรวจสอบเพื่อทราบข้อเท็จจริงเกี่ยวกับลูกค้ำในระดับเข้มข้น โดยเลขาธิการอาจกำหนดให้ธุรกิจรับแลกเปลี่ยนเงินดำเนินการตามมาตรการตอบโต้กับลูกค้ำ ตามที่กำหนดในกฎกระทรวงฯ ข้อ 14 ประกอบกับประกาศสำนักงานป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน เรื่อง พื้นที่หรือประเทศที่มีความเสี่ยงสูงที่ต้องดำเนินการตรวจสอบเพื่อทราบข้อเท็จจริงเกี่ยวกับลูกค้ำในระดับเข้มข้นและใช้มาตรการตอบโต้ได้ดังต่อไปนี้

(1) จำกัดการสร้างความสัมพันธ์ทางธุรกิจหรือการทำธุรกรรม เช่น จำกัดวงเงินการทำธุรกรรม เป็นต้น

(2) ทบทวนการสร้างความสัมพันธ์ทางธุรกิจ เช่น อาจพิจารณายุติการให้บริการผลิตภัณฑ์ที่มีความเสี่ยงสูง เป็นต้น

(3) ปฏิเสธไม่ให้ออกสาขาสหกรณ์หรือบริษัทในเครือ หรือสำนักงานตัวแทนของสถาบันการเงินจากประเทศที่มีความเสี่ยงสูง

นอกจากนี้ ธุรกิจรับแลกเปลี่ยนเงินต้องมีมาตรการในด้านควบคุมภายในเกี่ยวกับประเทศที่ต้องมีมาตรการตอบโต้ โดยเป็นส่วนหนึ่งของมาตรการตรวจสอบเพื่อทราบข้อเท็จจริงเกี่ยวกับลูกค้ำในระดับที่เข้มข้นสูงสุด (Enhanced Customer Due Diligence) สำหรับการสร้างความสัมพันธ์ของธุรกิจรับแลกเปลี่ยนเงิน

(1) ห้ามมิให้ออกสาขาสหกรณ์หรือบริษัทในเครือในประเทศที่มีความเสี่ยงสูง

(2) ห้ามมิให้พึ่งพาบุคคลที่สามที่เป็นสถาบันการเงินหรือผู้ประกอบการอาชีพตามมาตรา 16 ซึ่งอยู่ในประเทศที่มีความเสี่ยงสูงให้ตรวจสอบเพื่อทราบข้อเท็จจริงเกี่ยวกับลูกค้ำ

(3) กำหนดให้มีการทบทวน แก้วใจ หรือกรณีหากจำเป็นให้ยกเลิกความสัมพันธ์ในลักษณะสถาบันการเงินตัวแทนกับสถาบันการเงินในประเทศที่มีความเสี่ยงสูง

(4) กำหนดให้มีการตรวจสอบภายในในระดับเข้มข้นสำหรับสาขาหรือบริษัทในเครือของสถาบันการเงิน หรือผู้ประกอบการอาชีพตามมาตรา 16 ที่ตั้งอยู่ในประเทศที่มีความเสี่ยงสูง

ทั้งนี้ กรณีหากมีการเปลี่ยนแปลงรายชื่อประเทศที่มีความเสี่ยงสูง หรือพื้นที่หรือประเทศที่ คณะทำงานเฉพาะกิจเพื่อดำเนินมาตรการทางการเงินเกี่ยวกับการฟอกเงิน (FATF) เรียกร้องให้ประเทศสมาชิก ดำเนินมาตรการตรวจสอบเพื่อทราบข้อเท็จจริงเกี่ยวกับลูกค้าในระดับเข้มข้นและใช้มาตรการตอบโต้กับ ประเทศที่มีความเสี่ยงสูงตามเอกสารเผยแพร่ของ FATF เพื่อป้องกันระบบการเงินระหว่างประเทศจากความเสี ยงด้านการฟอกเงินและการสนับสนุนทางการเงินแก่การก่อการร้ายและการแพร่ขยายอาวุธที่มีอานุภาพ ทำลายล้างสูงที่อาจเกิดจากพื้นที่หรือประเทศดังกล่าว เลขานุการจะออกประกาศเพื่อเปลี่ยนแปลงรายชื่อ ประเทศหรือมาตรการตอบโต้ที่ต้องดำเนินการต่อพื้นที่หรือประเทศดังกล่าวต่อไป

หัวข้อที่ 6

การพึ่งพาบุคคลที่สาม การควบคุมภายในและนโยบายสำหรับสาขาและบริษัทในเครือ

6.1 การพึ่งพาบุคคลที่สาม

“พึ่งพาบุคคลที่สาม” หมายความว่า การที่สถาบันการเงินหรือผู้ประกอบการอาชีพตามมาตรา 16 พึ่งพาสถาบันการเงินหรือผู้ประกอบการอาชีพตามมาตรา 16 ซึ่งเป็นบุคคลที่สาม ให้ตรวจสอบเพื่อทราบข้อเท็จจริงเกี่ยวกับลูกค้า ทั้งนี้ ไม่หมายความรวมถึงการจัดจ้างบุคคลภายนอกหรือการจัดตั้งความสัมพันธ์ในลักษณะตัวแทน ดังนั้น เพื่อความมั่นใจว่าการพึ่งพาดังกล่าว จะไม่ก่อให้เกิดความเสี่ยงในด้านการไม่ปฏิบัติตามกฎหมายของผู้มีหน้าที่รายงานธุรกรรม ต้องพิจารณาพึ่งพาบุคคลที่สามที่มีสถานภาพเป็นผู้มีหน้าที่รายงานที่ต้องปฏิบัติตามกฎกระทรวง เรื่อง การตรวจสอบเพื่อทราบข้อเท็จจริงเกี่ยวกับลูกค้า ซึ่งมีระบบปฏิบัติงานตามกฎหมายดังกล่าวอย่างมีประสิทธิภาพ

เมื่อธุรกิจรับแลกเปลี่ยนเงินประกอบกิจการให้บริการแก่ลูกค้า โดยอาศัยข้อตกลงทางธุรกิจกับสถาบันการเงินอื่นในการขายผลิตภัณฑ์หรือควมรวมการให้บริการของทั้งสองฝ่ายแก่ลูกค้า เพื่อประโยชน์ของธุรกิจรับแลกเปลี่ยนเงิน สถาบันการเงินที่ตกลงร่วม และตัวลูกค้า อาจทำให้ต้องมีการพึ่งพาหรือเกิดการระแ่กฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งในการปฏิบัติตามกระบวนการตรวจสอบเพื่อทราบข้อเท็จจริงเกี่ยวกับลูกค้า ในขั้นตอนที่เกี่ยวข้องกับการพบหน้าหรือขอข้อมูลจากลูกค้า ดังนั้น กรณีที่มีการตกลงร่วมกันให้บริการแก่ลูกค้ารายเดียวกัน สถาบันการเงินที่ตกลงร่วมอาจรับหน้าที่เป็นผู้ดำเนินการหลักในการให้บริการลูกค้าและรับลูกค้า ทำให้ผู้มีหน้าที่รายงานต้องพึ่งพาสถาบันการเงินนั้น ในขั้นตอนการตรวจสอบข้อมูลของลูกค้าเมื่อเริ่มสร้างความสัมพันธ์ทางธุรกิจ

หลักการสำคัญในการพึ่งพาบุคคลที่สาม มีดังต่อไปนี้

(1) พึ่งพาได้เฉพาะในกระบวนการจัดให้ลูกค้าแสดงตน การระบุและพิสูจน์ทราบตัวตนลูกค้า รวมทั้ง การประเมินผลเบื้องต้นในการขอข้อมูลเพิ่มเติมเพื่อระบุตัวตนและพิสูจน์ทราบตัวตนของลูกค้า ข้อมูลการระบุผู้ได้รับผลประโยชน์ที่แท้จริงและข้อมูลในการพิสูจน์ทราบผู้ได้รับผลประโยชน์ที่แท้จริงอย่างเหมาะสม วัตถุประสงค์ในการสร้างความสัมพันธ์หรือในการทำธุรกรรม และการตรวจสอบการมอบอำนาจให้สร้างความสัมพันธ์หรือทำธุรกรรมเป็นครั้งคราวจนถึงขั้นตอนการตรวจสอบข้อมูลรายชื่อตามที่กฎหมายกำหนด โดยการพึ่งพาอาจอยู่บนเงื่อนไขการปฏิบัติการของบุคคลที่สาม กล่าวคือ ธุรกิจรับแลกเปลี่ยนเงินอาจไม่มีอำนาจในการกำหนดระบบปฏิบัติการในการจัดให้ลูกค้าแสดงตน ระบุตัวตน หรือดำเนินการตรวจสอบกับรายชื่อบุคคลที่ถูกกำหนด เนื่องจากเป็นการพึ่งพาที่ผู้มีหน้าที่รายงานต้องอาศัยบุคคลที่สาม ในการช่วยดำเนินการตามขั้นตอนดังกล่าว ตามระบบปฏิบัติการที่บุคคลที่สามถือปฏิบัติหรือมีนโยบายกำหนดไว้อยู่แล้ว (ซึ่งต่างจากการจ้างตัวแทนหรือผู้ให้บริการภายนอกมาดำเนินการให้ ซึ่งกรณีนี้ธุรกิจรับแลกเปลี่ยนเงินมีอำนาจในการกำหนดกรอบข้อตกลงให้ปฏิบัติตามเงื่อนไขของตนได้) ดังนั้นผู้มีหน้าที่รายงานต้องมั่นใจได้ว่า บุคคลที่สามที่ได้ทำการพึ่งพานั้น มีระบบปฏิบัติการในการดำเนินการข้างต้น รวมถึงมีประสิทธิภาพในการปฏิบัติตามกระบวนการตรวจสอบเพื่อทราบข้อเท็จจริงเกี่ยวกับลูกค้าตามกฎหมายและต้องได้รับการกำกับและตรวจสอบจากสำนักงาน ป.ป.ง. หรือหน่วยกำกับ หรือจากหน่วยงานที่มีอำนาจอย่างเหมาะสม

(2) ธุรกิจรับแลกเปลี่ยนเงินต้องมีข้อกำหนดให้บุคคลที่สามส่งข้อมูลที่จำเป็นเกี่ยวกับการระบุตัวตนและพิสูจน์ทราบตัวตนของลูกค้า ข้อมูลการระบุผู้ได้รับผลประโยชน์ที่แท้จริงและข้อมูลในการพิสูจน์ทราบผู้ได้รับผลประโยชน์ที่แท้จริงอย่างเหมาะสม วัตถุประสงค์ในการสร้างความสัมพันธ์หรือในการทำธุรกรรม ข้อมูลการมอบอำนาจให้สร้างความสัมพันธ์หรือทำธุรกรรมเป็นครั้งคราวจนถึงขั้นตอนการตรวจสอบข้อมูลรายชื่อบุคคลที่ถูกกำหนดโดยทันที และต้องมีข้อกำหนดเกี่ยวกับการจัดส่งเอกสาร หลักฐานของข้อมูลข้างต้น หรือข้อมูลอื่นของลูกค้าในทันทีเมื่อมีการร้องขอ

(3) การพึ่งพาในการเก็บรักษาข้อมูล ธุรกิจรับแลกเปลี่ยนเงินสามารถพึ่งพาให้บุคคลที่สามเก็บรักษาข้อมูลลูกค้าที่ได้ในขั้นตอนการดำเนินการตามข้อ (1) เพื่อตนได้ หากบุคคลที่สามยินยอม ทั้งนี้ความรับผิดชอบในการเก็บรักษาข้อมูลยังคงตกอยู่กับธุรกิจรับแลกเปลี่ยนเงิน ดังนั้น ในการพึ่งพาบุคคลที่สาม ควรมีข้อตกลงที่มั่นใจได้ว่า บุคคลที่สามจะดำเนินการเก็บรักษาข้อมูลที่ได้ดำเนินการตามข้อ (1) และสามารถส่งข้อมูลดังกล่าวให้แก่ผู้มีหน้าที่รายงานได้เมื่อร้องขอ ตาม (2) หรือให้สำเนาข้อมูลดังกล่าวส่งให้ธุรกิจรับแลกเปลี่ยนเงิน (ถ้าบุคคลที่สามยินยอม)

(4) บุคคลที่สามที่ตั้งและดำเนินการอยู่ในต่างประเทศ ให้ธุรกิจรับแลกเปลี่ยนเงิน นำระดับความเสี่ยงของประเทศนั้น มาประกอบการพิจารณาความน่าเชื่อถือของบุคคลที่สามดังกล่าวด้วย

(5) ธุรกิจรับแลกเปลี่ยนเงินต้องตระหนักเสมอว่า ตนยังคงมีหน้าที่และความรับผิดชอบในกรณีที่เกิดกระบวนการในข้อ (1) เกิดความบกพร่อง แม้ว่าความบกพร่องนั้นจะเกิดจากระบบการปฏิบัติการของบุคคลที่สามก็ตาม เนื่องจาก ธุรกิจรับแลกเปลี่ยนเงินยังคงมีหน้าที่และความรับผิดชอบในการดำเนินการตามกฎหมายในข้อ (1) กับลูกค้าอยู่เสมอ ดังนั้น ธุรกิจรับแลกเปลี่ยนเงินควรขอข้อมูลหรือตรวจสอบให้มั่นใจได้ว่า การพึ่งพาบุคคลที่สามรายหนึ่งรายใดนั้นจะไม่ทำให้ตนเกิดความเสี่ยงในการรับผิดชอบต่อการไม่ปฏิบัติตามกฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินและกฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการสนับสนุนทางการเงินแก่การก่อการร้ายและการแพร่ขยายอาวุธที่มีอานุภาพทำลายล้างสูง (ทั้งนี้ หากพบว่า มีระบบปฏิบัติการที่บกพร่องต่อหน้าที่ตามกฎหมายในการดำเนินการตามข้อ (1) นอกจากผู้มีหน้าที่รายงานจะต้องรับผิดชอบในส่วนของการดำเนินการต่อลูกค้าตนแล้ว บุคคลที่สามก็ย่อมต้องรับผิดชอบในความผิดเดียวกันด้วย เพราะด้วยข้อตกลงที่ร่วมให้บริการแก่ลูกค้า บุคคลที่สามก็ยังคงมีความรับผิดชอบกรณีเกิดความบกพร่องในการปฏิบัติหน้าที่ในข้อ (1) เช่นกัน)

6.2 นโยบายและมาตรการควบคุมภายใน

ธุรกิจรับแลกเปลี่ยนเงิน ต้องกำหนดและดำเนินนโยบายและระเบียบวิธีการเกี่ยวกับการควบคุมภายในให้เหมาะสมกับความเสี่ยงภายในองค์กรและขนาดธุรกิจของสถาบันการเงินและผู้ประกอบอาชีพตามมาตรา 16 ตามที่กำหนดไว้ในกฎกระทรวงการตรวจสอบเพื่อทราบข้อเท็จจริงเกี่ยวกับลูกค้า พ.ศ. 2563 ข้อ 49 และประกาศสำนักงานป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน เรื่อง การกำหนดและดำเนินการตามนโยบายและระเบียบวิธีการเกี่ยวกับการควบคุมภายในของสถาบันการเงินและผู้ประกอบอาชีพตามมาตรา 16 โดยมีรายละเอียดของนโยบายและระเบียบวิธีการเกี่ยวกับการควบคุมภายในดังต่อไปนี้

(1) การกำหนดโครงสร้างในการกำกับดูแลโดยให้มีส่วนงานหรือพนักงานผู้รับผิดชอบที่ทำหน้าที่ในการกำกับดูแลการปฏิบัติงานให้เป็นไปตามกฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินและกฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการสนับสนุนทางการเงินแก่การก่อการร้ายและการแพร่ขยายอาวุธที่มีอานุภาพทำลายล้างสูง และมีพนักงานระดับผู้บริหารเป็นผู้รับผิดชอบในการกำกับดูแลการปฏิบัติงานนั้น ทั้งนี้ ธุรกิจรับแลกเปลี่ยนเงิน ควรจัดสรรทรัพยากรอย่างเหมาะสมเพื่อดำเนินการกำกับดูแลการปฏิบัติงานให้เป็นไปตามกฎหมายดังกล่าว

(2) การคัดเลือกพนักงานก่อนการว่าจ้างให้ปฏิบัติงานด้านการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินและการป้องกันและปราบปรามการสนับสนุนทางการเงินแก่การก่อการร้ายและการแพร่ขยายอาวุธที่มีอานุภาพทำลายล้างสูง ให้มีขั้นตอนและวิธีการที่มีมาตรฐานในระดับสูงในการคัดเลือกบุคคล เช่น การตรวจสอบประวัติอาชญากรรม การตรวจสอบรายชื่อบุคคลที่ถูกกำหนด เป็นต้น

(3) จัดให้มีการอบรมพนักงานที่เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติงานด้านการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินและการป้องกันและปราบปรามการสนับสนุนทางการเงินแก่การก่อการร้ายและการแพร่ขยายอาวุธที่มีอานุภาพทำลายล้างสูง ให้มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินและการป้องกันและปราบปรามการสนับสนุนทางการเงินแก่การก่อการร้ายและการแพร่ขยายอาวุธที่มีอานุภาพทำลายล้างสูง ตั้งแต่ก่อนเริ่มปฏิบัติงานและอบรมอย่างต่อเนื่องตลอดระยะเวลาที่ปฏิบัติงานนั้น เพื่อให้ปฏิบัติหน้าที่ตามกฎหมายได้อย่างถูกต้อง (พนักงานในความหมายของข้อนี้หมายถึงพนักงานที่ได้รับการบรรจุโดยผ่านขั้นตอนของการทดลองงานเรียบร้อยแล้ว)

(4) กำหนดให้มีส่วนงานหรือพนักงานผู้รับผิดชอบในการตรวจสอบภายในที่เป็นอิสระจากการปฏิบัติงานด้านการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน และการป้องกันและปราบปรามการสนับสนุนทางการเงินแก่การก่อการร้ายและการแพร่ขยายอาวุธที่มีอานุภาพทำลายล้างสูงภายในองค์กร เพื่อตรวจสอบการดำเนินงานและการปฏิบัติตามกฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินและกฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการสนับสนุนทางการเงินแก่การก่อการร้ายและการแพร่ขยายอาวุธที่มีอานุภาพทำลายล้างสูง โดยส่วนงานหรือพนักงานผู้รับผิดชอบนั้นอาจเป็นบุคลากรภายในหรือภายนอกองค์กรก็ได้ และจัดให้มีรายงานผลการตรวจสอบภายในนั้นต่อพนักงานระดับผู้บริหารที่มีหน้าที่ในการพิจารณาตัดสินใจในการดำเนินธุรกิจرابด้วย

การกำหนดนโยบายและระเบียบวิธีการเกี่ยวกับการควบคุมภายในข้างต้นนั้น ธุรกิจรับแลกเปลี่ยนเงินต้องมีกระบวนการในการทบทวนและปรับปรุงนโยบายและระเบียบวิธีการควบคุมภายในที่เหมาะสมกับความเสี่ยงภายในองค์กรและขนาดธุรกิจ อย่างสม่ำเสมอให้สอดคล้องกับความเสี่ยงซึ่งได้จากผลประเมินความเสี่ยงภายในองค์กร

6.3 นโยบายและมาตรการสำหรับสาขาและบริษัทในเครือ

ตามกฎกระทรวงการตรวจสอบเพื่อทราบข้อเท็จจริงเกี่ยวกับลูกค้า พ.ศ. 2563 ได้ให้นิยามเกี่ยวกับ “บริษัทในเครือ” และ “กลุ่มธุรกิจเดียวกัน” ไว้ดังต่อไปนี้

บริษัทในเครือ หมายถึง บริษัทที่จดทะเบียนในประเทศหรือต่างประเทศ ซึ่งสถาบันการเงินหรือผู้ประกอบอาชีพตามมาตรา 16 ถือหุ้นที่มีสิทธิออกเสียงเกินกว่าร้อยละห้าสิบของจำนวนสิทธิออกเสียงทั้งหมดของบริษัทนั้นไม่ว่าโดยตรงหรือโดยอ้อม

กลุ่มธุรกิจเดียวกัน หมายถึง กลุ่มสถาบันการเงินหรือผู้ประกอบอาชีพตามมาตรา 16 และสาขาหรือบริษัทในเครือที่ตั้งอยู่ในประเทศหรือต่างประเทศ ซึ่งประกอบธุรกิจทางการเงิน ธุรกิจที่เป็นการสนับสนุนธุรกิจทางการเงิน หรือธุรกิจอื่นตามมาตรา 16 และอยู่ภายใต้นโยบายและระเบียบวิธีการด้านการฟอกเงินและการสนับสนุนทางการเงินแก่การก่อการร้ายและการแพร่ขยายอาวุธที่มีอานุภาพทำลายล้างสูงของกลุ่มธุรกิจ ทั้งนี้ ขอบเขตของกลุ่มธุรกิจดังกล่าวต้องเป็นไปตามประกาศสำนักงานป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน เรื่อง ขอบเขตการประกอบธุรกิจของสถาบันการเงินหรือผู้ประกอบอาชีพตามมาตรา 16 และสาขาหรือบริษัทในเครือที่อยู่ในกลุ่มธุรกิจเดียวกัน

สำนักงานสาขา หมายถึง สำนักงานสาขาที่ตั้งอยู่ในต่างประเทศของธุรกิจรับแลกเปลี่ยนเงิน (ไม่รวมสาขาภายในประเทศ เนื่องจากถือเป็นส่วนหนึ่งภายในองค์กรสถาบันการเงินและผู้ประกอบอาชีพตามมาตรา 16 ซึ่งจะต้องปฏิบัติตามกฎหมายและระเบียบวิธีการของสำนักงานใหญ่อย่างเคร่งครัด)

ธุรกิจรับแลกเปลี่ยนเงินมีหน้าที่ต้องกำกับดูแลให้สำนักงานสาขาและบริษัทในเครือ ซึ่งไม่ว่าจะตั้งอยู่ในต่างประเทศหรือในประเทศไทย ปฏิบัติตามกฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน และกฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการสนับสนุนทางการเงินแก่การก่อการร้ายและการแพร่ขยายอาวุธที่มีอานุภาพทำลายล้างสูงอย่างเคร่งครัดเช่นเดียวกับผู้มีหน้าที่รายงานซึ่งเป็นสำนักงานใหญ่หรือบริษัทแม่ อย่างไรก็ดี เพื่อมิให้เกิดความสับสนในการกำหนดนโยบายหรือแนวทางปฏิบัติตามกฎหมายของประเทศไทยและประเทศ ที่สำนักงานสาขาหรือบริษัทในเครือตั้งอยู่ด้วยนั้น จึงขอให้ธุรกิจรับแลกเปลี่ยนเงินพิจารณากำหนดแนวทางดังต่อไปนี้ ในการกำกับดูแลสำนักงานสาขาและบริษัทในเครือ

ขอบเขตของการประกอบธุรกิจหรือบริษัทในเครือฯ ที่อยู่ในกลุ่มธุรกิจเดียวกันตามประกาศสำนักงานป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน เรื่อง ขอบเขตการประกอบธุรกิจของสถาบันการเงินหรือผู้ประกอบอาชีพตามมาตรา 16 และสาขาหรือบริษัทในเครือที่อยู่ในกลุ่มธุรกิจเดียวกัน ประกอบด้วย

(1) ธุรกิจทางการเงิน ได้แก่

(ก) ธุรกิจธุรกิจรับแลกเปลี่ยนเงินพาณิชย์ ธุรกิจเงินทุนและธุรกิจเครดิตฟองซิเอร์ตามกฎหมายว่าด้วยธุรกิจสถาบันการเงิน

(ข) ธุรกิจหลักทรัพย์ตามกฎหมายว่าด้วยหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์

(ค) ธุรกิจสินทรัพย์ดิจิทัลตามกฎหมายว่าด้วยการประกอบธุรกิจสินทรัพย์ดิจิทัล

(ง) ธุรกิจประกันชีวิตตามกฎหมายว่าด้วยประกันชีวิต

(จ) ธุรกิจประกันวินาศภัยตามกฎหมายว่าด้วยประกันวินาศภัย

(ฉ) ธุรกิจสหกรณ์ตามกฎหมายว่าด้วยสหกรณ์ เฉพาะสหกรณ์ที่มีทุนดำเนินการซึ่งมีมูลค่าหุ้นรวมตั้งแต่สองล้านบาทขึ้นไปและมีวัตถุประสงค์ดำเนินการเกี่ยวกับการรับฝากเงิน ใ้กู้ ให้สินเชื่อ รับจ้างหรือรับจ่านำทรัพย์สิน หรือจัดให้ได้มาซึ่งเงินหรือทรัพย์สินต่าง ๆ โดยวิธีใด ๆ

(ช) ธุรกิจการแปลงสินทรัพย์เป็นหลักทรัพย์ตามกฎหมายว่าด้วยนิติบุคคลเฉพาะกิจเพื่อการแปลงสินทรัพย์เป็นหลักทรัพย์

(ซ) ธุรกิจเกี่ยวกับปัจจัยชำระเงินต่างประเทศตามกฎหมายว่าด้วยการควบคุมการแลกเปลี่ยนเงิน
 (ฌ) ธุรกิจบริหารสินทรัพย์ตามกฎหมายว่าด้วยบริษัทบริหารสินทรัพย์
 (ญ) ธุรกิจสัญญาซื้อขายล่วงหน้าตามกฎหมายว่าด้วยสัญญาซื้อขายล่วงหน้า
 (ฎ) ธุรกิจเกี่ยวกับการดำเนินการ การให้คำแนะนำ หรือการเป็นที่ปรึกษาในการทำธุรกรรม
 ที่เกี่ยวกับการลงทุนหรือการเคลื่อนย้ายเงินทุนตามกฎหมายว่าด้วยหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ ที่ไม่ใช่
 สถาบันการเงินตามมาตรา 13

(ฏ) ธุรกิจการให้เช่าออร์ถยนต์

(ฐ) ธุรกิจสินเชื่อส่วนบุคคลภายใต้การกำกับสำหรับผู้ประกอบธุรกิจที่ไม่ใช่สถาบันการเงิน
 ตามประกาศกระทรวงการคลังเกี่ยวกับการประกอบธุรกิจสินเชื่อส่วนบุคคลภายใต้การกำกับ หรือตามกฎหมาย
 ว่าด้วยธุรกิจสถาบันการเงิน

(ฑ) ธุรกิจเกี่ยวกับบัตรเครดิตที่มีใช้สถาบันการเงินตามประกาศกระทรวงการคลังเกี่ยวกับ
 การประกอบธุรกิจบัตรเครดิต หรือตามกฎหมายว่าด้วยธุรกิจสถาบันการเงิน

(ณ) ธุรกิจเกี่ยวกับบริการการชำระเงินภายใต้การกำกับตามกฎหมายว่าด้วยระบบการชำระเงิน

(ด) ธุรกิจเกี่ยวกับระบบการชำระเงินภายใต้การกำกับตามกฎหมายว่าด้วยระบบการชำระเงิน

(2) ธุรกิจอื่น ได้แก่

(ก) ธุรกิจค้าอัญมณีเพชรพลอย ทองคำ หรือเครื่องประดับที่ประดับด้วยอัญมณี เพชรพลอย
 หรือทองคำ

(ข) ธุรกิจค้ารถยนต์

(ค) ธุรกิจนายหน้าหรือตัวแทนซื้อขายอสังหาริมทรัพย์

(ง) ธุรกิจค้าของเก่าตามกฎหมายว่าด้วยการควบคุมการขายทอดตลาดและค้าของเก่า

การกำกับดูแลและกำหนดนโยบายสำหรับสำนักงานสาขาหรือบริษัทในเครือ

(1) กำหนดนโยบายในการพิจารณาตั้งสำนักงานสาขาหรือบริษัทในเครือ ธุรกิจรับแลกเปลี่ยนเงิน
 จะต้องพิจารณาปัจจัยความเสี่ยงด้านด้านภูมิศาสตร์ โดยการตั้งสำนักงานสาขาหรือบริษัทในเครือ
 ในต่างประเทศ ธุรกิจรับแลกเปลี่ยนเงินต้องไม่ตั้งสาขาหรือบริษัทในเครือในพื้นที่หรือสำนักงานตัวแทน
 ในประเทศที่มีความเสี่ยงสูงตามประกาศสำนักงานป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน เรื่อง พื้นที่หรือประเทศ
 ที่มีความเสี่ยงสูงที่ต้องดำเนินการตรวจสอบเพื่อทราบข้อเท็จจริงเกี่ยวกับลูกค้าในระดับเข้มข้นและใช้มาตรการ
 ตอบโต้ ซึ่งปัจจุบันตามประกาศฉบับดังกล่าวได้กำหนดให้ประเทศสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนเกาหลี
 และสาธารณรัฐอิสลามอิหร่าน เป็นประเทศที่มีความเสี่ยงสูง อนึ่ง ในกรณีที่ธุรกิจรับแลกเปลี่ยนเงินจัดตั้งสาขา
 หรือบริษัทในเครือในพื้นที่หรือสำนักงานตัวแทนในประเทศที่มีความเสี่ยงสูงตามประกาศข้างต้นอยู่ก่อนแล้ว
 ให้ธุรกิจรับแลกเปลี่ยนเงินต้องกำหนดมาตรการเพื่อบริหารและบรรเทาความเสี่ยงอย่างเหมาะสม และต้องแจ้งให้
 สำนักงาน ปปง. ทราบ ทั้งนี้สำนักงาน ปปง. อาจพิจารณายุติการดำเนินกิจการของสาขาหรือบริษัทในเครือ
 ในพื้นที่หรือประเทศที่มีความเสี่ยงสูงหากพบว่ามาตรการเพื่อบริหารและบรรเทาความเสี่ยงดังกล่าวยังไม่
 เหมาะสมเพียงพอ

สำหรับการพิจารณาตั้งสำนักงานสาขาหรือบริษัทในเครือในพื้นที่หรือประเทศที่รับการประเมินจากคณะทำงานเฉพาะกิจเพื่อดำเนินมาตรการทางการเงินเกี่ยวกับการฟอกเงิน (Financial Action Task Force : FATF) ว่าเป็นพื้นที่หรือประเทศที่ไม่มีมาตรการ หรือไม่มีการใช้หรือประยุกต์ใช้มาตรฐานสากลด้านการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินหรือการสนับสนุนทางการเงินแก่การก่อการร้ายและการแพร่ขยายอาวุธที่มีอานุภาพทำลายล้างสูงอย่างเพียงพอ ธุรกิจรับแลกเปลี่ยนเงินต้องกำหนดมาตรการเพื่อบริหารและบรรเทาความเสี่ยง โดยต้องกำหนดให้สำนักงานสาขาและบริษัทในเครือที่ตั้งอยู่ในพื้นที่หรือประเทศดังกล่าว ได้รับการประเมินความเสี่ยงด้านการฟอกเงินและการสนับสนุนทางการเงินแก่การก่อการร้ายและการแพร่ขยายอาวุธที่มีอานุภาพทำลายล้างสูงจากสำนักงานใหญ่/บริษัทแม่อย่างสม่ำเสมอ ซึ่งหากพบว่า สำนักงานสาขาและบริษัทในเครือมีความเสี่ยงสูงในการดำเนินกิจการ และอาจส่งผลให้สำนักงานใหญ่/บริษัทแม่ ได้รับความเสียหายอันเกิดจากการไม่ปฏิบัติตามกฎหมาย (ไม่ว่าจะเป็นกฎหมายไทยหรือกฎหมายแห่งประเทศที่ตั้งอยู่) สำนักงานใหญ่จำเป็นต้องกำหนดมาตรการพิเศษเพื่อแก้ไขปัญหา เช่น ปรับเปลี่ยนคณะผู้บริหารประจำสำนักงานสาขาหรือบริษัทในเครือ เพิ่มความเข้มข้นในการกำกับดูแลอย่างใกล้ชิด เป็นต้น

นอกจากพื้นที่หรือประเทศที่มีความเสี่ยงสูงและพื้นที่หรือประเทศที่รับการประเมินจากคณะทำงานเฉพาะกิจเพื่อดำเนินมาตรการทางการเงินเกี่ยวกับการฟอกเงิน (Financial Action Task Force : FATF) ว่าเป็นพื้นที่หรือประเทศที่ไม่มีมาตรการ หรือไม่มีการใช้หรือประยุกต์ใช้ มาตรฐานสากลด้านการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินหรือการสนับสนุนทางการเงินแก่การก่อการร้ายและการแพร่ขยายอาวุธที่มีอานุภาพทำลายล้างสูงอย่างเพียงพอ ซึ่งเป็นปัจจัยความเสี่ยงด้านภูมิศาสตร์ดังที่ได้กล่าวไว้ข้างต้นแล้ว ธุรกิจรับแลกเปลี่ยนเงินอาจกำหนดให้พื้นที่หรือประเทศดังต่อไปนี้ เป็นพื้นที่หรือประเทศที่มีปัจจัยความเสี่ยงด้านภูมิศาสตร์

- พื้นที่หรือประเทศที่ถูกกีดกัน หรือใช้มาตรการบังคับ หรือห้ามค้าขายระหว่างประเทศ โดยองค์การระหว่างประเทศ
- พื้นที่หรือประเทศที่ได้รับการประเมินจากองค์การระหว่างประเทศ หรือองค์การระหว่างประเทศหรือแหล่งข้อมูลที่น่าเชื่อถือว่ามีอัตราการทุจริตคอร์รัปชันหรือการประกอบอาชญากรรมร้ายแรงในระดับสูงมาก
- พื้นที่หรือประเทศที่ได้รับการประเมินจากองค์การระหว่างประเทศ หรือองค์การระหว่างประเทศหรือแหล่งข้อมูลที่น่าเชื่อถือว่าเป็นแหล่งสนับสนุนทางการเงินแก่การก่อการร้ายและการแพร่ขยายอาวุธที่มีอานุภาพทำลายล้างสูง แหล่งก่อการร้ายหรือมีองค์กรผู้ก่อการร้ายปฏิบัติการอยู่

(2) กำหนดมาตรการในการตรวจสอบความเข้มข้นของกฎหมายและการบังคับใช้กฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินและกฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการสนับสนุนทางการเงินแก่การก่อการร้ายและการแพร่ขยายอาวุธที่มีอานุภาพทำลายล้างสูงในพื้นที่หรือประเทศที่สำนักงานสาขาหรือบริษัทในเครือตั้งอยู่ การตรวจสอบความเข้มข้นในการปฏิบัติตามกฎหมายดังกล่าว เพื่อให้ผู้มีหน้าที่รายงานพิจารณาถึงความเป็นไปได้ที่สำนักงานสาขาและบริษัทในเครือจะสามารถปฏิบัติตามกฎหมายของพื้นที่หรือประเทศที่ตั้งอยู่ ในกรณีที่พื้นที่หรือประเทศนั้น มีกฎหมายด้านการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินและการป้องกันและปราบปรามการสนับสนุนทางการเงินแก่การก่อการร้ายและ

การแพร่ขยายอาวุธที่มีอานุภาพทำลายล้างสูงที่เข้มข้นมากกว่ากฎหมายไทย หรือในกรณีที่กฎหมายไทย มีความเข้มข้นกว่า ก็ต้องพิจารณาว่า การปฏิบัติตามกฎหมายของประเทศซึ่งเข้มข้นกว่านั้น มีส่วนใดที่อาจเป็นอุปสรรคในการดำเนินกิจการในพื้นที่หรือประเทศนั้นหรือไม่

(3) กำหนดนโยบายในการปฏิบัติตามกฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินและกฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการสนับสนุนทางการเงินแก่การก่อการร้ายและการแพร่ขยายอาวุธที่มีอานุภาพทำลายล้างสูงของไทยเป็นหลัก แม้ว่า สำนักงานสาขาหรือบริษัทในเครือของธุรกิจรับแลกเปลี่ยนเงินจะตั้งอยู่ในพื้นที่หรือประเทศอื่น แต่โดยหลักการกำกับดูแลแล้ว สำนักงานสาขาและบริษัทในเครือยังคงอยู่ภายใต้อำนาจการบังคับใช้กฎหมายไทยตามหลักสัญชาติของผู้มีหน้าที่รายงานซึ่งเป็นเจ้าของ ดังนั้น จึงต้องกำหนดให้สาขาหรือบริษัทในเครือปฏิบัติตามนโยบายและระเบียบวิธีการสำหรับการประเมินบริหารและบรรเทาความเสี่ยงที่เป็นลายลักษณ์อักษรและต้องมีการปรับปรุงให้เป็นไปตามกฎหมายที่มีการแก้ไขเป็นระยะ รวมถึงมาตรการในการควบคุมภายในเช่นเดียวกับธุรกิจรับแลกเปลี่ยนเงินอย่างเคร่งครัด

(4) กำหนดแนวทางปฏิบัติหรือมาตรการในกรณีที่มีข้อกฎหมายแตกต่างกันของสองประเทศกรณีที่มีบทบัญญัติแห่งกฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินและกฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการสนับสนุนทางการเงินแก่การก่อการร้ายและการแพร่ขยายอาวุธที่มีอานุภาพทำลายล้างสูงที่แตกต่างกันระหว่างประเทศไทย กับพื้นที่หรือประเทศที่สำนักงานสาขาหรือบริษัทในเครือตั้งอยู่ นอกจากให้พิจารณาปฏิบัติตามกฎหมายไทยแล้วโดยหลักอำนาจอธิปไตย สำนักงานสาขาและบริษัทในเครือยังต้องปฏิบัติตามกฎหมายแห่งพื้นที่หรือประเทศ ที่ตั้งอยู่ด้วย ดังนั้น ในกรณีที่กฎหมายไทยมีบทบัญญัติที่เข้มกว่า ผู้มีหน้าที่รายงานย่อมมีหน้าที่กำกับดูแลให้สำนักงานสาขาหรือบริษัทในเครือปฏิบัติตามมาตรการแห่งกฎหมายไทยอย่างเคร่งครัด แต่หากพบว่าไม่สามารถปฏิบัติตามมาตรการทางกฎหมายของประเทศไทยได้ ให้ธุรกิจรับแลกเปลี่ยนเงิน กำหนดมาตรการในการกำกับดูแล รวมทั้งใช้มาตรการอื่นที่เหมาะสมในการบริหารจัดการความเสี่ยงเพิ่มเติม และต้องแจ้งสำนักงาน ป.ป.ง. ทราบ ทั้งนี้หากสำนักงาน ป.ป.ง. พิจารณาแล้วเห็นว่าการกำหนดมาตรการดังกล่าวยังไม่เพียงพอ ธุรกิจรับแลกเปลี่ยนเงินอาจพิจารณายุติการดำเนินการของสาขาหรือบริษัทในเครือที่ตั้งอยู่ในต่างประเทศนั้นได้ตามความเหมาะสม สำหรับกรณีที่กฎหมายในพื้นที่หรือประเทศที่ตั้งอยู่นั้น มีบทบัญญัติที่เข้มกว่า ผู้มีหน้าที่รายงานต้องมีภาระในการกำหนดนโยบายหรือมาตรการเพิ่มเติมเพื่อให้สามารถปฏิบัติตามกฎหมายแห่งพื้นที่หรือประเทศที่สำนักงานสาขาหรือบริษัทในเครือตั้งอยู่ด้วย

(5) กำหนดให้มีนโยบายและขั้นตอนในการดำเนินงานเกี่ยวกับการร่วมใช้ข้อมูลระหว่างสาขาหรือบริษัทในเครือที่ตั้งอยู่ในประเทศหรือต่างประเทศและบริษัทที่อยู่ในกลุ่มธุรกิจเดียวกัน โดยข้อมูลที่ร่วมใช้ระหว่างสาขาหรือบริษัทในเครือดังกล่าว ได้แก่ ข้อมูลการทำธุรกรรมของลูกค้า (เฉพาะธุรกรรมที่ข้อมูลมีเหตุอันควรสงสัยว่าเกี่ยวข้องหรืออาจเกี่ยวข้องกับความผิดมูลฐานการฟอกเงิน หรือการสนับสนุนทางการเงินแก่การก่อการร้ายหรือการแพร่ขยายอาวุธที่มีอานุภาพทำลายล้างสูง) ผลการวิเคราะห์การทำธุรกรรมหรือกิจกรรมที่มีเหตุอันควรสงสัยว่าเกี่ยวข้องหรืออาจเกี่ยวข้องกับความผิดมูลฐานการฟอกเงิน หรือการสนับสนุนทางการเงินแก่การก่อการร้ายหรือการแพร่ขยายอาวุธที่มีอานุภาพทำลายล้างสูง หรือข้อมูลอื่นเพื่อประโยชน์ในการดำเนินการตามนโยบายด้านการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินและการสนับสนุนทางการเงินแก่การก่อการร้ายและการแพร่ขยายอาวุธที่มีอานุภาพทำลายล้างสูง

(6) กำหนดให้มีมาตรการในการรักษาความลับจากการร่วมใช้ข้อมูลตาม (5) อย่างเคร่งครัดและห้ามเปิดเผยข้อเท็จจริงหรือกระทำด้วยประการใด ๆ อันอาจทำให้ลูกค้าทราบเกี่ยวกับการร่วมใช้ข้อมูลดังกล่าว ทั้งนี้ เว้นแต่มีกฎหมายภายในประเทศหรือต่างประเทศกำหนดเกี่ยวกับการใช้การเปิดเผย หรือการร่วมใช้ข้อมูลของลูกค้าไว้แล้วก็ให้ถือปฏิบัติตามนั้น

ทั้งนี้ หากธุรกิจรับแลกเปลี่ยนเงิน ได้จัดตั้งสำนักงานสาขาหรือบริษัทในเครือ ไม่ว่าจะตั้งอยู่ในประเทศไทยหรือต่างประเทศ ธุรกิจรับแลกเปลี่ยนเงิน ต้องกำหนดนโยบายและมาตรการควบคุมภายในให้สอดคล้องกับความเสี่ยงที่ได้จากผลการประเมินความเสี่ยงของสาขาหรือบริษัทในเครือ โดยเฉพาะในประเด็นของการตรวจสอบภายในเกี่ยวกับการปฏิบัติตามกฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินและการป้องกันและปราบปรามการสนับสนุนทางการเงินแก่การก่อการร้ายและการแพร่ขยายอาวุธที่มีอานุภาพทำลายล้างสูง ต้องดำเนินการอย่างสม่ำเสมอและอาจกำหนดความเข้มข้นในการตรวจสอบที่แตกต่างกัน ทั้งนี้ ขึ้นอยู่กับระดับความเสี่ยงหรือปัจจัยเสี่ยงที่อาจเกิดขึ้นกับแต่ละสำนักงานสาขาหรือบริษัทในเครือที่ตั้งอยู่ในพื้นที่หรือประเทศที่ปัญหาแตกต่างกัน แนวทางในการพิจารณาขอบเขตของกลุ่มธุรกิจ ให้เป็นไปตามประกาศสำนักงานป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน เรื่อง ขอบเขตการประกอบธุรกิจของสถาบันการเงินหรือผู้ประกอบการอาชีพตามมาตรา 16 และสาขาหรือบริษัทในเครือที่อยู่ในกลุ่มธุรกิจเดียวกัน

หัวข้อที่ 7

การรายงานธุรกรรมที่มีเหตุอันควรสงสัย กรณีที่ไม่สามารถดำเนินการตรวจสอบเพื่อทราบข้อเท็จจริงเกี่ยวกับลูกค้า

การตรวจสอบเพื่อทราบข้อเท็จจริงเกี่ยวกับลูกค้า เป็นกระบวนการเฝ้าระวัง ตรวจสอบ ความเคลื่อนไหวทางการเงินหรือการทำธุรกรรมของลูกค้าอย่างสม่ำเสมอ ทั้งนี้ ความเข้มข้นของกระบวนการดังกล่าว ต้องสอดคล้องกับระดับความเสี่ยงของลูกค้าที่ได้รับการประเมินจากข้อมูลและปัจจัยต่าง ๆ อย่างเหมาะสม ซึ่งผลลัพธ์ที่ได้จากการตรวจสอบเพื่อทราบข้อเท็จจริงเกี่ยวกับลูกค้า จะทำให้สถาบันการเงินทราบได้ว่า ลูกค้ามีการดำเนินความสัมพันธ์กับสถาบันการเงินที่เปลี่ยนแปลงไปหรือไม่ มีความเคลื่อนไหวทางการเงินผิดปกติหรือไม่สอดคล้องกับวัตถุประสงค์หรือฐานะทางเศรษฐกิจของลูกค้าหรือไม่ อันนำไปสู่การรายงานธุรกรรมที่มีเหตุอันควรสงสัยที่มีคุณภาพ ซึ่งในกฎกระทรวงการตรวจสอบเพื่อทราบข้อเท็จจริงเกี่ยวกับลูกค้า พ.ศ. 2563 ได้กำหนดให้ธุรกิจรับแลกเปลี่ยนเงิน รายงานธุรกรรมที่มีเหตุอันควรสงสัยเนื่องจากกรณีที่ไม่สามารถดำเนินการตรวจสอบเพื่อทราบข้อเท็จจริงเกี่ยวกับลูกค้าได้ (โดยมีสาเหตุเกิดจากลูกค้า) ในกรณีดังต่อไปนี้

- 1) กรณีที่ธุรกิจรับแลกเปลี่ยนเงิน ตรวจสอบธุรกรรมของลูกค้าเพื่อบริหารและบรรเทาความเสี่ยงแล้วสงสัยว่าธุรกรรมดังกล่าวมีความเกี่ยวข้องหรืออาจเกี่ยวข้องกับความผิดมูลฐาน หรือการฟอกเงิน หรือการสนับสนุนทางการเงินแก่การก่อการร้ายหรือการแพร่ขยายอาวุธที่มีอานุภาพทำลายล้างสูง²³
- 2) กรณีที่ธุรกิจรับแลกเปลี่ยนเงิน ไม่สามารถดำเนินการตามข้อ 17²⁴ แห่งกฎกระทรวงการตรวจสอบเพื่อทราบข้อเท็จจริงเกี่ยวกับลูกค้า พ.ศ. 2563 กล่าวคือ ไม่สามารถดำเนินการระบุตัวตนและพิสูจน์ทราบตัวตน

²³ กฎกระทรวงการตรวจสอบเพื่อทราบข้อเท็จจริงเกี่ยวกับลูกค้า พ.ศ. 2563 ข้อ 5 กำหนดให้ สถาบันการเงินและผู้ประกอบอาชีพตามมาตรา 16 ตรวจสอบธุรกรรมที่ลูกค้าได้ทำขึ้นเพื่อบริหารและบรรเทาความเสี่ยง ในกรณีที่สงสัยว่าเป็นธุรกรรมที่เกี่ยวข้องหรืออาจเกี่ยวข้องกับความผิดมูลฐาน การฟอกเงิน หรือการสนับสนุนทางการเงินแก่การก่อการร้ายหรือการแพร่ขยายอาวุธที่มีอานุภาพทำลายล้างสูงให้รายงานเป็นธุรกรรมที่มีเหตุอันควรสงสัยต่อสำนักงาน

²⁴ กฎกระทรวงการตรวจสอบเพื่อทราบข้อเท็จจริงเกี่ยวกับลูกค้า พ.ศ. 2563 ข้อ 17 กำหนดให้ สถาบันการเงินและผู้ประกอบอาชีพตามมาตรา 16 ตรวจสอบเพื่อทราบข้อเท็จจริงเกี่ยวกับลูกค้าโดยดำเนินการ ดังต่อไปนี้

- (1) ระบุตัวตนและพิสูจน์ทราบตัวตนของลูกค้าโดยใช้เอกสาร ข้อมูล หรือข่าวสารจากแหล่งข้อมูลที่น่าเชื่อถือ นอกเหนือจากการขอข้อมูลจากลูกค้าก็ได้
- (2) ระบุผู้ได้รับผลประโยชน์ที่แท้จริงและใช้มาตรการที่เหมาะสม ในการพิสูจน์ทราบผู้ได้รับผลประโยชน์ที่แท้จริงโดยใช้เอกสาร ข้อมูล หรือข่าวสารจากแหล่งข้อมูลที่น่าเชื่อถือ นอกเหนือจากการขอข้อมูลจากลูกค้าก็ได้
- (3) ตรวจสอบข้อมูลของลูกค้าและผู้ได้รับผลประโยชน์ที่แท้จริงของลูกค้ากับข้อมูลรายชื่อบุคคลที่ถูกกำหนดตามกฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการสนับสนุนทางการเงินแก่การก่อการร้ายและการแพร่ขยายอาวุธที่มีอานุภาพทำลายล้างสูง
- (4) ขอข้อมูลเกี่ยวกับวัตถุประสงค์ในการทำธุรกรรมจากลูกค้า เพื่อนำมาพิจารณาความสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ในการสร้างความสัมพันธ์ทางธุรกิจหรือการทำธุรกรรมเป็นครั้งคราวกับลูกค้า
- (5) ตรวจสอบความเคลื่อนไหวของการสร้างความสัมพันธ์ทางธุรกิจของลูกค้าตลอดช่วงเวลาที่มีความสัมพันธ์ทางธุรกิจยังคงดำเนินอยู่อย่างคงสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ในการสร้างความสัมพันธ์ทางธุรกิจข้อมูลทางธุรกิจของลูกค้า ระดับความเสี่ยงของลูกค้าที่ได้ประเมินไว้และข้อมูลเกี่ยวกับแหล่งที่มาของรายได้รวมถึงข้อมูลอื่นของลูกค้าที่มีอยู่หรือไม่

ของลูกค้า ไม่สามารถระบุผู้ได้รับผลประโยชน์ที่แท้จริงและพิสูจน์ทราบผู้ได้รับผลประโยชน์ที่แท้จริง ไม่สามารถตรวจสอบข้อมูลของลูกค้าและผู้ได้รับผลประโยชน์ที่แท้จริงของลูกค้ากับข้อมูลรายชื่อบุคคลที่ถูกกำหนดตามกฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการสนับสนุนทางการเงินแก่การก่อการร้ายและการแพร่ขยายอาวุธที่มีอานุภาพทำลายล้างสูง ไม่สามารถขอวัตถุประสงค์ในการทำธุรกิจจากลูกค้า ไม่สามารถตรวจสอบความเคลื่อนไหวทางการเงินของลูกค้า²⁵

3) กรณีที่ธุรกิจรับแลกเปลี่ยนเงิน มีเหตุอันควรเชื่อได้ว่าการใช้กระบวนการตรวจสอบเพื่อทราบข้อเท็จจริงเกี่ยวกับลูกค้าจะทำให้ลูกค้าหรือผู้ที่จะมาเป็นลูกค้าทราบถึงการดำเนินการตรวจสอบเพื่อทราบข้อเท็จจริงเกี่ยวกับลูกค้า²⁶

สำหรับหลักเกณฑ์และวิธีการในตรวจสอบการรายงานธุรกรรมที่มีเหตุอันควรสงสัยทั้ง 3 กรณีข้างต้นให้นำรายละเอียดในแนวทางปฏิบัติ เรื่อง การรายงานธุรกรรม ที่สำนักงาน ปปง. ได้เผยแพร่มาใช้เป็นข้อมูลในการทำแนวปฏิบัติ หรือวิธีปฏิบัติ หรือคู่มือปฏิบัติเกี่ยวกับเรื่องรายงานธุรกรรมของธุรกิจรับแลกเปลี่ยนเงิน ซึ่งให้ครอบคลุมในเรื่องของแบบ ระยะเวลา หลักเกณฑ์ และวิธีการที่กฎหมายกำหนด

การระบุตัวตนของลูกค้าและผู้ได้รับผลประโยชน์ที่แท้จริงของลูกค้าตามวรรคหนึ่ง (1) และ (2) ให้เป็นไปตามที่เลขอาธิกรประกาศกำหนด

²⁵ กฎกระทรวงการตรวจสอบเพื่อทราบข้อเท็จจริงเกี่ยวกับลูกค้า พ.ศ. 2563 ข้อ 23 กำหนดให้ ในกรณีที่สถาบันการเงินและผู้ประกอบอาชีพตามมาตรา 16 ไม่สามารถตรวจสอบเพื่อทราบข้อเท็จจริงเกี่ยวกับลูกค้าตามข้อ 17 ได้ให้สถาบันการเงินและผู้ประกอบอาชีพตามมาตรา 16 ปฏิเสธการสร้างความสัมพันธ์ทางธุรกิจไม่ทำธุรกรรม ยุติความสัมพันธ์ทางธุรกิจ หรือไม่ทำธุรกรรมเป็นครั้งคราวกับลูกค้าดังกล่าว และพิจารณารายงานเป็นธุรกรรมที่มีเหตุอันควรสงสัยต่อสำนักงาน

²⁶ กฎกระทรวงการตรวจสอบเพื่อทราบข้อเท็จจริงเกี่ยวกับลูกค้า พ.ศ. 2563 ข้อ 26 กำหนดให้ ในกรณีที่สงสัยว่าธุรกรรมใดอาจเกี่ยวข้องกับความเสี่ยงจากคามผิดมูลฐาน การฟอกเงิน หรือการสนับสนุนทางการเงินแก่การก่อการร้ายหรือการแพร่ขยายอาวุธที่มีอานุภาพทำลายล้างสูงให้สถาบันการเงินและผู้ประกอบอาชีพจากมาตรา 16 ระมัดระวังในการใช้กระบวนการตรวจสอบเพื่อทราบข้อเท็จจริงเกี่ยวกับลูกค้าเป็นพิเศษ หากมีเหตุอันควรสงสัยเชื่อได้ว่าการใช้กระบวนการตรวจสอบเพื่อทราบข้อเท็จจริงเกี่ยวกับลูกค้าจะเป็นการทำให้ลูกค้าหรือผู้ที่จะมาเป็นลูกค้าทราบถึงการดำเนินการดังกล่าว สถาบันการเงินและผู้ประกอบอาชีพตามมาตรา 16 อาจไม่ดำเนินการตามกระบวนการดังกล่าว และรายงานเป็นธุรกรรมที่มีเหตุอันควรสงสัยต่อสำนักงานต่อไป